

കേരളാധികാരം

[ഭാഷാനാടകം]

ഗൗപകത്താ:

നടവത്ര മഹമ്മ നമ്പുതിരി

പ്രസാധകൻ:

നടവാത്ര പരമേരപരൻ നമ്പുതിരി

കേരള റിഡായ് ഓഡി

[അംഗങ്ങംടക്കം]

ഗമ്പകത്താ:
നടവത്തു മഹൻ നമ്മതിരി

~~പ്രസാധകൾ:~~
നടവത്തു പരിപ്രേക്ഷണ നമ്മതിരി

1955/11/28

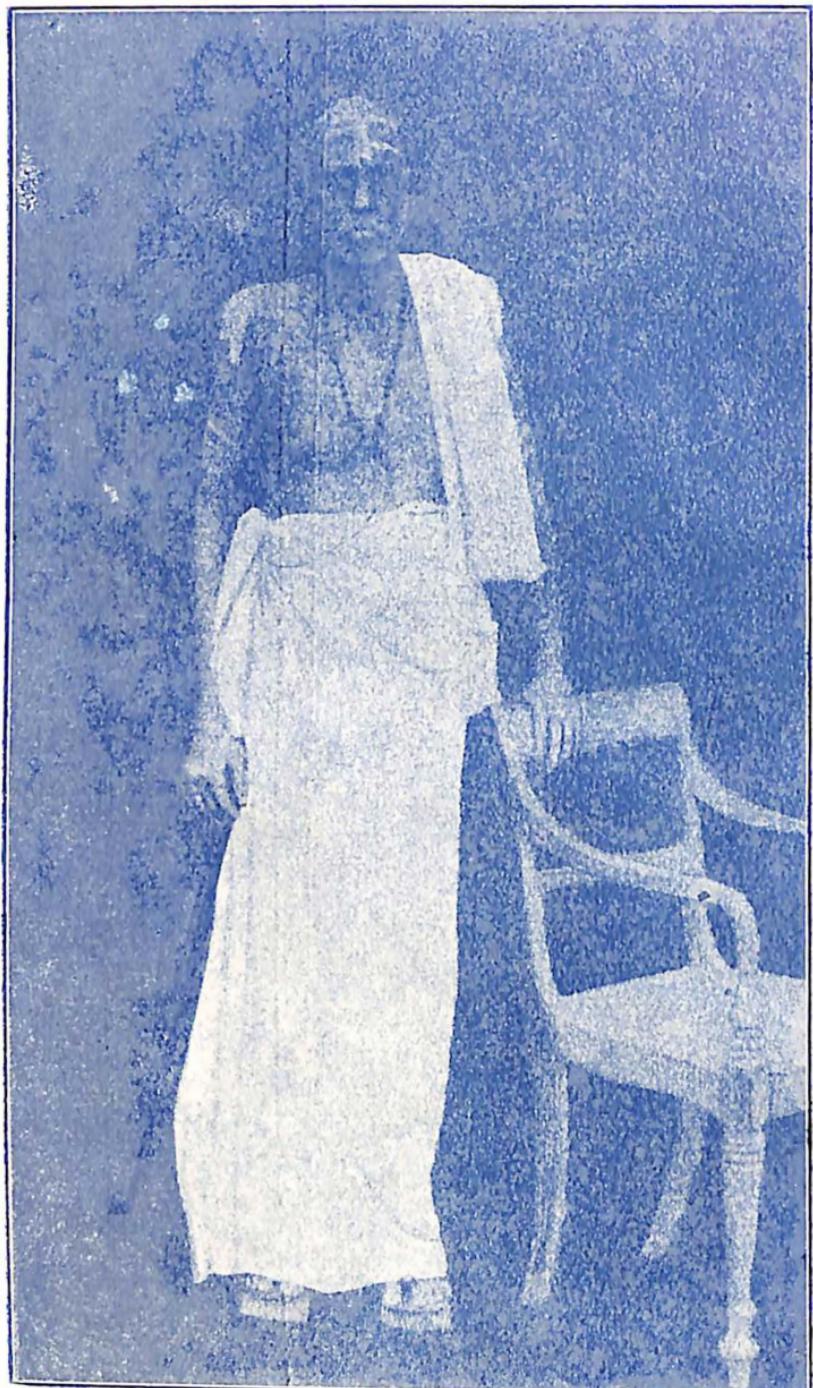
[വില: 1ക. 4ണ.

പ്രസാധകൾക്ക് ഒരു ഏറ്റവും പുന്നക്ഷേമിയും ഉണ്ടായിരിക്കും.

കന്നാംപതിപ്പ്
കോപ്പി 500

മുളീവേപേങ്കർ
മംഗലോദയം അച്ചുട്ടത്തിൽ
അച്ചടിച്ചത്.

നടവത്ത് അക്കണ്ടന്റുമാരി

പ്രസാധകക്കറിപ്പ്

എൻറു വന്നുവിതാവും മഹാകവിയും പ്രസിദ്ധനായ നടവത്തു മഹിനമുള്ളരി കൈയെഴുത്തുകോപ്പിയായി എഴുതിവെച്ചിരുന്നതും അച്ചടിക്കാതെ ഇരുന്നിരുന്നതും അതു ലോഷയാറു ഭാഷാനാടക്കം എന്ന ഈ ഗന്ധം മാ. റാ. റാ. പ്രധാനർ അതുവിൽനാ ഡി. പത്മനാഭൻ ഉണ്ടി അവർക്കും എഴുതിയ ഗ്രന്ഥകത്താവിൻറു കൂടി ജീവചരിത്രസംഗ്രഹങ്ങളാടം മാനീമാധവച്ചൂക്ക്യാർ അവർക്കും അവതാരിക്കയോടും പണ്ണിത്തർ പി. ശ്രീയരമേനോൻ അവർക്കും കൂടി മുഖവുംയോടും അച്ചടിപ്പിന്റെ നമ്പുരിയുടെയും മഹിനമുള്ളിയുടെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഞ്ചലുടെയും പ്രോഫെക്ഷണലുടാടംകൂടി ഈ ഗന്ധം സജീവനാമക്കം അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുതുക്കാണ് എനിക്കു സാധിച്ചതിൽ വലുതായ കൂടി ചാരിതാത്മ്യമുണ്ടോ.

ഈ കൂടിയുടെ ഗ്രന്ഥകത്താവിനൊക്കേറിച്ചോ ഈ കൂടിയെങ്കിലും ഒരു കനം പ്രക്രൈക്കം എഴുതേണ്ട അവസ്ഥയില്ലാത്തതുകൊണ്ടും ആ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റാറി കനം ഇപ്പോൾ പ്രതിപാദിക്കേണ്ടില്ല.

ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു വേണ്ടോയ സഹായസമകരണങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന മംഗളോദ്ധേശം കൂവനിക്കാരോടും ഡി. പത്മനാഭൻഉണ്ടി അവർക്കും ചാക്ക്യാർ അവർക്കും ശ്രീയരമേനോൻ അവർക്കും എന്നെന്നും നില്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

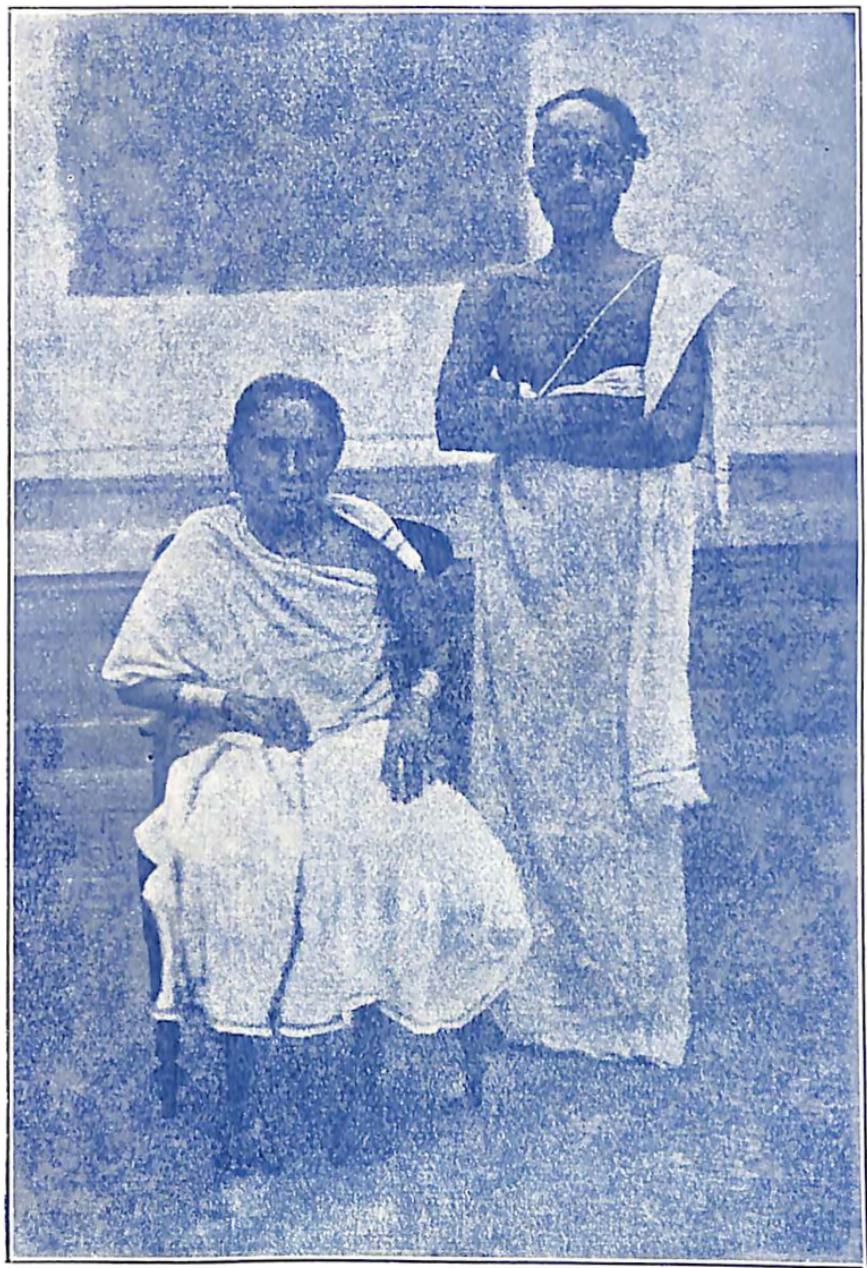
എന്ന്,

ചാവക്കടി,
1130 കക്കടക്കം 20 }

വരമേശപരമ്പരമുതിരി,
പ്രസാധകൻ.

നടവാം മഹൻ

അമ്പലയും ചപലയുമാണ് ലക്ഷ്മി. സരസപതിയോ? ഞേക്ക ദേവിമാരം സതീത്യുദം സവികളുമാണെന്നാണ് തോന്നന്നതു്. ലേതികസന്ധിത്രംപോലെ വിദ്യാസന്ധിത്രം ശാസ്പതമായി അമ്പലവിക്ഷവാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ള ദേശവും കട്ടംബവും മിക്കവാറും ഇല്ലെന്നതനെ പറയാം. ഇംഗ്രേസരാന്നറമവും പുങ്കൾപ്രയതിവുംകൊണ്ട് വിദ്യാദേ പിക്ക തുടക്ക സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠ നൽകുന്നതിനും പുങ്കം ചിലക്ക് സാധിച്ചുനു വന്നേയുാം. എങ്കിലും ആ ദേവി കവിതാകാമിനിയായിട്ടു് ഒരു കട്ടംബത്തിൽത്തനെ പല തലമുറക്കാരേയും തുടച്ച്യായി ആദ്ദേഹിക്കാറില്ല. സാമു തിയുടെ പ്രവൃത്തമായ വിദ്യപത്രസഭസ്ഥിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന പതിനേന്ത്രക്കവികളിൽ എട്ട് പട്ടംസമേഖരമനാം ഒരു മഹാനം ഉമംപ്രേട്ടിക്കവാനു കാണുന്നതു് ഇന്നു് അ തുടവാത്തകളുടെ തുടങ്ങിലുണ്ട് ഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന തു്. ആ തുടങ്ങിൽ നടവത്രം കട്ടംബവും കവിതാദേവിയു ദേ കരണാകടക്കാക്കുത്തിനും പാത്രീഡേവിച്ചതു മലയാളഭാഷ യുടെ ഭാഗ്യമന്നേ പറയേണ്ടതുള്ളി. പുണ്യദ്ദേശകനായ നടവത്തച്ചുന്നു യശസ്വരീരം സപ്രദയനാരായ കേരളി യങ്ങുടെ പ്രദയരംഗത്തിൽനിന്നുണ്ട് കരിക്കലും അന്തലിംഗം ചെച്ചുന്നതല്ല. മഹനാകട്ടെ, വാല്മീകുത്തിലും കൈര ഇരീഡേവിയുടെ കാമുകനായ ഭിത്തനെ വത്തിച്ചുവന്നു. പ്രദയ ഔഷാദേവിയുടെ പദ്മക്കമുമ്പുഭേദങ്ങളാണ് ഭാഷാദേവിയുടെ പാ

ନ୍ଦ୍ରବୁଣ୍ଡ ନଗନ୍ତିନ୍ଦ୍ର ତିଳିଯୁ ଅବିଟୁରତା କାନ୍ଦିଲ

പാമവിന്നങ്ങളെ കേതിപ്പുത്തും പുജിപ്പിട്ടിട്ടില്ല വണ്ണിതവരെ സ്ഥാനാങ്കട മുന്നണിയിൽ അഭ്യേഷം എന്നം പ്രശ്നാഭിക്ഷ സ്ഥാ. ഇം പാരമ്പര്യം ഇതിലും പരിപുജ്യമായിത്തീർന്ന്, സാ ഹിത്യുക്കേതന്മാക്കം നടവത്തും ഇല്ലോ കൈരൂത്തിബന്ന് നട ക്കില്ല കൈ പാവനക്കുറമായിപ്പുറിച്ചാിക്കട്ട!

നടവം മഹൻ എന്ന സുപ്രസിദ്ധനായ നാരായ സന്നന്നപൂരിജ്ഞാട ജനാം കൊല്ലുവഞ്ചാ, 1043-ലാഡ്, ജേപാതിജ്ഞാശയിൽ പരിഞ്ഞുകയാണെങ്കിൽ 1043 മേഡം 17-ാംഐ-തിക്കളാഴ്ചയും, തിരഞ്ഞെടുക്കിയ 1043 മേഡം 17-ാംഐ-തിക്കളാഴ്ചയും തുടിയ ദിവസം കന്നിമല്ലുദ്രേക്ഷാനം കൊണ്ടാണ് ജനാം. നാളിൽക്കൊള്ളുന്ന നാഴിക മുപ്പുത്ത ശേമുക്കാൻ; പാശനത്തിന്റെ താമസത്തേജം ശൈലീയാർത്ഥം; ഏ നീളം തുടിപ്പരംതാൽ അതതുരുത്തും പൂർത്തിയായി.

“അമൃജാക്കാണാനാം;-മഹിപ്പിക്കല പിടി—

ചുമ്പിപ്പിടിനമ്മാത്തു പോയ്—

ചുമ്പിപ്പാം ഇജിപ്പു ചെണ്ണ വിരചിൽ—

കൊട്ടിക്കൊള്ളിപ്പിടിനാം

ഞാന്നിന്നീന്നാതിനാമു ചോറു തരണം

ശാംഗ്രാമഭ്രേക്കവം പിടി—

ചുനന്ദവത്താടു വാണിട്ടന തനയൻ

നന്നായ്ക്കു നിന്മന്നുയാം.”

എന്ന കവിക്കലാലങ്ങാരത്തനായ വെണ്ണനാി അരുളുന്ന ഒപ്പരിപ്പും ശ്രേഷ്ഠവത്തിൽ അവിഃട്ടു നൽകിയ അതാരീ റ്റാം സവ്വമാ ഫലപ്രദമായിത്തന്നു വേണ്ടു.

അരുളന്തിക്കമേനിയോടും അക്കാരാവശ്രേണം വാണി

യ മകൻ, ഇംഗ്ലേഷ്യാരിയർ, എടുന്നയിളയ്ത്ത്, പ്രസി ബജൈപാത്സുനായ മരത്തോന്തിള്ളി തെങ്ങേ പുണ്ണാത്ത വാസുനാന്താർ എന്നീ മുക്കന്നാരോട് പ്രമമവാംഞ്ചേള ഫ്ലാം യമാകാലം പാഠിച്ച മുഹമചങ്ഗാഗ്രമത്തിൽ പ്രവേ ശിച്ച. അക്കാലത്തു് അച്ചൻ തീരമേനീ ഗവമേംണ്ടിന്നൻ കീഴിലിങ്ങന കോട്ടയ്ക്കുറിസ്ഥാനവക മാനേജരായിരുന്ന തിനാലും, ഇന്നോപകാരാത്മം വൈദ്യവിഷയത്തിൽ അധികം സമയം ചിലവുചെയ്യുവന്നതിനാലും ചുത്രൻറ വിദ്യാഭ്യാസകാർത്തതിൽ വേണ്ടതു ഉണ്ടിപ്പതിക്കുന്നതിനാം അദ്ദേഹത്തിനു സാധിച്ചില്ലെ. എക്കിലും അക്കാരണാത്താൽ മഹരാ യാതൊരു തരക്കേടു വരാതിരിപ്പാൻവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിനു സമാവത്തനം-കഴിവുത്തുപ്പാർ വിദ്യാനായ ടെ കെള്ളിരംഗമായ കോട്ടയ്ക്കുറ കോവിലത്തു കോണ്ടു ചെന്നാക്കി. അവിടെ കവിസാർഖേണമൻ, കൊച്ചുണ്ണിത്ത നുരാൻതീരമന്നും ലെ സമേഖരിച്ചും ഒരു സുപ്രസീദി വൈയാകരണവിഴ്ചിയുമായിരുന്ന കൈക്കത്തനുരാട്ടിച്ചട അടക്കൽ കാവുനാട്കാലകാരാദീക്ഷി, വീഡാൻ കണ്ണതി രാമവമ്മൻതീരമന്നും ലെ അടക്കാൽ, വൃക്കരണം ശേഖരാന്തരവും അദ്യസിച്ച. ഇക്കാലത്തു കൊച്ചുണ്ണിത്തനു രാൻ, കണ്ണതിക്കെടുന്നതനുരാൻ, കാത്തുള്ളിത്ത അച്ചതമേ നോൻ മുതലായ ശ്രേഷ്ഠകവികളിടെ സാഹചര്യവും, സ കീത്മ്യതയും അവിടേജ്ജു ലഭിച്ച. പഠിപ്പിലുള്ള സംമത്മ്യ വും മുക്കളുള്ളംശയിലുള്ള ശ്രേഷ്ഠാന്തിയുംകോണ്ടു മഹൻ മുതവീന്നൻ പുത്രനിന്ത്യിശേഷമായ വാസ്തവ്യത്തിനാം അ നാലുമത്തിനാം പാത്രീഡേച്ച. അക്കാലത്തു സുപ്രസീദി സാഹിത്യകാരനായ സി. പി. അച്ചതമേനോൻ കൊച്ചു

விழுாலூஸவகபீண்ட அலஸ்கூக்காயிதன். அதேவெங்கொட்டுமூல் கை வழிக்கூடல் ஸ்மாவிக்கூக்கூல் நடவட ஏவன அவீட கை முறையையி நிறைக்கூக்கூல் செல்ல. ஹக்காலத்து மஹால் மனோரமயித கவிதயேற்றுவான்து டணி. உஸாமியாய தூக்காக்கூல் தூக்கபீடிடு 'முரால கூஸா' நாடகம் தஜ்ஜமசெல்கூல் அறந ஸி. பி. நட தையிதன 'விழுவிக்காலினி'யித பூஸிலபெட்டுத் தூக்கூல் செல்ல. அதுயிடியூஸ் சாத்துக்கூடிமனாடியால் அந்தமேனவன் தமதித 'உத்தரவாமசரிதம்' நாடகம் தஜ்ஜமஸாங்வாயமாயி வலிய கலவழுள்ளது'. ஸி. பி. இடை ருமத்தித் தில கவிக்கூல்லூல் தூக்கிசூன் 'உத்தரவாமசரித'த்தின மரைாக தஜ்ஜம வூபெட்டுவி ஆ. ஹதித் காத்துக்கூலித் தாஷ்தமேனோன் மஹால்தை மேனியுல்தூக்கியாஸ் ராக்கு, மூன், அறஞு எடுக்கி அக்கைப்பு தஜ்ஜம செல்லது. மூனாமகம் முழுவரை மஹால்தை தஜ்ஜமயாஸ். உத்தரவாமசரிதம் நாடகத்தித் தீர்க்க வூல் பூயாக்காய மூனாமகம் தஜ்ஜம மனாடியாக்கைதை கைக்கால் கட்டு விளோக்கமெல்லை மாறுமல்ல,

“സീതാക്ഷേവി കനിത്തു ചെക്കത്തും റോമാലീ

നയർക്കുളം കെട്ട് -

മേരുതാനം കള്ളി കണ്ണ പ്രോഗ്രാമ്മെന്റുകൾ കൊ

କ୍ଷାଣକିଟାପିଲ୍ଲୁଦେଇବୀ ? ”

എന്നീത്യാദി ദ്രോക്കങ്ങൾ ശയ്യാസ്വംബന്ധകാണ്ട മന്നാടിയാ കുട തുടിയേയും അതിലംഘിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൊല്ലവയ്ക്ക് 1070-ആഞ്ചേട്ടക്കുടി മഹരാ പഴയന്തർ സ്ഥലിൽപ്പാട്ടി

സ്ഥലം മാറ്റി. അവിടെ രണ്ടുനാ കൊല്ലും ജ്ഞാലിനോ കൈയതിനിടയിൽ ‘സാരാവദിശം’, ‘അംബാസ്ത്വം’ എന്നീ തൃതികൾ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതാണ്. ഇക്കാലത്താണ് തന്റെ കാഴ്ച സമോദിഷം കട്ടംബകായ്യാനേപ്പശണ തനിൽ അട്ടുവാ സഹായിച്ചിരുന്ന അള്ളം വൈദ്യശാസ്ത്ര നിപുണനമായിരുന്ന ‘മിച്ചൻ’ എന്ന ശൈരൻനുതീരി അകാലചരമമടങ്ങ്കുതു. അട്ടുവാ ശ്രദ്ധിക്കുന്ന തനിനം കട്ടംബരണത്തിനാംവണ്ടി ഉദ്ദോഗം രാജിവെ ആ മഹൻ അന്നമുതൽ ഇപ്പുത്തു വന്ന താമസമുറപ്പിച്ചു. അട്ടുവിന്തിക്കുമനിയും കേരളകാഴ്ചിഡാസനം തന്മീൽ വൈക്ക തുവെച്ചു ഇക്കായ്യത്തെപ്പറ്റാറി സംസംഖ്യതു. ‘അപ്പുമീയാതു’യിൽ ഇപ്പകാരം രേവപ്പെട്ടത്തിയിരിക്കുന്നു:

““ഇത്തുടയുള്ളതു?” മഹൻ, ‘ശരിയാ വടക്കൻ-
ടിക്കികൾ മുമ്പു മനിഷിപ്പുണിയായിരുന്നോൻ,?
ഇക്കാലമില്ല മനിഷിപ്പുണിയിൽ ശ്രദ്ധ-
ഷയ്യാക്കിയെന്നു സുത്തതക്കാടി വെന്തിശ്വം.””

മഹൻതിങ്കേണി അക്കാലത്തു കു സ്നേഹിതൻ എഴുതിയ ഏഴ്ത്തിയ ഏഴ്ത്തിൽ,

“ഇപ്പുത്തന്ത്തു കുന്തം, ഇനകൾ സുവമി-
ല്ലമയും നന്ന വയ്യാ-
തല്ലത്തെപ്പുടാണിരിപ്പിൽക്കിവനമനാഡിനം
ദിനമൊക്കെക്കഴുപ്പം
തെല്ലിപ്പു ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുവനവിഷയങ്ങ
വിട്ട് തനാൻ ശേമഭാരം
കില്ലപ്പേരറിക്കഴിന്തു കഴതകൾ കാക-
ത്തുക്കു ചോക്കംകണക്കു.””

എന്നിങ്ങനെ എഴുതിയിരിക്കുന്നു. ഇക്കാലത്താണോ കൊച്ചിയിൽ തീവണ്ടി നടപ്പാക്കാൻമുള്ള ഉദ്ദേശം തുടങ്ങിയതു്. ഇതിലേള്ളുവേണ്ട സ്ഥലം ചോന്നാംവിലക്കാട്ടത്തട്ടക്കുന്ന തിനു പിള്ളാലത്തു ദിവാൻപദ്മലകരിച്ചു മുഹമ്മദി ടി. എസ്സു്. നാരാധാരയും രാധാകൃഷ്ണനും നിയമിച്ചതു്. അല്ലോടുകൂടി വരുത്തുവരുമ്പോൾ നിലവും കരുവുരയിട്ടുണ്ടോ ഈ അതുവശ്യത്തിനുംവണ്ടി സക്കാരിയും നും കൈകേരി. അതേപുറാനി മഹൻ ഒരു കത്തിൽ ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു:

“തൊന്തു രാട്ടച്ചാര്യു നല്ല കനകം
കാല്ലും നിലം വോകയാൽ ~
കണ്ണീരിൽ കളിയാണു തുഞ്ഞെട കട്ടം -
വഭത്താട്ടക്കുടിസ്സുവേ!
വണ്ണിപ്പാനയതായതിനും വില വാ -
അടിം ശ്രമിച്ചീയിട -
കണ്ണാബോടിനടക്കയാണൊരിടയി -
പുതിക്കുമെൻ്തോഴരേ!

കണ്ണും കണ്ണും തട്ടത്തിട്ടം, വിചതരാ -
നാരെകിലും ചൊല്ലിയാൽ
ശ്രദ്ധിയുതിട്ടിട്ടും, മെന്തുപറവും, മിതാ -
ക്കണ്ണം സഹിക്കാവതോ?
ഉണ്ടിം വഴിയില്ല കഷ്ടചീവരീ -
വണ്ണം തുടന്നാൽ വിശാ -
പ്രജാധായാലതടക്കവാൻ കവിമനോ!
തീവണ്ടി തിന്നാവതോ?

വേണ്ടുംവണ്ണം വിചാരിച്ചുപിഡിവൊട്ട് വില ത-
നീട്ടവാൻ കൊച്ചിരാജൻ
ലാഡകപിസ്റ്റിഷ്യൂഹീസരെയുടനടി കൽ-
പ്പിച്ച തീച്ചപ്പെട്ടത്തീ
കണ്ണാൽവേണ്ടില്ല; വാക്കോതുകിലകമല്ലീച്ചം
സ്ഥാമി കണ്ണങ്ങൾ നോക്കി—
കണ്ണാൽ മിണ്ടില്ല; മുള്ളം, കടലി വിലകൊട്ട-
കില്ല കേരൾക്കില്ല കാഞ്ഞം.

ജില്ലാക്കോട്ടിൽക്കടന്നു തെളിവുകളിലം
വാങ്ങുവാൻ തീച്ചപ്പന്തു,
മെല്ലുത്തക്കം തുടർന്നു, ജഡംജിയ്വർക്കുള്ളം
സകടം കേട്ടണർന്നു
എല്ലാം ചാകത്തിൽ വന്നു, പഴയ വിധിക്കിലെ—
തെതാർ തെററേനു വന്നു
ചൊല്ലാം തെങ്ങപ്പാക്ക തന്നു, പണമനവധി മു—
റോക്ക്രതിൽ തോത്തവി വന്നു.”

അയയ്വസരത്തിൽത്തുന്നായാളിങ്ങനു സബ്രീ ദിസററിൽ
മെൻറും. കയ കുച്ചുസമനെ വെച്ചും, ശിശ കാച്ചുങ്ങപ്പാ മുഴ
വൻ നീറ്റുമുകിശേന്തിൽ അരള്ളുന്ന തുള്ളിച്ചുണ്ടായിക്കൊന്നീ
ല്ല. “നമ്മുടെ കാച്ചുങ്ങപ്പാ നാംതന്നെ നോക്കി പരിശോ
ധിച്ച നടത്താത്താൽ എന്നാം അനുസരി അതുന്നുയിക്കേ
ണ്ടിവരു”മെന്നും അരള്ളുമും പറയാറുണ്ടായിങ്ങനു. മഹാനെ
പ്പോലെ കാച്ചുശേഷിച്ചുള്ള ക്രവന്നുള്ളപ്പോൾ കയ കൊച്ചു
സ്ഥാൻമുക്കുവാറും അന്നാവശ്യവുമാണും. അരള്ളുമുത്തിനേൻ

കാൽശ്രേഷ്ഠിക്ക പ്രത്യക്ഷിലക്ഷ്യം അവിട്ടത്തുൽ മഹാക്ഷേ
ത്രത്തിൽ ഇന്നും കാണാവുന്നതാണ്.

നടവത്തിലും അവിട്ടത്തുൽ ഗ്രാമത്തിൽപ്പെട്ടതാണ്. അതു ഗ്രാമദേവതാക്ഷേത്രം ഒരു കാരായ്ക്കുമുഖായത്തിന്റെ ഭിംഗണംനിമിത്തം പത്രനാല്പുതിനായിരും ഉറപ്പീക കട
ത്തിൽ മുച്ചിയിരിക്കുന്നു. തന്നിമിത്തം '76-ൽ ക്ഷേത്രാലഡാ
രണകമ്മത്തിൽ മഹംഗാന്ധുതിരിക്കും' ഇടവേദങ്ങളിവന്നു.
അവിട്ടനു സർഘായവുമായി വ്യവഹരിച്ചും അട്ടേറ്റംതെത
തൽസ്ഥാനത്തുനിന്നു നിഃഖ്ലാസനം ചെയ്യുകയും താൻത
നെന്ന ഭരണം കയ്യേഴ്ചുകയും ചെയ്തു. പുരഞ്ജിയകാലത്തോളി
നില്ലിൽ ദേവസ്പത്തിലെ കടം മുഴുവൻ തീരെന്തനു മാത്ര
മല്ല, പത്രവുപത്തിനായിരും ഉറപ്പീകയുടെ മരാമത്തും ധ്യ
ജപ്പതിഷ്ഠയും നടത്തുകയും ചെയ്തു. ഈ ധ്യപജപ്പതിഷ്ഠ
യെപ്പറ്റാറി ക്ഷേത്രിക്കെടുന്നതനുരാൻ—

“മിഛാണാം മടിയിക്കലും മടിയിലും
വാഴവോർഗാഖ്യാലയം
മുക്കണ്ണൻറെ നടങ്കലീശ്വരിമരം
നിഃഖ്ലന കാലംവരെ
ചൊണ്ടുള്ളിച്ചും നടവം മഹനു പതിവായ്
സപ്രദ്യത്തിലും വോയ്ക്കരാ—
മുക്കണ്ണബജ്ജാരിടിച്ചിച്ചിലിലും, കയറാം
കൈലാസശൈവത്തിലും.”

എന്നും എഴുതിയിരിക്കുന്നു. ഈ ദേവസ്ഥം ഭരണത്തി
ന്റെ ഒരു ചുഡക്കം കാവുശകലങ്ങളിൽചേര്ത്തിരിക്കുന്ന
‘ക്രിംപ്പ്’ എന്ന കുതിയിൽ കാണാവുന്നതാണ്. 85-ൽ

അരുള്ളന്നപുരിയുടെ കാലിൽ ഒരു പഴയപ്പ് വന്നാകൂട്ടകയും പല ഭാഷാകവികളിടയും പദ്യമയമായ പ്രാത്മനകാണ്ട് ദേഹപ്രേടകയും ചെങ്കു കമ്പ പ്രസിദ്ധമാണ്ടോ.

“എതക്കെത്തരെ നടവീപ്പിട്ടിട്ടാവുവമേ പലണ്ണത-
നാക്കിയിരുന്നായിക്കാൽച്ചിടിച്ചുതിയുതി
പുരക്കജ്ജ സമീയാന്തരിട്ടണനു നോക്കന്നിത്തുള്ള-
തികവടി; മുക്കവായുംനുബന്ധനയുംരാനേ!?”

എന്നും മറ്റൊരു പ്രാത്മനകളോടുള്ള കഴിച്ചുകൂട്ടിയ അര ഞ്ചാരുമാസകാലത്തുനിടയിലും ദേവസ്ഥം ഭേദം യാ തൊക്കെ വീഴ്യുംശുടാതെ നടത്തിവന്നു. 86_ആണ്ട് അ വിശദയ്ക്കും ഒരു ഗ്രാമപ്പിഴകാലമായിരുന്നു. അന്നാണും അ ദ്രോഹത്തിനു വന്നുരിയും തദ്ദീനത്രം പുറത്തൊക്കെ കയറ്റും പിടിചെടുത്തു: ‘‘ഓന്നാക്രമന്നന്നുവം’’, ‘‘സുവമഞ്ഞരീ’’ എ നീ കുതികൾ ഈക്കാലത്തു രചിച്ചിട്ടുള്ളവയാണും. ഈങ്ങ് നൈമഹനാ ബാധിച്ച സുവക്കേടിച്ചുപ്പറ്റിയാണും മഹാ കവി വളർത്തേണ്ടാൽ—

“മുക്കവാം പ്രിജനാന്തശയു പിടി-
ട്ടാക്കവഷം തികയുന്നതിനാമുഖവ
കുരു ചെട്ട മഹൻ കിടപ്പിലായാ-
നയത്തേനു നടവുത്തു നല്ല കാലം.”

എന്നും എഴുതിയിരിക്കുന്നതും ഈക്കാലത്തും തദ്ദീനത്രം 94_ൽ അദ്ദീനരോഗം ബാധിച്ചപ്പോഴും അതുകൊണ്ട് ദിവ്യാരംഗതനായ വൈദ്യുതത്വം ഇ. ടി. നാരായണൻ മുസ്സാണും അവിടെത്തെ ചികിത്സിച്ചിരുന്നതും. കല്ലുർ ഇ

ഇടത്തു തജ്ജാട്ടില്ലവും നടവത്തില്ലവും തമ്മിൽ തലമരകുളായിത്തന്നെ അഭ്യന്തരവസ്യം നിലനിന്നപോങ്ങണണണ്ട്. രോഗവും പ്രായാധിക്കുവും വന്നതോടുള്ളടി തിങ്കമെന്നീ ചുറ്റെ പ്രവായി സാധാരണയായി താമസിക്കാറില്ലെങ്കിലും ഇടജ്ഞിടജ്ഞ വൈദ്യരത്നം നാരാധാരണം മരും പ്രീതിക്കവേണ്ടി കഴിഞ്ഞപുന്നരിച്ചു് ക്ലൂർ ഇജോടത്തു തജ്ജാട്ടില്ലതു പ്രവായി താമസിക്കുക പതിവാണോ. 88-ൽ പുന്നുഡ്രോകനായ അച്ചുന്നനൃത്യരി ദിവംഗതനായി. കൈരളിയുടെ ഒരു കണ്ണാലക്കാരം കാലപ്രവാഹത്തിൽ അടിഞ്ഞു. സംവത്സരഭീക്ഷിക്കുംടിയിലും ആവിട്ടത്തുർ ദേവസ്തം ഭരണം സമംഗളം നടത്തിപ്പോന്നു. അതിനാശശേഷം 94-ൽ മാത്രമാണോ 18 കൊല്ലും നീണ്ടനീനീ ദേവസ്തം ഭരണത്തിൽ നീനാം അവസാനമായി കഴിവായതു്. അനും ആ മഹാക്ഷേത്രത്തിലെ മരും ഉരാളുന്നാർ എല്ലാവകംത്തുടി അഭ്യന്തരത്തിനു ടി ക്ഷേത്രസദസ്സിൽവെച്ചു് ഒരു ആശംസാവത്രവും മെഡലും സമ്മാനിക്കുകയുണ്ടായിട്ടണ്ടോ. അനന്തര കാലത്തു ‘സന്താനഗാഖാലം’, ‘ആനുഗ്രഹപ്രവേശം’, ‘ഒക്കത്തിലധരി’ എന്നീ ചെറുകാവുങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതുകയും ‘ദേഹാംശയാന്ത്ര’ നാടകവും, ‘ഗാന്ധി’യും എഴുതി തത്തീക്ഷ്കയും ചെയ്തു. അവിടത്തെ അമ്മ 1101 കന്നിമാസം 1-ാം ദിവസം പകര് 4 മണി സമയത്തു ദിവംഗതയാവുകയും ചെയ്തു.

മഹാന്നനൃത്യം സപജ്ഞാതീയിൽ വിവാഹം ചെയ്തീരുന്നില്ല. വൈക്കാർട്ട്വക്കീരു ശ്രീമാൻ പെരിഞ്ഞേരി റാ

മൻമേനോൻ അവർക്കളുടെ സംഖ്യാഭരി നാനിക്ഷേത്രിച്ചമു
യാണ് അവിടത്തെ കൂളിത്തു. ഈ മഹതിയിൽ അവിടെ
ജു നാലു അതിന്മകളിൽ നാലു പെൺമകളിൽ ഉണ്ടായി
ക്കണ്ടു.

അവിടത്തെ ഭക്തിസംവല്പക്കങ്ങളായ ചില തുടി
കൾ ശ്രദ്ധിതി നാനിക്ഷേത്രിയമയുടെ അവസ്ഥയും പ്രേരണ
യും അനുസരിച്ച് നിമ്മിച്ചവയാകനാ. ‘മുരുവായുറപ്പൻ’,
‘വിഷാരിക്കലമൻ’, ‘രാവസൂചം’ മുതലായവ അഞ്ചുട്ടത്തിൽ
ഉൾപ്പെട്ടുണ്ട്.

സ്ഥാനത്യാഗംചെയ്യു കൊച്ചു വലിയ തന്ത്രാന്തരി
കമന്നുകൊണ്ടു അവിടത്തെ കവിതയെ അഭിനന്ദിക്കുക
യും സമ്മാനങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. തീരുമന്നും
ബല്ലു സമപ്പിച്ചു,

“മാടോന്നുഞ്ചരിച്ചീടുകയടിപണിയും

ത്രിജാലങ്ങൾ കുഞ്ഞു—

പ്രാംഭംക്കാതുള്ള രക്ഷാനിച്ചുണ്ട നിലനിൽ—

ക്കന്ന സർജ്ജനനാമം

ക്കുടപ്പുർക്കാണിക്കാരപ്പാപ്പതി കളർമ്മവര—

ത്രഞ്ഞ കന്നിനെന്ത വാസം

ചോടേവം ചാത്തിട്ടേന്നും നിധിപതി സ്വവദൻ
തന്ത്രാന്തർ ശംഖതന്നു.”

മുതലായ ദ്രോക്കങ്ങൾ തീരുമന്നും പ്രശ്നസജ്ജ പ്രത്യേ
കം ചാറുമേഖലിട്ടുണ്ടും. അഞ്ചുട്ടത്തിലുള്ള മരറായ ദ്രോ
ക്കമാണും, താഴെ ഉല്ലരിക്കുന്നതും:

“നേരായ്ക്കിനാങ്ങയിക്കുവർക്കളിലാഡു—

ബെഡ്രൂഡും നല്ല യോഗ്യ—

നാരാഥായാലുമില്ലോ കുടണ്ണ നിജമത—

ദേപഷിയാബേന്നുവന്നാൽ

പാരാക്കുപ്പാടിവാഴും മൃഥനാശിവിട,—

ഉഷ്ണസംസാരമേത്തും

ചേരാതാക്കുന്ന മാടക്കിതിവതി വിമലൻ

ഹന്ത! പുണ്ണ്ണതുയീശൻ.”

കവികൾക്കുടുമ്പനായിക്കുന്ന കേരളവർമ്മ വലിയ കോ
രിത്തനുരാൻ നടവത്തത്തുംനോട്ടഭായിക്കുന്ന സ്നേഹാദര
ദൈർഘ്യം മഹനില്ലും വൈവുലേപുന സംക്രമിച്ചിക്കുന്നു. അദ്ദേ
ഹത്തിനേറ്റ് ഒരു കത്തിൽ ഇന്ത്യക്കാരം കാണുന്നു:

“തദാ തദാ കണ്ടു മനോരമായാ—

മുംബാരയുഷ്ണത്തുവിനാശിലാസം

എംബ സുഖ്യന്നുവന്നുനേതാത്ത്

മുംബാതീവലം തരഞ്ഞാധമാസം.

തന്തനീതിയതിലംല്ല കൈഞ്ഞലും

ഹൻത കാട്ടിയിതു സംസ്ക്രതേപ്പുലം

തന്തനീതി ഭേദിയപത്രുമു—

നന്തരന്തരയീതം കൂത്തുഹലം.

ഒപാഷജത്തോവം ഭവതാ പ്രിങ്കതം

കൊച്ചുണ്ണിത്രേപുന ഭിഷജ്യ താതം

ബാലുകുതവ്യാധിമയേത്യു താതം

ജൗഷ്ണകമേതി പ്രമദം പ്രാഞ്ചം.”

ഇത്തരം സ്നേഹമസ്തനങ്ങളായ കാത്തകൾക്കാണ്ട് കണ്ണത്രി
ക്കട്ടൻതന്നുരാൻ, കൊച്ചുണ്ണിത്തന്നുരാൻ, കൊട്ടാരത്തിൽ
ശൈലി, ദവകര, ഉള്ളർ, വള്ളത്തോപം, ഒട്ടവു, കണ്ടുർ,
കാത്തള്ളി മിതലായ പ്രീയമിറ്റുങ്ങൾ കാരോ അവസര
ത്തിൽ അവിടത്തെ സല്ലൂരിക്കുകയും അഭിനന്ധിക്കുകയും
ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അപ്പുൻതന്നുരാൻ തിരുമനസ്സുക്കാണ്ട് അ-
ദ്രോഹത്തെ സമോദരനിപ്പിശേഷം കുത്തിപ്പോന്നിരുന്നു. ക-
രിക്കൽ തിരുമനസ്സും ലൈ തുടെ താമസിക്കുന്നുപോൾ മഹൻ
തിരുമനീ മാരാർജ്ജുഡിയുടെ ക്ഷണമനസ്സരിച്ചു് അദ്ദേ-
ഹം പുതുതായി പണികഴിപ്പിച്ച് ‘പുണ്ണ്യത്തക്കനാ’ ബംഗ്ലാവു്
കാണാൻ വോയിരുന്നു. അവിടെവെച്ചു്,

“കനിഞ്ഞൽ പള്ളിമാടം കയറിയതളിട്ടു്

പാപ്പതീപ്രാണനാമൻ

വന്നിക്കണ്ണിന്നർ വൻവോക്കുമൊക്കരിക്ക—

ണേക്കിലുജാമനത്മം

നിന്നിക്കിം താനിരിക്കുന്നാൽ ചോറിയ കൂളിർ—

കണ്ണ പുണ്ണ്യനാ പുണ്ണ്യത്ത്—

കനിഞ്ഞൽ വന്നതുടക്കനിടവതമിട്ടു—

ടാക്കമെന്നാന്നർ പക്ഷം.”

എന്നാൽ ദ്രോകം വെട്ടുനണ്ണാക്കിച്ചുണ്ടു്.

മഹൻനന്നുരി വാല്പക്കുകാലത്തിലും ദിനചത്തുയിൽ
അത്യന്തം നിഷ്ടയുള്ളവനായിരുന്നു. അക്കാലത്തു് അഞ്ചു
മൺക്ക കൂളി, ഗണപതിക്കമം, ആദിത്യനമസ്സാരം,
പുണ്ണ്യജീവി, ദേവീമാഹാത്മ്യപാരായണം ഇത്രയും അവ-
ചത്തിലും; ഭാഗവതവും ശ്രീതയും പാരായണം ഇല്ലത്തു

നാലുകെട്ടില്ലുംവെച്ച നിത്യവും നടത്തിപ്പോന്നു. തങ്കന്തെ
രം കാപ്പിയും ഏകദേശം പത്തുമൺഡേഞ്ച്ചൽടി ഉണ്ടാണ്
കഴിക്കുക പതിവായിരുന്നു. രണ്ടരമൺകൈ കാപ്പികഴി
ഞ്ചത്തിനാശേഷമാണ്, വത്തമാനക്കടലാസുവായനയും
സാഹിത്യവരിഗ്രമണങ്ങളും. വെക്കന്നേരം സന്ധ്യാവരദന
വും കഴിത്തു പാലും പഴവും ക്ഷേമിച്ചിട്ടും കൊതുമണി
ധേഞ്ച്ചൽടി ഉറന്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

1104 മീനം 17-ാം മഹിനമുത്തുരിയുടെ വലിയ
ചുന്നൻ മഹരം ജ്യൂഷ്യനം ഇല്ലത്തെ കാരണവരം അര-
നാത്തെ ഗ്രഹസ്ഥനമായിരുന്ന ദിവാകരൻമുത്തുരി ദിവം
ഗതനായതോടുകൂടി മഹിനമുത്തുരി ഇല്ലത്തെ കാരണവ
മാക്കുകയും തന്നിമിത്തം അനന്തരതയും കട്ടംവഭാരം എല്ലാം
കയ്യേഡ്സുകയും ചെയ്യേണ്ടിവന്നു. അതിനാശശേഷം ജ്യൂഷ്യ-
ചുത്തുനം ശൈഖ്യനം ഇന്നത്തെ ഗ്രഹസ്ഥനമായ പരമേ
ശ്രഹിനമുത്തുരിക്കവേണ്ട ഉപദേശങ്ങൾ കൊടുത്തും പരി-
ചയിപ്പിച്ചും കട്ടംവഭരണം മഹിനതീരുമെന്തെന്നു നി-
ംമുമ്പിച്ചവോന്നു.

“അവ്യാധിഗാത്രമന്ത്രിലുത്തരം കൂടിതും
വേഴ്ച പ്രശ്നപ്പിച്ചും വിശദാ ച വിശ്വാ
ദ്രോഘല്പം കലം.....”

എന്നിങ്ങനെയുള്ള സകലഭാഗ്യങ്ങളാലും അന്നത്രഹീതനു-
യിരുന്ന നടവം മഹിന്.

ബേശകിക്കിയിത്തതിൽ അന്ത്യകാലത്തും അല്ലോ വി-
ക്കത്തി വന്നതോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിനു ശേവത്തുകൂടി ഒ-
പ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

“എല്ലുാ ബന്ധവുമാവൻ, വീഴ്, കുടൈ-
രമ്മജ്ജു കീഴുപെട്ടവൻ,
ചൊല്ലും നമ്മുടെ വില്പമംഗലപാറി-
രുബ്രക്കാത്തു പാത്തുള്ളവൻ
മല്ലാരാത്രി, കചേലമാരുന്നി തു-
നീടന ദണ്ഡാര, മെ-
നല്ലു യാഷ്ടി ചീര തീരീയ ചീഡാ-
നന്നൻ പ്രസാദിക്കണം.”

തന്നെ മരണം എങ്ങനൂംഭന്നുലമായിരിക്കുന്നുമെന്നും അതു “കൈ രാത്രിയിലെ സപ്രസ്ഥമായി ശ്രവണാനിക്കുന്നുമും അവിടനും ആരുമുകിക്കുകയും പാകയും ചെയ്യാറുണ്ട്. അങ്ങിനെതന്നെ സംഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. 119 ഫെഡമാസം 26-ാം പിതാമഹമുട്ടുടെ ശ്രാംക്രമത്തിനശേഷം ഉണ്ണം കഴിഞ്ഞു വിശ്രമിക്കുന്ന സമയത്താണും അവിടേയും എങ്ങനൂം പോതിരിക്കുന്നതിൽ വേജന തുടങ്ങിയതും. അപ്പോഴും അടുത്ത അരനുത്തരവനും ജേയുംപുത്രനമായ പരമേശപരൻ നന്നുരിയോട് വിവരം പറയുകയും പല സാരോധരങ്ങൾ ഒരു അദ്ദേഹത്തിനു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം ഷം ബന്ധുമിറ്റാഡിക്കളേയും ദേശക്കുടിക്കരിയും തർക്കുണം യാങ്കത്തുവാൻ നിന്തേശിച്ചപ്രകാരം ഉടനെ വങ്കത്തുകയും ചെയ്തു. ദേശക്കുടി വന്നും ഇന്നവർക്കുവെച്ചുകയും അതോടൊക്കുടി ഉറങ്ങുകയും ചെയ്തു. ബന്ധുമിറ്റാഡിക്കളും തത്സമയം സമീപത്തിനായിരുന്നു. 27-ാം അവിടത്തെ മേൽഗത്തിക്കായി സമസ്യനാമജ്വം, പത്രപ്രാനം തുടങ്ങി പല സ്ഥലങ്ങളും അന്ന പരമേശപരൻ നന്നുരി നടത്തുകയുണ്ടാ

യി. എന്നമാതുമല്ല, അധ്യാവൈദ്യത്വം കുറഞ്ഞു
നായ ഇളയെട്ടത്തു തജ്ജാട്ട് നീലക്കണ്ണൻ (കട്ടൻ) ദിന്മാർക്കു
അവർക്കേളും തൽക്കണ്ണം വിവരംകൊടുത്തു തന്റെ
രിംഗാധിപ്പിച്ചു. എക്കിലും അനു രാത്രി ക്ഷേത്രത്തിലേക്ക്
കൂടി അവിട്ടു പ്രൂഹസായുജ്യം പ്രാപിച്ചു.

നടവം മഹാനെ തൊൻ ആദ്യമായി സന്ദർശിക്കുന്നതു
86-ൽ വജ്രത്തു കൂടിയ ഭാഷാപോഷിണിയോഗത്തിൽ
വെച്ചാണ്. അടക്കതകാലത്തു് ഖല്ലത്തു പലപ്പോഴും ചോ
കന്നതിനും അവിടത്തെ ദ്രിശ്മേരന്തരി സന്ധാരിക്കുന്നതി
നും എന്നിക്കു് അവസരം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മെടം 8-ാം ദി-
വാണിം തൊൻ അവിടത്തെ അവസാനമായിക്കണ്ടതു്. അ
നു സാധാരണത്തിൽ തുണ്ടം കരമിച്ചു ഭാങ്ഗാനുഹംവരെ
ചോദ്യകയുണ്ടായി. വഴിപ്പു്,

“സാധിത്യത്തിലെക്കണ്ണ്! സർക്കവിക്കുളു—

പുംബല ചുടിച്ചു; ദ—

സ്വാമത്യുത്താട്ടത്തു ഭജ്ജവിക്കുളു

മംഗിച്ച തന്ത്രവലാൽ

സാധുത്തിരിഴ്ചു പ്രസംഗസൂധയാൽ

സത്യത്രം സന്തോഷവും

സാരജതക്കരിവും കൊട്ടത്തു സത്തം

വത്തിക്ക വർഖിച്ച മെൽ.”

എന്നു കയ ഭ്രോകം ചൊല്ലി എന്ന അനാറുമാക്കിക്കയും
ചെയ്തു. അവിടത്തെ ചരംകൊണ്ട് വെണ്ണണിപ്രസ്താ
നത്തിന്റെ അവസാനസ്ഥംഭം വീണാപോയിരിക്കുന്നു.

പുജ്യപാഡനായ നടവം മഹാന്നർ എക്കനാടകക്കുത്തി

യാണോ ഐലാഷയാത്ര. വ്യാസലാരതം വനവപ്പ് ത്രിലട്ടണ്ണി യ ഇം കമയിൽ അവിട്ടന ചില വ്യതിയാനങ്ങൾ വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. സകലലോകനിയന്ത്രാവായ ശ്രവാൻ ശ്രീ കൃഷ്ണനിലാണോ കമയുടെ നിർവ്വാഹകത്പം സ്മദ്ദീച്ഛിട്ടുള്ള തും. ദിംഞ്ഞാധനാദികളിൽ ലേഡാഷയാറുാവിവരം മുൻകൂട്ടി മനസ്സിലാക്കി അവക്ക് ചില അമല്ലിപററുന്നതിനാം അവ സരമാണാക്കാൻവേണ്ടി നാരകതന ഇന്റെന്നു അടക്കലേജ്ഞു പറഞ്ഞതയ്ക്കുയും ഇന്റുക്കുപ്പിതനായ ചീറ്റുണ്ടനെ കൊണ്ടു കൈഞ്ഞവരെ തോല്പിച്ചു ബന്ധനത്തിലക്കപ്പെട്ടുള്ളതു കയും മറ്റും ചെയ്യുന്നതു ശ്രീകൃഷ്ണന്തനെന്നയാണോ. ഭാരത കമയിൽ വരുത്തിയിട്ടുള്ള ഇം വ്യതിയാനം കമാഗതി കൊയ ചമല്ലാറം ഉണ്ടാക്കിത്തീക്ഷ്ണണ്ടും. കമയുടെ പരിണാമമുള്ളിക്കും ഒരുക്കരണവും ഇം വ്യതിയാനംതന്നെ പാതയിൽ സപാവകല്പനയിലും കവി ഭാരതത്തെത്തത്തനെ അനുകരിക്കുന്നു. എന്നാൽ,

“യീരൻ ധമ്മജനറുവീരനിയിയാം
ഭീരൻ സുഭ്രാഹ്മൻ
വീരൻ കേപംകൈക മാറ്റിതന്നെൻ്റെ തനയ—
നാരേവമഞ്ചാളുകൾ
ചാരത്തുണ്ടു പുലത്തുവാൻ പ്രിയതമ—
നാരാ വനേ; ശോച്ചികാ—
ജാരൻ പിന്തുണബൈനികനാ തെളിയും
പാഞ്ചാലിയൈക്കുടിം.”

എന്നിങ്ങനെയുള്ള കണ്ണെൻ്റെ മുഖവിചാരങ്ങളും റൂഡും പ്രത്യേകം കരാസപാദ്യത ഉണ്ടാക്കിത്തീക്ഷ്ണം. സംഭാഷണം

ഞാൻ വലപ്പോഴും അരത്തശഭ്ദങ്ങളാണ്. ദ്രോക്കങ്ങൾക്കുള്ള
കഴക്കണ പഴക്കവും അവിടത്തെ കൃതികൾക്കു സർവ്വസാമാ
ന്യാഭായത്രക്കാണ്ട് പ്രത്യേകം മുമ്പാവിക്കണമെന്നീല്ല.
“എക്കാൾ ശബ്ദം സമൃദ്ധി അണാതോ സുപ്രധാനം സ്വന്തം
കേ കാമയുകൾ ഭവതി” എന്ന പതഞ്ജലിവാക്യമനസ്തി
ചു സുഷ്ഠുവായ ഈ റാടക്കത്തിന്റെ കത്താവു സ്വപ്രസ്വവം
അറഞ്ഞെല്ലാം!

ഡി. പത്മരാമൻ, എം. എ.

അവതാരിക

സഹായപ്പിയാനന്ദങ്കങ്ങളായ നീരവധി കവാക്കമ്മങ്ങൾ സാമീതിഃപദ്ധതിൽ സമുപ്പസിച്ചേകാണ്ടിരിക്കുന്ന ഇകാലത്തു സാമീത്യപ്രമികളിടെ സവിശേഷങ്ങളും യഥാർത്ഥിക്കുന്ന കത്തതമഭാഷാനാടകമാണ് നടവത്തുമമൻ നന്ദത്തിരി അവർകളിടെ ‘ഫോഷയാറു’; ‘നാടകാന്തം കവിതപം’ എന്ന ശ്രദ്ധപ്രാക്യത്തെ യഥാത്മമാക്കുന്നതിൽ പിജയിയായ ആ പ്രതിഭാസവന്നൻറെ ഈ ഫോഷയാറു രണ്ട് പ്രകാരത്തിലും ഫോഷയാറുതന്നെയെന്നു വേണും പറഞ്ഞാം.

സാധാരണ സംസ്കൃതനാടകങ്ങളിലെന്നപോലെ നാട്ടി, പ്രസ്താവന, മിഗ്രവിജ്ഞാനം, പ്രവേശകം, മിവം, പ്രതിമിശം തുടങ്ങിയ എല്ലാ നാടകലക്ഷ്മണങ്ങളിലും തികഞ്ഞുള്ളതും ഒരു നന്ദായിട്ടുള്ള മരുപ്പാൽ ഭാഷാനാടകം മലയാളഭാഷാസാമീത്യത്തിലുണ്ടോ എന്നതനെ സംശയമാണ്. എന്നാൽ ഇത്തരം ഉത്തമനാടകങ്ങളിടെ പ്രചൂരപ്രചാരത്തിനു വിലങ്ങടിച്ചുനിഛിപ്പുന്നതും ഇന്നത്തെ പണ്ഡിതന്മാരായ ചില നാടകകൂത്തുകളിടെ പഴയതിനോടുള്ള പുന്നീഡി വും ചുത്രമായണ്ണനു മനസ്സിലാക്കാൻമുള്ള പരിഗ്രമകൾ വും മാത്രമാണ്. ഇത്തരകാരപ്പറ്ററുടെ കാമ്മിക്കവാൻ എന്നിക്കിടതന്നതും, മനോരകിൽ ഒരു നാടകത്തിൽ നടപ്പിലാക്കിയാരുന്നതും പ്രമാണമാണ്. ശ്രദ്ധാഗ്രന്ഥനാടക സംഖാദം വായിച്ചു അവസരത്തിൽ കവി ആരാണ്ണനും എത്ര ദോശനാണ്ണനുമുള്ള നടപ്പിലുണ്ടാക്കമാണ്:

“കരമനുള്ളവായി കീത്തിയാൽ പാത്തലത്തെ
പൂരിച്ചിനാട് വിഭാഗിച്ചോരു ധീരാഗ്രഹണ്യൻ
കവികൾമണി കട്ടിക്കള്ളുമേനോൻ മഹാത്മാ—
വവർകളുടയ പുതുൻ തീര്ത്തതാണിപ്പുണ്ണം.”

ഈത്തരത്തിലുള്ള പണ്ണിതന്നാണ് ഈവക ഉത്തമകൃതി കുള്ളു അഗ്രണ്യങ്കാടിയിൽ തള്ളിക്കുള്ളത്തത്തെനു പറ ഞ്ഞാൽ അതിൽ അരുക്കുപത്തിനാവകാശമുണ്ടെനു ദേഹം സന്നില്ല. വായനക്കാരുടെ അചിദഭദ്വം ഏറൊക്കരു ഈ തിന്ന കാരണമായിരിക്കാം.

അവാദമധുരമായ ഈ നാടകം വായിക്കുന്ന ഏതു സഹിതയെന്നും എഴുത്തിലും രസഭാവഭക്തുരിത്തെള്ളായ വിച്ഛിത്തിവിശേഷങ്ങളെ ഉള്ളവാക്കാതിരിക്കുന്നു എല്ലാം നിസ്സുംശയം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളാം. തിക്കണ്ണ വാണ്ണിതു വും കവിണ്ണ പ്രതിഭാമകതിയും നിരംതര ഭാവുകതയും, തെളിഞ്ഞ കല്പനാശകതിയും കത്തിനെങ്കും ലളിതകോമള കാന്തപദാവലികളാൽ സുകമാരങ്ങളായ ഉത്തരം കുതിക്കുമുണ്ടുമായെ കൈരുളിക്കു കിട്ടാറുള്ളു. രസാന്തരണ്യ തിന്നം ഭാവചുണ്ണിക്കും അനന്തരാജ്യമായ പദ്ധതനും. (ശജ്ജ) ദ്രാക്ഷാവാക്കവും മറ്റും ഈ കുതിയിൽ അതിശയ നീയമായവിധത്തിൽ പ്രതിഭാസിക്കുന്നുണ്ട്.

അഭിനയസാല്പുത്തയെപ്പറ്റിപ്പുറകയാണെങ്കിൽ ഈ നാടകം നാട്യവേദികളിൽ ഏറാവും തന്നെപ്പത്തോടെ അഭിനയിച്ചു വലിപ്പിക്കുവാൻ സുഗമമാണെന്നു നിസ്സുംശയം പറയാം. വീരരസപ്രധാനമായ ഈ നാടകത്തിനു ഒപ്പുംക്കുള്ളായ മറ്റു രസങ്ങൾ സന്ദർഭാനുസാരം പ്രശ്നം

ഗ്രിഫ്റ്റിൽ മഹൻ നന്ദത്തിരി അവർക്കളുടെ ഒച്ചിത്യ
ബോധം അകമഴിഞ്ഞ അഭിനന്ദനത്തിനു പാത്രിച്ചേക്കു
നണ്ടു്.

നാടകത്തിലെ കമോപകമനരീതിയിൽ സംസ്കാരം
നാടകങ്ങളു മാത്രകയാക്കിയതുക്കാലത്തനു സംഭാഷി
ണ്ണങ്ങളിൽ വളരെയധികം നവീനബൈലീഡെ അതുകൊണ്ടു
മുട്ടിക്കുമ്പു്. സംഭാഷണങ്ങളിലേ വാക്കുകൾ സാരഗളങ്ങളും
ഭാവജനകങ്ങളും കവിരാലുന്നതങ്ങളുമാണു്.

രസവുംപ്രഭ്രംബം നിരവധി പദ്ധതികൾ നാടക
ത്തിൽ ഉല്ലാസിക്കുന്നതുക്കാവശ്യമുണ്ടു്. വീരരംസപ്രധാനമായ
പ്രസ്തുത പദ്ധതികൾ അംഗങ്ങൾ ശാംഭീംഗ്രം നോക്കുക:

“വല്ലാതിനിചിടക്കിടന്നഴലുമീ—

കൊഴുപ്പന്തയരക്കാട്ടിൽ വ—

സംഘാസത്താട്ട കണ്ണട്ടത്തു കളിയാ—

ക്കി പ്രൗഢി കാന്നിക്കവാൻ

ചൊല്ലാം മാതൃലഭ്യാത്തുവന്ന വികുതി—

ശ്രീടത്തെ ദാരാനാപിതം

കൊല്ലാതിന്തനെ കെട്ടിയിട്ടതു രസം

പാക്കംനോളയ്യാ! രസം!”

നാലുമകത്തിൽ ഭാവകോമ്പുമായ നിരവധി സപദാവചി
ആദായ നിറപ്പുകളിട്ടുള്ള വണ്ണച്ചായങ്ങളിൽ തിളങ്കി മിന്ന
നാതായിക്കാണും. നോക്കുക:

“വേശ്നാതു വിശ്വരൂപ മെയ് ഷുട്ടുടേ—

ദീപം ശ്രദ്ധിക്കുന്ന മാ!

നോക്കാതു ചിലതോതു ചാൻ എമാഴി കഴ—

ഭത്താക്കാഞ്ഞതു ചിന്താസ്ഥനായ്

വാക്കു ശിവരാമ! എന്നു വിശ്രിതകാ—

ഒള്ളുപറം പീഞ്ഞവാൻ

നോക്കേണ്ണഒഴുവാറുവാനകമല—

കാലസ്യമാരീടണേ!”

“മലിനക്കോലും ശ്രോകഭാരം തീജമിഴിപഴി കാ—

ടുന്ന ദീഘം ശ്രദ്ധിപ്പ്

വിൽക്കോൽ വിട്ടുകരത്താൽ വിളരിയ വജ്രം
താങ്ങിയാശ്രാസമീനം

മെയ്ക്കോപ്പും വിട്ടു ചിന്താലമരിയിലിവനെ—
പ്രേത്തമോരേതാത്ത് വാച—

നീക്കോലും കാൺമു കഷ്ടു! സമജനരികിൽനി—
നാന്തനായ്മീശാടിനു്.”

എന്താ, ശാക്കതുളത്തെയാമ്മവയന്നുണ്ടാ?

അപ്പക്കാരംഗാഡിയിൽ കളിയാട്ടനു ദ്രോക്കങ്ങളും ദിപ്പ്
മല്ല. തൃപ്പകാലക്കാരത്തിനേരു മേനു നോക്കുക:

“ഫലാരം പാണ്യവരായ മേലപ്പടലം
ഗാസ്യാരവൻകാറാണിനാൽ

കുറം പോയളിവിൽ തെളിഞ്ഞു വിലസും
രാജാധിരാജൻ ഭവാൻ

സൈപ്രം സൗമ്യകരങ്ങൾക്കാണു പരിശാ—

ഇക്കണ്ണുംഖുപ്പുട്ടം

പാരം സവ്വജനങ്ങളും ക്രവലായാ—
നന്ദം മുഖം മുഖം.”

രണ്ടാമക്കത്തിൽ മലസുഹനവർഗ്ഗനമായ ദ്രോക്കത്തിനേരു
ചുനാംഗിയും സപ്രാവോക്തിയും നോക്കുക:

“പുരുഷ മല്ലുന്നമനായീ സകലങ്ങയുന്ന
വൈപുക്കാണ്ടന്നയരായീ
ഒഹാരം മാ, തുടിലായൈട്ടിന ശ്രൂകനികരം—
തുടി മിണ്ണാതെയായീ.
നേരം മല്ലുവന്നമായീ സപദി നിയമക—
മ്മഞ്ഞൽ ചെയ്യാറുമായീ
പാരം തയ്യാറുമായീ സകലവുമയീ ഭോ!
കാലമിന്നേവമായീ.”

ഇള്ളേമത്തിന്റെ കവിതകളിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും
ചുഴിഞ്ഞുനോക്കുന്നതായാൽ അനുഭവം എല്ലാത്തുല്ലാം മായ
അത്മവിശ്വഷങ്ങൾ അനുസപദിക്കാവുന്നതാണ്. നാലുാമ
കത്തിലെ സന്ധ്യാവർഗ്ഗന വായിച്ചുനോക്കുക:

“ഇന്നാച്ചുന്നു തെളിഞ്ഞു കമലമവിലവും
നന്ന വാടകിക്കഴിഞ്ഞു
നന്നാശമാദം നിറഞ്ഞു കവലയനികര—
തതിനു ചുട്ടു കിരഞ്ഞു.”

ഇവിടെ കവലയനികരത്തിനും (ശ്രൂക്കപ്പാക്ക) സൗഖ്യം
ചും വളർന്നു എന്നും കവലയനികരത്തിനും (ഭ്രവലയ—
തതിനു) സന്ദേശം വല്ലിച്ചു എന്നും ഉള്ള ദ്രോഷംഗം
യും ദേഹളീഡീപന്നായെന ‘കവലയനികരത്തിനു ചുട്ടു
കിരഞ്ഞു—ഭ്രവിക്കാട്ടാകെ ചുട്ടകിരഞ്ഞു—എന്നും അതു
പോലെത്തന്നെ മരുറ്റായ ദിക്കിൽ, “വെന്തിപ്പേ ശ്രദ്ധയം—
സുധാസദ്ധം മുഖ്യാക്കതിയെന്നോക്കും” എന്ന ഭാഗ
തതിൽ ‘സുധാസദ്ധം’ എന്നതിനു കമ്മായംപോലെ
(മുറു നീറുംപോലെ വെന്തിപ്പേ) എന്നും ‘സുധാസദ്ധം’

പുഡിലാക്കത്തി' എന്നതിനും അനുതസ്മാനമാണും പുഡിലാക്കത്തിയെന്നും ഉള്ള അത്മഭംഗി 'സ്വധാസദ്ധി'ശബ്ദത്തി നേരം പുർവ്വാക്യങ്ങളിലെല്ലാം ഉത്തരവാക്യത്തിലെല്ലാം ഉള്ള പ്രത്യേകാന്പയംകൊണ്ട് കിട്ടുന്നതാണും.

ഈഞ്ചെന ശബ്ദാലക്ഷാരങ്ങളും അത്മാലക്ഷാരങ്ങളും രചനാസ്ഥാപിക്കുവും കല്പനാവിജ്ഞാപിക്കുവും രസാലാവവും മറ്റും തികഞ്ഞത ഇംഗ്ലീഷിൽ നാടകങ്ങൾക്കും കരവതാരിക എഴുതുവാനുള്ള പ്രാജ്ഞിയില്ലെങ്കിലും ഇത്രേമത്തോടുള്ള ബന്ധമാനവും മമതയും അഭ്രേമത്തിനേരം കാവ്യത്തോടുള്ള അപേക്ഷയും സാമീത്യത്തോടുള്ള കൂദാം, ഈ ഗ്രന്ഥക്കത്താം വായ മഹാൻ നന്ദുരിജിടെ ജേദാജ്ഞപ്പാത്രനും ശിഷ്യനും നടവത്തു മനസ്സിലെ ഇപ്പോഴത്തെ കാർഖവകം ആയ നടവത്തു പരമേശപരമം നന്ദുരി തോൻ കയ അവതാരിക എഴുതിയേ കഴിയു എന്നാളുടീ പരഞ്ഞതത്തുകൊണ്ടും മാത്രമാണും എന്നു ഇതിനു അപേക്ഷിച്ചതും.

സാധാരണയായി സാമീത്യത്തിൽ കൂത്തു പറയുക ചെന്നാളിലെത്താഴിയു ലേവന്തേജ്ഞാനാം എഴുതിപ്പുരിചയ മല്ലാത്ത എന്നേരം ഈ അവതാരികയിൽ വായനക്കാക്ക വല്ല അനുവദവും തോന്നാനാണെങ്കിൽ അവ മെത്യപരഞ്ഞതു കാരണങ്ങളാലാണെന്നു വിശ്രാംക്കിയു കൂടിക്കുവാൻ സംശ്ലേഷിയായ വാഗീശ്വരി അന്നത്രമുഖമെന്നാണീച്ചുകൊണ്ടും ഈ നാടകത്തെ സഹിതയെസമക്കം അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

കിള്ളിക്കരളിമംഗലം
ലക്കിടി.
20_12_1130

എന്നും,
പഠി. മംഞ്ഞിക്കംയവച്ചുംശ്വേരൻ

മിവയുറ

ഭാഷാസാമിത്യംബോഗാരത്തെ വിലയും നിലച്ചു
ഇളതാക്കിത്തീപ്പാൻ അത്യുദ്ധാനം ചെയ്തിട്ടുള്ള കവികളും
ടെ ഗണനാപ്രസംഗത്തിൽ മന്ദപതിയിൽത്തന്നെന്ന നീ
ഛുംനവരാണല്ലോ നമ്മടെ നന്ദത്തിരിമാരായ കവി
കൾ. ചെറുദ്രോഹി, ഘുനതാനം, ഘുനം, മഴമംഗലം എന്ന
തുടങ്ങന്ന അവക്കട ആ നീണു പട്ടിക ഇവിടെ വരച്ച കാ
ണിക്കേണ്ടതായ അവശ്യമില്ല. ഫലിതരസികനാഡം പു
ജക്കാൽഗമകാരിവച്ചാപ്രസരനാടമായ അവക്കട കവി
തയ്യുള്ള അസ്ഥാപനത്തു കൊ വേരെത്തന്നുംബന്നും അതു
കും സമർത്തിക്കൊത്താണ്. പഴക്കംകൂടിയ അതു സവിശേഷ
പാരവയ്ക്കും അതു സമ്പാധത്തിൽനിന്നും വിട്ടവോയിട്ടില്ലോ
നു തങ്ങളുടെ സരസങ്ങളായ കൃതികൾമുഖ്യവേന ലോകസമ
ക്ഷിം കാണിച്ചുകൊടുത്തു യമാക്രാലം യമാക്രമം ദിവംഗത
നാരായ ബ്രഹ്മഗുരീ നടവത്തും അർത്തംനന്ദത്തിരിയേയും
അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഘുത്രൻ ബ്രഹ്മഗുരീ മഹൻനന്ദത്തിരി
യേയും കരിച്ചു കേട്ടിട്ടില്ലാത്തവരായ ഭാഷാഭിമാനികളിൽ
അധികംപാഠിക്കാവുന്നുണ്ടോ തോന്നുന്നില്ല. അതു കവിദ്വ
യത്തിൽ മഹൻതിരിമെന്നിയുടെ ഒരു വിശേഷത്തിയാ
ണോ ഈ ‘അലാഹയാറുംനാടകം’—‘കണ്ണൻ കല്പാണിപ്പു
ണ്ണൻ കളകമലപഞ്ചക്കണ്ണന്നർക്കണ്ണിലാമോ’ എന്നമ
ടീയിൽ പോകുന്ന വെണ്ണണിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സമജമാ
യ മുന്നങ്ങൾ—വളച്ചുകേട്ടില്ലാത്ത പ്രതിപാദനം, ലളി
തമായ ഭാഷ, ശബ്ദങ്ങൾ, പ്രസാദമുന്നം മതലായവ—എല്ല

പ്രാം കരുതിന്നാൽ തുതികൾ വായിക്കണമെന്നാലും വർ[ം] അരുള്ളൻതിങ്ങമനിയുടെ അതു ശ്രവിച്ചതും മഹൻതിങ്ങമനിയുടെ ഈ ഒലാഷയാർത്ഥം വായിച്ചും മതി. കാവും ശാസ്ത്രാദ്യവേക്ഷണത്തിൽനിന്നാലും നിച്ചുണ്ടയിൽ മകൻ അരുള്ളേനക്കാം കൈ പടി മേലെയാണുകൊണ്ടും ഈ വരുചേയും കവിതാസരണിയും കവനസാമഗ്രീകളും കൗത്സന്നയാണോ.

ഈനും അതുകെടുത്തുകൊണ്ടും ഏതെങ്കിലും കൈ തുതി[ം] രംഗപ്രവേശം ചെയ്യുന്നും അതിനെന്ന സപീകരിക്കുന്നതിലും തിരഞ്ഞെരിക്കുന്നതിലും ഉപയോഗിക്കുന്ന മാനദണ്ഡം ഏറ്റുകൂടാനും പണ്ഡത്തെത്തിൽനിന്നും വിഭിന്നവും വിചിത്രവും മായ് കാണുന്നപ്പെട്ടുണ്ട്. ഇതിപുത്രം ധൂരാണ്ണപ്രമിതമെന്ന കണ്ണാൽ ഉടൻ കണ്ണടച്ചു തള്ളുകയും ഇതിപുത്രം എത്തന വും അതിനെന്നും ശത്രീ കമ്മുണ്ണാപ്പും[ം] അരുളം തുമ്പംകുന്നതുല്യ വും മാനുന്നുന്ന കണ്ണാൽ ഉടൻ കയ്യടിച്ചുകൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്ന കൈ പതിവും[ം] ഈ വലരിലും കാണുന്നണ്ട്. ഇതു[ം] കെടുത്തെന്ന അതിന്റെ മായിട്ടുള്ളതല്ല. നായകൻ ധന്തവും രൂരാധാരും കുംഞ്ഞാധനനാധാരാലും മലനാട്ടരചനാധാരാലും മലയലയനാധാരാലും അതിനെന്നും അവർ പ്രതിനിധിയാനം ചെയ്യുന്ന തുതി കലാവരമായ് വിജയിച്ചിട്ടേണ്ടോ ഏന്നാണോ[ം] നോക്കേണ്ടതും. ഉണ്ടുകൊണ്ടു അതിനെന്ന സപീകരിക്കുക. മരിച്ചുണ്ടുകൊണ്ടു തള്ളിക്കുള്ളുക. ഈ വീക്ഷണകോടിയിൽ നിന്നുകൊണ്ടു ഗുഹയാളിടെ തൃശ്ശൂരുമുഖി വേചനം നടത്തുന്നവർ ഈ തുലാം കില്ലുമൊയിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ഈ തുലാം ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചതും ഈ നാട്

കത്തിന്നും മുല്യം നിന്ന് യിക്കണ്ടും ഇതിന്നും പുറംചട്ട് മാത്രം നോക്കിയാവങ്ങളും എന്ന കാണിക്കവാൻവേണ്ടി മാത്രമാക്കും.

നടവത്തു മഹൻതിങ്മെന്നിയുടെ ഇംഗ്ലീഷ് മഹത്കൃതി യശാലാഭദ്രത്യേം, അത്മലാഭദ്രത്യേം ഉണ്ണിക്കൊണ്ട് നിമ്മിക്കപ്പെട്ടതബ്ലൈസ് സബെയ്റ്റ് പറയാവുന്നതാണ്. ഒക്കെരിസത്തിന്നും പരമകോടിയിലെത്തിയ കവിയുടെയം സ്വയം വിജയംഭിതമായതിന്നും ഒരു പ്രത്യക്ഷപ്രക്ഷ്യം മാത്രമാക്കും ഇംഗ്ലീഷ് കൃതി. അനന്വാചകപ്രക്ഷയത്തിൽ സാത്പീകരിക്കുന്ന തൃത്യാക്തത്യോപദേശപൊരാ ധർമ്മികാസ് കത്തിയും വളരുന്നുക എന്നതാണ് ഇതിന്നും കാതലായ ഉദ്ദേശമെന്നു പറയാം. കയപ്പക്ഷി, ഇതിലെ ക്രമാംശക നായ ധർമ്മപുറങ്ങെട സ്ഥാനം കവിതനെ ഏറ്റവും രിക്ഷയാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ തന്നെന്നും അതെതാരതിശയോ കത്തിയായിത്തീരുന്നതല്ല. ഇതിലെ കാരണം പറിയും കവി യുട്ട് വാസനാബേഖവവും ഫെറിത്രസിക്കപ്പവും പാണ്ഡിത്യവും സുതരം സുച്യക്രമാക്കുന്നണ്ട്. ഇതുനേതാ കൂലം പ്രശംസനീയമായ ഇംഗ്ലീഷ് നാടകത്തിനും കരവതാരീക്കയുടെ ആവശ്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. നടവംസരസപ്തതീക്ഷ്മഗ്രത്തിന്നും പരിശുദ്ധിപ്പവും പ്രകാശമാനവുമായ തിങ്കലണ്ണപത്തിലെപ്പുള്ളിള്ളി വഴി ആക്കം കാണിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതായിട്ടില്ലെല്ലാ ഭാഷാകവികൾക്കുതന്നവായ സാക്ഷാത്ത് എഴുതുന്നുണ്ടെന്നും ഉത്തേഖാജിക്കവാൻ മടിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു വിഭാഗക്കാർക്കു ഒരു പ്രക്ഷേപണം ഇംഗ്ലീഷ് മണ്ണധിപ്പം കിന്നും വിശ്രൂതിയില്ലെന്നും പ്രകാശമാനതയില്ലെന്നും മനസ്സിലുണ്ട്.

എന്നടിയും മെക്കിലും യമാത്മകലാക്രമകിക്കി ഇതിനെ
ആളുാദ്ധ്യം അതിരിക്കുകയും അതരാധിക്കുകയും ചെയ്യുമ
നാളിൽ തക്കമില്ലതനെ.

അവസാനമായ്, ഇതിനീരു പ്രസാധകനുണ്ടാണ്
കൂടി റണ്ടുവക്കു വരവെന്നുകൊള്ളുന്നതും കവിയുടെ ജോലിയും
അംഗം ശിഷ്യനും നടപത്രമന്നും ലൈബ്രറിയും കാരണം
വരുമായ ബുദ്ധി പരമേന്ദ്രനുന്നുതിരി അവർക്കുള്ള^{ഒന്ന്} ഇതിനീരു പ്രസാധകൻ എന്നാളിൽ^{നാളിൽ} എത്രയും സന്തു
ചിത്മായിരിക്കുന്നു. ഈ കൃതിയുടെ കാലാവധിയും പ്രതി
ചിപ്പിടിച്ചു ഇപ്പോൾ അഭ്യടിയിലെത്തിക്കവാൻ അദ്ദേഹം
വളരെ പാടപെട്ടിട്ടിട്ടുണ്ട്. പ്രസാധകൻ കാലാവധിയും
പ്രതിയേയും കാലാവധിയും ശരിയായ പ്രസാധകനു
ഞ്ചും അനേപാഷിച്ചു വളരെ കൂറം കാടിയതായിട്ടാണ് അ
റിയുന്നതു. അതു കാട്ടത്തിൽ മുരക്കതിക്കണം മനസംമുഖി
ക്കണം കയ്യതമനിക്കിനുമായ് വിരാജിക്കുന്ന പ്രസാധകൻ തി
ങ്ങമെന്നീ വിജയിയായതിൽ അത്രുള്ളതുപുടാനില്ലോ. ഈ
ഉചിതകൃത്യതിൽ പ്രസാധകൻതിങ്ങമെന്നിയെ—“ഉങ്ങ
ക്കിനീരു ഉറുപ്പും വെള്ളും അലവിവും ചേന്ന് മഹാൻ”
എന്ന പേരിൽ നാട്ടിലെങ്ങും പ്രകീർത്തിതനായി പ്രഭാ
ഭിക്ഷനു പ്രസാധകൻതിങ്ങമെന്നിയെ—ഞാൻ അത്യുഡി
കം അരകിനുമിക്കുകയും അര്തോടൊപ്പും ഈ നാടകരത്നം
നാടെങ്ങും തന്റെ കാന്തിപ്പും വീശിക്കാണ്ടു് നാതരാം
വിളങ്ങുമാരാക്കു എന്നു് അകമഴിന്തു പ്രാത്മകക്കയും
ചെയ്യുകൊള്ളുന്നു.

ചാലക്കുടി

20—7—1955 } വണ്ണിതർ, പി. ഗീയരുമനോൻ

കേരള വിജയാസ്ത്രം

(ഭാഷാനാടകം)

കനാമകം

ഗിപ്പുനാകട ധന്തവുലി പിഹരി—

ചീറന പുണ്യസ്ഥലം

കിപ്പുനാകട ദിമ്മക്കലികട—

നീടാത്ത ദേവാലയം

ദിപ്പുത്തിജൻറ നിവാസത്രം നിഗമം—

ത്രമ്പംങ്ങ ദ്രവ്യാന്തമീ

പുജ്ഞത്രീ പുരാഖാത്മപുജ്ഞമലം

ശ്രാംക്ഷേപ ദിവ്യം ചടം.

1

(നാട്ടിയുടെ അവസാനത്തിൽ സൗത്രധാരന് ഫ്രൈഡ്സ്.)

സൗത്രധാരൻ:—(തൊഴ്ത്തുംബകാണ്ട്)

‘പാരിക്കം നില?’ പാണ്ഡുപുത്രരെയേം!

കാടാണ്ട് കാണിക്കവോൻ

അനരിട്ടത്തിയ ധാത്തരാജ്ഞരെയുടൻ

ഗസർബ ബന്ധിക്കവേ

ପାରିକୁକ୍ରମିଗିନ୍ତରୁବୀଳାଲାଭମା—

କେଣ୍ଠରବ୍ୟରକାତତବଗୁ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଯୁତନା ଯୁଧିଷ୍ଠିରଭୂପଦୀ

ପାଲିକଳାଂ ନିଃଶୈ.

2

ପାଳାକିଷ ବେବତ୍ତବଂ ଚେକିଂ

ପାଳାକିଷଂ ପିଲ୍ଲରାଜିନଂ

ତାଳାକିଷାଲଂ ମତା ପିଲିପତ୍ର—

ଶ୍ରେଣୀକିଷଂ କେକତୋଧିନଂ ତୋଳନ୍.

3

(ଆଳାଯିଯିଲେହଙ୍ଗ ଗୋକୌତ୍ତର୍କିଟ୍) ମାରିଷ! ହୁବିଟ ପତ.

ନାଳି:—(ପ୍ରଫେରିତ୍ତିକ୍ରିଟ୍) ଅତ୍ୟ! ହୁତା ତୋଳ. ଏହିତି

କାଳେଣନା ପିଲିତ୍ତରୁ?

ଶ୍ରୀଗୁରୁ:—ପାତାଳ. ‘ଶେବତ୍ତିତୁ’, ‘ଶରକ୍ରୁତଶୋବାଲଂ’ ମଧ୍ୟଲାଯ ନାଟକିତ୍ତରେ କରିବାବାର ନାଟବତ୍ତିତୁ’ ଆର ଛୁନ୍ଦିନାନ୍ତରୀଯୁଦ୍ଧରେ ମହାନ କୋଟିତ୍ତାନ୍ତିର ପିଲିପାଳ କଳିତିରାମବନ୍ଧମନ୍ତରାନ୍ତର ତିକମନାନ୍ତିର ଶିଖ୍ୟରମା ଯ ନାଟବତ୍ତି ମହାନାନ୍ତରୀଯୁଦ୍ଧକାରୀ ‘ଓଲାଙ୍ଘ ଯାତ୍ର’ ଏହିନା ନାଟକଂ ହୁବିଟ ଅଭିନ୍ୟାକଳାମେ ନାଳାଂ’ ସମସ୍ଯାରାତର ଅନୁଭବରେ. ଅଭିନ୍ୟାବେଳ୍କଳା ଏହିପ୍ରାଣକଲ୍ପିତାଂଶୁଂ ତୋଳ ଚେତ୍ତିକ୍ରମିତାଂ. ଏହିକିଲ୍ପିଂ ଆ ଶ୍ରୀ ଚେନାଂ’ ଅନ୍ତର୍କଳାର କଣାଂ’ ଉତ୍ସାହିପ୍ରିକଳ.

ନାଳି:—ଅବିଟିତରି ଶିଖ୍ୟରମାରା ଅନ୍ତର୍କଳାର ତୋଳ ଉତ୍ସାହିପ୍ରିକଳାଟ ଅଭିଶ୍ରୟମିଲ୍ଲ. ଏହିକିଲ୍ପିଂ ନିଃଶୈ ପିକଳିଂ.

ନାଟବଂ ମହାନତ୍ସଂହତତାଟ ନିଃମିତ୍ତ ନାଟକଂ

ବେଦପ୍ରିଲାଙ୍କଳାଂ ଶିକ୍ଷାପଦତପମିମ କାନ୍ତଳାଂ.

4

അരുട്ടേമം കുറ നല്ല കവിയാണ്. അരുട്ടേമത്തിനേൻ്റെ
കവിതകൾ എന്നും ധാരാളം വായിച്ചുട്ടിട്ടുണ്ട്.

സ്വതു:—(രംഗത്തിലെല്ലാം നോക്കീടും)

ഭവി പിഡിതചരിത്രം പുണ്യമീനമഹിലാടാ—

നവികലശമശീലൻ നായകൻ ധർമ്മപുത്രൻ

കവി നടവമനേകം യോഗ്യരാക്കം സദ്ദൈസ്ഥം

സുവിമലതരമിപ്പോൾ വേണ്ടതൊക്കത്തിക്കണ്ണു. 5

നടൻ:—ഇതിൽ അതുകൂടുതൽ പ്രവേശം യാത്രോദ്ധൃതതനാഡി
ഡൈവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനേൻ്റെയും ശ്രവദപ്പിയോഗസന്നതാ
വസന്തപ്പൂർണ്ണമയനാരാധ യുധിഷ്ഠിരഭീമാജ്ഞുന്നനാരാധ
യുമല്ലോ?

സ്വതു:—അതേ.

നടൻ:—എന്നാൽ എന്നും അതുക്കാരെ ഉത്സാഹിപ്പിക്കാൻ
പോട്ടു. (എന്ന ചുരപ്പുട്ടു നേരെ നോക്കീടും) അതും!
അതുകൂടുതൽ വേദക്കാർ പ്രവേശിച്ചതുടങ്ങി.

സ്വതു:—(നോക്കീടും) ഹ! ശരിതനെ. ഇന്നി വേണ്ടതു താൻ
യുംരാക്കാൻ എന്നും വരും.

(എന്ന രണ്ടാഴ്ചം പോയി)

പ്രസ്താവന കഴിഞ്ഞ

(അരന്നത്രം പറഞ്ഞപോലെ ശ്രദ്ധാന്തം ശ്രീകൃഷ്ണനാം
യുധിഷ്ഠിരഭീമാജ്ഞുന്നനാരാധം പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ധർമ്മപുത്രൻ:—(തൊഴുത്തുംകൊണ്ടും)

അമംഗല്യനിഃബന്ധമേ! തിരുമന—

സ്വപ്നാതകഭോക്കിലി—

കാമങ്കാധിപാന്യരാകമടിയ—

ദൈർഘ്യാരാലംബനം

ബീമം കാടകമാത്രിം; തിരുമവം

കാണാൻമീപ്പാ തരം

നാമം ചൊൽവതിനം; വന്നതിലലയും

ജ്ഞാനിളിന്മാക്കണ.

6

ശഖാന്ത്:—ക്രഷ്ണ! ഗ്രഭപ്രാതൃതന്മാരപ്പോലെ എന്താ സ്ത്രീക്കുന്ന വ്യസനിക്കുന്നതു? മാക്കണ്ണേയയമഹഷ്ഠി ഇ പ്പോർത്തന്നെന്ന അരക്കുചേരും അപാരങ്ങളായ ഉപദേ ശന്തിം വിശോഷപ്പെട്ട കമകളിം, തന്നിമിത്തം നിങ്ങൾ കണ്ണായ സമാധാനവും ഇതു വേഗംതന്നെ തീരെ നീ ജ്ഞാലമായിക്കഴിഞ്ഞതുവോ?

ധർമ്മം:—അവിടെത്തെ വചനപീഡിംശാസപാദനംകൊണ്ട് സ്ത്രീയ സമാധാനത്തിനു യാതൊരു കരവും വന്നിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ കരച്ചുവിവസ്ഥായി ഇവിടെനൊന്നിച്ചിരുന്നു അതുഡികം സന്ദേശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന എന്നിക്കു വെ ട്രേനും എഴുന്നൊളിത്തു നീശ്വയിച്ചതിനാലുണ്ടാവുന്ന വ്യസനത്തിനാണും ഒരു സമാധാനവും ഇല്ലാത്തതും.

ശശ:—(ആലോച്ചിച്ചിട്ടും) റാശുശാലികളായ നിങ്ങളുമായ പരിശീലനവോക്കന്തിൽ എന്നിക്കും വളരെ വ്യസന മുണ്ടും.

ധർമ്മം:—(അവനാജന്മാരേയും തന്നെ ജും കാണിച്ചുകൊണ്ടും)

ശേവൻ! കാടരെപ്പോലെ യോഗിക്കുമംവയിപ്പ് വർ[ം]
ബാഗയെയിക്കേണ്ട തന്ത്രഭാഗമപ്പോക്കേണ്ട! തൊഴാം. 7

ശേ:—(മറ്റൊരുസ്ഥിതത്തോടുള്ളിട്ടി) തൊന്തിന്തിവസമായിട്ടും
പൊരകയിൽ ചെല്ലുത്തത്തുകൊണ്ട് മുകളിന്തുപറ്റി എന്ന്
നീക്കരിച്ചു് എന്തെല്ലാം വിചാരിച്ചുണ്ടാവോ വൃസ്തി
നിക്ഷേപത്തു്? അവതരം വൃസ്തനിപ്പുത്തി വരുത്തേണ്ട
തും നമ്മുടെ പുത്രലയാലേ?

അഞ്ജുനൻ:—(വിചാരം) ബുദ്ധിമാന്മാരുടെ ബുദ്ധിക്കു്
അംഗോചരമായിട്ടുന്നതാണോളിളിത്തു്? ശേവാനെ ചേഗ
ത്തിൽ പൊരകയിൽ എത്തിക്കേണ്ട ഭാരം ജ്ഞായ്യേന്നുറ
മിവൃച്ചുമതലയാക്കിത്തീത്തിത്ത.

ശേ:—അതിനുപുറമെ

തെല്ലാത്തി നിങ്ങളിലിയന്നതരിഞ്ഞതിട്ടനോ—
ഈല്ലാമിവൻ റുവർ! പിന്തുണായായ്യരിപ്പേ?
വല്ലായ്യ വേണ്ട, ശമനത്തിനന്നാജണ നാല്ക്കു—
ഡെല്ലാവരം സുവിക്കുക; വരാമുടൻ തൊൻ. 8

ധന്മ—(വിചാരം) ആ മഹാന്മാക്കു് തൊൻനാമിത്തമായി
കയ വൃസ്തനുംണാക്കുതു വളരെ ചീതചാണല്ലോ.
(തൊഴത്തുംകൊണ്ട് റൂപ്യം)

തിക്കവടിയലിവാന്ന് ശൈലിഷ്യരോടത്തുമാവത്താ—
യങ്ങളിന്നെങ്ങായപരേശം സവു്വും സമ്മതിച്ചു
മുകപമവഴിതെറാറും ശിഷ്യനെല്ലമ്മശാന്തി—
പ്പോങ്ങളിങ്ങളിയടക്കം മാർപ്പിഡാന്തി തീക്കിം. 9

കപ്പിച്ചുവാലെ ഉടനെ എഴുവന്നുള്ളിമപ്പോ?

ଦୀର୍ଘ:—(ପରିଚେତନାକୁଣ୍ଡି) ରୂପୁଳାଙ୍ଗୁତିନାହାଙ୍କ ଅରତ୍ୟ ନନ୍ଦକତନାହାଙ୍କ ଅରୁଯ ନନ୍ଦନାଲେ କଟ୍ଟିକାଲାଲାମୁତଲିତୁଵ ରେ କଷ୍ଟନାରାଯ କିଣ୍ଠୁଯନାବିକରି କଷ୍ଟପ୍ରେତତୀକୁଣ୍ଡି ତନାନାଂ ଅରୁତ୍ତୁତିତପତଲନାଯ ହୃଦୀର୍ଦ୍ଦ୍ଵେଷ୍ଟି କାନ୍ଦିଲୀ ଲୈଗ ପରାଗ ପାଦପ୍ରେଷ୍ଟୋ?

ଯମ୍:—(ବିଚାରି) “କିବଂବାତନେବାଶୋକେ ତନାଗ୍ର ପାଗୀ ତୁଳନାଯାଇ ପରିଚିଷ୍ଟି” ଏହିଗ ଶେବାଗ ଚୋପିଛୁତିର ପରିଚେତିକ୍ରାଣୀ ଦୀର୍ଘସେଗନାିତେବେ ପରିଷକ୍ତାଙ୍କୁ. (ପ୍ରସ୍ତରିତ) ଅରତୀଙ୍କ ଅରୁରୋଟିଂ ପରିଚେତିପ୍ରାଣିଷ୍ଟ. ଅର ଶୁଭ୍ରତୁତିତପତଲନାଯ ହୃଦ ଶେବାଗେର କାନ୍ଦିଲୀଙ୍କେ ତନାନାିତେବେ କିମ ମର୍ଦ୍ଦାଯତ୍ତ. “ଅରବଶ୍ୟମରାଜୋକତ ଯୁଗ କୁତଂ କମ ଶ୍ରୀଲାଙ୍କୁଣ୍ଡିଂ” ଏହିନୀଷ୍ଟୋ?

ଅରଜୁଣ୍ଡି:—(ବିଚାରି) ଶେବାଗନକରିଛୁକ୍ଷୁପିଛୁଷ୍ଟୋ ଶେଷ୍ଟୁଂ ଜ୍ୟୋତିଶ୍ଚର ରୋଧି ମାରିକାଶିତତ୍ତ୍ଵ. ଉତ୍ତାନାଫ୍ଲୋ କେତିକୁଣ୍ଡିତିତ୍ତ୍ଵରେତ ଲକ୍ଷ୍ମଣା.

ଶେ:—ଅରଫ୍ଲୋ ଦୀର୍ଘ! ଜ୍ୟୋତିଶ୍ଚ ପରିତତ୍ତ୍ଵ ପରିର ଶରିଯା ଣା. ଶୁଭ୍ରତାମର, ନାହିଁ ତୁଟନ୍ତିଯ ପୁଣ୍ୟଦ୍ରୋକନାକ ଦେ ପରିଗ୍ରାମ କେତିକ୍ରିଷ୍ଟିଷ୍ଟ? ତନାପିଂତରେନ ଜରାସନ୍ୟାବି କଲେ ଭୟପ୍ରେତ ସପନିଂ ନାର୍ଥପେକ୍ଷୀତ୍ତ ସମ୍ଭବମହ୍ୟ ତତିର ପୋଯି ତାମସିତ୍ତିଷ୍ଟିଷ୍ଟ? ହରତାକେ ବିଚା ରିକେ.

କାଲତତିଗେର ତିରିଷ୍ଟିଲାଣିତ୍ତ୍ଵିଯିଯଂ
କେକପନତୀ ନମହ୍ୟା—

କାଲତତିଗେର ପଶନତିଲେଗାରିଯଣଂ
କୋପିଷ୍ଟିତାରୋଟିତିରିତି

നീലക്കാർന്നിര കാരുകൊണ്ട് കിഴുമേൻ

ചുറ്റുവിയം നശിളാ—

കാലപ്പോക്കിലുംനിടന്ന, ദയപം

കാലം കലാരം സുവം.

10

ദീർഘം—ഇതാക്ക ശരിയാണോ. ഏകിലും ഭഞ്ചാധനാദിക
ഈടെ ക്രഷ്ണലുത്തി വിചാരിശ്വേം ഉണ്ടാകുന്ന കോ
പംകൊണ്ട് ഇത്തന്നെന കരിച്ച പരിവേം പരിത്രവോ
യതാണോ.

കുറുകാരാറ തു തദ്ദിപ്പി.. എന്നുവേരെഖണ്ഡയിക്കവാൻ
വോരുവോന്നല്ലിയിണ്ണാര—മെറു വോരുക തുനേരെ.

ഒഗഃ—ഇതേനോട് പ്രത്യേകം പരവാനില്ല. നിങ്ങളുടെ
ബുദ്ധിമുട്ട് കണ്ടു നിങ്ങളേക്കാൽ അധികം വ്യസനിക്ക
നാൽ എന്നാണോ. അഭ്യേം ദീർഘം

കയബലമടരാടിക്കൊന്നാടൻ ധമ്മപുത്രൻ

തിരുവടിയവരിപ്പോൾ കാത്തുവോകുന്ന രാജ്യം

വിത്രരജാജരാനില്ലാത്തസൗഖ്യം ഇജീക്കം

കയതുക; ഒരുപുരുഷം സത്യധർമ്മംപ്പോ?

12

ധന്മഃ—ഒഗവാന്നറ വാക്ക് കരിക്കലും വിഹലമാവില്ല.

അതുകൊണ്ട് നമ്മിൽക്കും ഇതൊരു അരംഗരൂഹമാണോ.

എന്നോ (എല്ലാവയം നമ്മുടിക്കുന്ന.)

ഒഗഃ—(അരംഗരൂഹിച്ചിട്ടും അതലോചനയോടുകൂടി വിചാ
രം) ദീർഘസന്നോട് കരച്ചുന്ന പഠണ്ടുറപ്പിച്ച വോ
വാഞ്ചതാൽ ഈ വിപ്പാൻ കയസമയം ധമ്മപുത്രരോട്
ശ്രദ്ധിരായിട്ടുതു എന്ന വന്നേണ്ണാം. (പ്രശ്നം) അഭ്യേം

ബീമി: ദവാനോട് കന്ന പറവാനണ്ട്. മനസ്സുബവച്ചു കേൾക്കണം.

ബീമി:—സമ്രദ്ധിക്കായിരിക്കുന്നു. അരങ്ങളിൽപ്പെട്ടതാം.

ഡേ:—വേംനു കോപം കരച്ചുയിക്കുമാണ്. അതു മെല്ലുള്ള കാലങ്ങളിൽ വളരെച്ചുകക്കണം.

അരങ്ങൾ:—(വിചാരം) കയടനെ ‘കയട’ എന്ന വിളി ചൂഡി ശ്രദ്ധിയെടുക്കുന്നു. അതുപോലെ ഇതു കേൾക്കു നോർഡ് ജൈപ്പൻ കരച്ചു ശ്രദ്ധിയെടുക്കുമെന്നാണ് തൊന്തന്ത്രം. അറിയാം.

ഡേ:—തേജസ്സുന്നിതംകൊടുക്കുന്ന ശൈത്യംപിക്കുള്ള തീരെ കെടുത്തിക്കുള്ളുന്ന ഇംഗ്ലീഷ് കോപംകൊണ്ടാണോ, കാര്യസിദ്ധിയെ പ്രാപിക്കുന്നതു? എന്താണുണ്ടാണോ മിണ്ണം തത്തു?

ബീമി:—(കോപത്രൈംഗ്ലീഷ്) കോപം ഇതു ചീതയാണെന്നു കിൽ ഇംഗ്ലീഷ് ഇതിനെ എന്തിനാണോ സ്വഭാവമുണ്ടു?

ഡേ:—(അരലോച്ചിപ്പിട്ടു) മരന്നല്ലാതെ വേങ്കളിം മരുന്തില്ലാതെ അക്കുരന്തും ലോകത്തിലില്ലെന്നു പ്രശ്നി ഉണ്ടാണല്ലോ? അവയെക്കൂട്ടിച്ചേര്ത്തു വേണ്ടതുപോലെ ഉപയോഗിക്കുന്ന പുരാഖനാരാണ് വളരെച്ചുകക്കാം. അവ വേണ്ടവിധത്തിൽ ചേത്ത് പയ്യോഗിച്ചുതും ഫലം കിട്ടുന്നതുപോലെ കോപവും വേണ്ട ദിക്കിൽ ഉപയോഗിച്ചുതും വളരെ നല്ലതാണ്. ഇംഗ്ലീഷ് വെറുതേ കയപാഠമും സ്വഭാവിക്കില്ല.

ബീമി:—എന്നാൽ കോപം എവിടെയാണുപയോഗിക്കുണ്ടു?

ശ്രീ:—അതു പറയാം.

നില്പാതരികൾ ചൊങ്കന്നള—

വെള്ളാം കോപം മരംചുനാവഗും

ഇല്ലാ താമസമയികം

ചൊല്ലാം കോപിക്കവാൻ തരംകിട്ടം.

13

അജ്ഞൻ:—(വിചാരം) “അധികം താമസിക്കാതെ കോപി കംവാൻ തരംകിട്ടം” എന്നതുംഖ്യത്വത്തെന്നെന്നു സാവോ? ശ്രോവാന്തര വാക്ക് വിഹലമാവില്ലെല്ലാ. എന്നതുകിലും ഉണ്ടാവും.

ബൈം:—ഈ കാട്ടിലിൽനാനു ഒളിച്ചിരിക്കുന്ന അഴുക്കുള്ളാട്ടം അതാണോ യുദ്ധത്തിനു വരിക? അതും വരില്ല. വേണു മെക്കിൽ അത്തോട്ടു ചെന്ന നേരിട്ടണം. അതാണോ വേണ്ടതും..

ധർമ്മം:—(വ്യസനത്തൊട്ടിട്ടി) ശിവ! ശിവ! അഭ്യൂതമല്ലെ തതിൽ പ്രഭാവഗംഭീരമാരായ ഭീംശ്വദ്രോഗാദികളുടെ മുമ്പിൽവെച്ചു നമ്മൾ ചെങ്കുട്ടിള്ളു സത്യം തീരെ ഉപേ ക്ഷീകാരമന്നള്ളി ഷുഡി അനംജന വന്നതിനേക്കണ്ണില്ല താൻ വളരെ വ്യസനിക്കുന്നു. സത്യംഗംപോലെ ഇതു ചീതയായിട്ടു മരാന്താണെള്ളുതും?

ശ്രീ:—ശരിശരിയടരാൻ ദേശകാലം ബലം തൊ—

ടരിഡയമ്പവാദിച്ചുള്ള ശാഖാത്മതത്തും

അരരിശലഹരി കേരിത്രുള്ളിയോക്കാതുരജ്ജും

പരിവേമതിനിന്നും കോപമാവന്നിശാനം.

14

അംഗം! കോപം ഇതു ചീതയാണെല്ലാ. അരിവുകൾ സകലം വൃത്തമാക്കിത്തീക്ഷണം.

അംജലി:—(വിചാരം) പുജ്യമാരായ ഇവരുടെ ഭാവം മാർക്കണ്ടിന്ത്യപ്പാർഡ് ഷൈറ്ററാം പദ്ധതിയാവം വന്നതുണ്ടാണ്.

കീമ:—(വിചാരം) അയ്യ! ചീതു! ചീതു! കോപം വളരെ ചീതുതന്നെ. അതുകൊണ്ടാണ്ടോ തൊൻ ഇപ്പോൾ ഇവക്ക് എത്തലെപ്പുമായിത്തീർത്തു്. (സ്ഥാപം) കോപം ചീതുയാണോ എനിക്കിപ്പോർത്താണ് നല്ല ബോഡ്യംവന്നു. മേലാൽ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലെ കൈകാലിംഘം (എന്ന വിനയത്തോടുകൂടി) തൊഴുതു നില്പിച്ചു

ഗൗ:—വോനോടു് ഇതു വായ്ളാമെനോ കുരച്ചുവിശ്വാസമുണ്ടാണെന്നു കണ്ണായിരുത്തി.

ധന്മാർത്തൻ:—(ഭീമസേനനോട് സന്ദേഹത്തോടുകൂടി) ഈ ഒപ്പ് സ്വാം എന്നേല്ലോ നിലനിന്നുകയിൽ നന്നായിരുന്നു.

അംജലി:—(വിചാരം) ഇപ്പോൾക്കു കൈ പാകമായി.

ഗൗ:—വത്തമാനം പരഞ്ഞയിരുത്തുകൊണ്ട് നേരം പോയതാണിന്തില്ല. പാകകൾ തേരുതു തയ്യാറാക്കിക്കഴിഞ്ഞുവോ അതുവോ?

കീമ:—ഞാൻ പോയി അനേപാഷ്ഠിച്ച തയ്യാറാക്കീട്ടില്ലെങ്കിൽ ഉടനെ തയ്യാറാക്കിക്കാം. (എന്ന പോയി)

അംജലി:—(തൊഴുതുംകൊണ്ടു്) തെങ്ങെപ്പറക്കു് ഇവിട്ടനു് ഇവിടെ എഴുന്നുള്ളിന്ത്യാമസിക്കന്ന കാലത്തു്, കൈ ദിവസം കൈ ക്കണ്ണംപോലെയാണു് തോന്നാറു്. ഇന്നു എഴുന്നുള്ളതു കഴിഞ്ഞതാൽ ആ ദിവസങ്ങൾംതന്നെ കാഴ്ച യൂഢേയിന്തീഞ്ചം.

ശ്രീ:—ഈ അവസ്ഥ നമ്മൾക്ക് രണ്ടാംക്കണ്ണ ശരിയല്ലോ? സ്വാത്മകാരന്നാണെന്നു വരുത്താൻതന്നെയല്ലോ ഈതു് ഇഷ്ടപ്പാർഡ് പറഞ്ഞതതു്?

അരജ്ഞം:—(വിഷാദത്താട്ടി) തെങ്ങളിടെ കഷ്ടപ്പാട്ടക കൂം യുധിഷ്ഠിരമഹാരാജാവിന്റെ അവസ്ഥകളിം ഇവി ദേശ്യം കാം യുണ്ടല്ലോ? (എന്ന ധന്തപ്പറുരെ നോക്കി ചീംഗ്രോസമിച്ചു)

ശ്രീ:—(അരജ്ഞംനെന്ന നോക്കീടു്) അല്ലോ അരജ്ഞം! എ) നതാണിന്നെന്ന പരയുന്നതു്? കഷ്ടം!

ചൊല്ലംകൂം രാജസൂയം വിജയമൊട്ട കഴി—

ഔദ്ധാരിലുമ്പുറു—

കെല്ലുണ്വുദ്ദാതാക്കളിംചെന്നടവിയിലയുന്ന

വാഴവാൻ വന്ന യോഗം

ചൊല്ലാൻ വയ്ക്കാതുക്കൊതുക്കൊതുക്കുകമലരെരിയും..

പോതുതാനോമ്മവയ്ക്കാ—

നല്ലു ചൊല്ലേണ്ടതന്നു, പരിചയമിവന്നോ—

ടൊട്ടുമില്ലാത്ത നാട്യം!

അരജ്ഞം:—(തൊഴുംകൊണ്ടു്) തെങ്ങലു ഇവിടെന്ത ഈ വാക്ക് കോപിപ്പാൻതന്നെയാണു് എപ്പോഴും അതുവും കണ്ണതു്.

ശ്രീ:—എന്നാൽ ഞാൻ പുരപ്പുട്ടെട്ട്. (എന്നു് എഴുന്ന ചുട്ടുന്ന)

ധന്തം:—എഴുന്നുള്ളതു് നാബൈയായാൽ പോരേ? കുട്ടിവസമല്ലോ നീന്തുന്നുള്ളു.

ശ്രീ—മരിഗ്ര ദിവസമായി ‘നാളെ’ ‘നാളു’ എന്നു പറത്തുന്നങ്ങൾക്ക്? ഇന്തി അതു വേണ്ടോ. തൊൻ ഇപ്പോൾ തത്തന്നെ ചുറപ്പെട്ടുകയാണോ.

ധർമ്മഃ—(തൊഴുതുംകൊണ്ട്) എന്നാൽ ഉടനെ കണ്ണാൽ കൊള്ളാമെന്നാറുഹിക്കുന്നു. അതുകൂടുതൽ നിപുണത്തിയല്ല.

ശ്രീ—അഭ്യന്തരതന്നെ. ഉടനെ കാണ്ണാം. രാമായണം വായനയ്ക്കുള്ളിൽ സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു. ഇന്തി അക്ക തേത്യും പോവാം.

ധർമ്മഃ—അഭ്യന്തരതന്നെ. (എന്ന ശൈവപ്രിയോഗം നടിച്ച പോയി)

ശ്രീ—(അജ്ഞന്നനെറ്റ കയ്യിനേൽ പിടച്ച ചിരിച്ചകുണ്ട്.)

ധർമ്മഃ—ഡാരു വീണു നിടിലതടമെരി—

കണ്ണ ചൂടെടാട്ട താണു
പാരാക്കേപ്പോന്തമായി രസമിനി വഴിയാ—

തുജ്ജീ സൗഖ്യകയ്യ്‌മായി
തേരാരാൽ വന്നിട്ടു പരമസ്വ, അവാൻ
കൂടിയുണ്ടോ നമ്മക്കാ—

പ്രാരാവാരം ചൂഢനാപ്പരിയില്ലക്കുവം

പത്രതു നാൽ പാത്രതു പോരാം.

16

അജ്ഞന്നഃ—(ഉസാധതേതാട്ടക്കുടി) അറുജ്ഞനോട് അറന്നവാം വാങ്ങി വരാം. (എന്ന ചുറപ്പെട്ടുന്നു)

ശ്രീ—(വിചാരം) അജ്ഞന്നനെ ഇപ്പോൾിവിട്ടു കൊണ്ട് പോയാൽ വന്തിയാവില്ല. (സ്വയം) അജ്ഞന്, നീല്ലു,

ഇപ്പോഴുണ്ട് കനിച്ചു പോരണ്ട. എന്താബന്നന്നല്ലോ? ഇന്ത്യലോകംമുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ വളരെക്കാലം താമസിച്ചു് ഇങ്ങിനെയല്ലോ ഇവിടെ വന്നാലോ? തന്നിമിത്തം അന്തരുജന്മക്കിം അവരുജന്മക്കിം കനിച്ചുകൊണ്ടു മതിയായിട്ടില്ല. അവക്കും വൃസന്നിപ്പാനിടയാക്കണ്ട. അരങ്ങേന്നയല്ലോ?

അംജലി: — അതേ. എഴുന്നെല്ലാത്തു് കനിച്ചു പോരാനെല്ലാ രസംകൊണ്ട് ഞാനിത്തറു പിചാരിച്ചില്ലെന്നുള്ളൂ.

(അംജലിയറയിൽ)

“എത്ര പരഞ്ഞാലും സമാധാനമാവില്ലെന്നവെച്ചാൽ വിഷമമാണോ”, അല്ലോ പാശവലി? വെറുതെ ഉള്ളണ്ണ പ്രേക്ഷകതേ! എന്താണിങ്ങനെ വൃസിക്കൊത്തു്? ഒപ്പ് സക്കാംഞ്ചാരം അത്താക്കന്നാരാൽ ഇയിക്കപ്പെട്ടു ഭ്രമിയിൽ നുംബമായിരിപ്പാൻ വെതിക്കു സംഗതിവക്കം.”

“ഇതിരിക്കുന്ന വെതിയേട്ടുട്ടി ഗ്രബാനിനൊഴിവെന്നു ഇഴവാൻ തീച്ച്യാക്കിഡ്രൂ വിചാരിക്കുന്നോണോ”, എന്നിക്കു വൃസന്നം സമീക്ഷാൻ പാടില്ലാത്തതു്” “അതിനെന്നതാ തെങ്ങെഴുടനെ വരിയ്ക്കു?”

ഗൗ: — (കേട്ടിട്ടു്) സത്യാമയും പാശവാലിയും ഇരുണ്ടു വരുന്നാണെന്നു തോന്നുന്നു. അവക്കുടു കണ്ണയല്ലോ ഇതു്?

അംജലി: — അതേ. ഇതാ അവർ വന്നകഴിഞ്ഞതു്.

(അംജലിയറയം സത്യാമയും പാശവാലിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സത്യ: — അതും പുതുനും ഇയിച്ചാലും!

പാശവാ: — ഗ്രബാനിതാ നമ്മുാരം.

ശ്രീ:— പ്രവീ! ഇങ്ങനൊട്ട് വരാം. ധാത്രുള്ളുള്ള കരക്കങ്ങളും ക്ഷേ ആയിപ്പോ?

സത്യ:— ഉണ്ട്. പാഞ്ചാലിയെ സമാധാനപ്പെട്ടതുകമം തും കഴിഞ്ഞതില്ല. അതു തൊൻ വിചാരിച്ചും പ്രധാ സവുമാണ്. വേണ്ണക്കിലാൽ പുതുന്നതെന്ന മനസ്സുവെച്ചുകീൽ.....

പാഞ്ചാ:— സോമവാന്ദാലകാരഭ്രതനാരായ എൻ്റെ ദത്താ ക്ഷമാക്ഷം എന്നിക്കും കാട്ടുഗണങ്ങളുപോലെ കാല ക്ഷേവം ചെങ്ങുണ്ണിപരിപ്പുപ്പോ. (എന്ന കാര്യനാ)

അംജലി:— (വിചാരം) വ്യസനത്തിന്റെ ശക്തിക്കൊണ്ട് പാഞ്ചാലി ഇതുവരെ എന്നുക്കണ്ടുകഴിഞ്ഞില്ല.

ശ്രീ:— കാശും! എന്താണിങ്ങനെ വിസ്തിക്കുകയുള്ളൂലെ ഫരയുന്നതു്? എന്നിക്കു് എന്ന മാത്രമല്ല,

മഹരാം ബ്രഹ്മരാം ലക്ഷ്മീവരരാം പ്രവരാജരാം
ശിരസ്സിൽ ചേത്തൊരാ വള്ളുകൾ മാര്ച്ചതാവതോ? 17
അതായും കാലങ്ങളിൽ അറഗഭവിക്കേണ്ടതൊക്കെ അറഗ ഭവിക്കും. അതു തുടാതെക്കണ്ട് കഴികയില്ല. വളരെ തതാമസം തുടാതെക്കണ്ട് വ്യസനം മൃദുവരാം തൊൻ തീ തേത്യും. എന്നാൽ ചോരേ?

പാഞ്ചാ:— (കാശുപ്പെട്ട കരച്ചിൽ കത്തുക്കിക്കൊണ്ട്) ഈ നേര കൈ തുച്ഛിലെഴുത്താക്കക്കും കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? ഈ തിനു മുമ്പിൽ കേട്ടിട്ടില്ല. ഇന്നി കുർഖമെന്നും തോന്നാനില്ല. (എന്ന പൊട്ടിക്കരയുന്നു.)

അംഗളു്:—(വിചാരം) വരദിഃവം കാണാന്നതു തന്നെയാണു
ധികം വ്യസനം. അപേക്ഷയാൽ അറബിക്കാം.

ശ്രീ:—അംഗലേ ഭദ്ര കേരളക്കം,

പാകാരാതിപ്രതാപൻ കവലയദരണ—

ത്രികലത്യുന്നതസക്തൻ

രാകാചദ്രോഹമാനൻ നാളുചതി മാ

വേട്ട ദാരങ്ങൾ മുന്നാം

മാ കാലം! കാട്ടിലൊറരജ്ഞാര തുണ്ണുയണ്ണയാ—

തുമിന്തടം കത്തിനീരി—

ചുംകാതേ ചത്രതു ജീവിച്ചുവാര കമ നിങ്ങവി—

ചുംവിതെന്തത്രു സാരം.

18

അരത്രന്നെയപ്പു,

വീരാരാഖ്യനന്നതശക്തനാമലൻ

കാലപ്രഭാവജ്ഞനാ

ശ്രീരാമൻറ കളത്രമെത്ര കംനം

കാടാണ്ടു ധാരണനാർ

പോരാ ലകയിലേകയായ് മനജരെ—

ത്രിനോർന്തകാത്തയാ—

ഡോരാസ്സാലുപി കിടന്നലച്ചു കമ നീ

നിത്യം നിന്നച്ചീട്ടക.

19

ഇഷ്യന്നേയോന്നു വീചാരിച്ച മനസ്സിനെ സമാധാന
പ്പുട്ടത്താതെ ചവലക്കൈപ്പോലെ ഭിഃവിക്കയോ? അംഗലേ
പാഞ്ചാലി! ഇതിനാം ചുറവു,

വശ്വാസ്യവിക്രമികൾ വല്ലും നിന്മരെ ചാര-
ത്താഖ്യാത്തമറസവിശ്വസ്യ വിളിക്കിൽ എന്നാം
അരഞ്ഞായ്ക്കു, നിന്മാശലറിഞ്ഞു തുണ്ണുകിഴ്ച്ച
വശ്വാപലങ്ങളിൽത്തെ വെറുതെ വിഷയം.

20

സത്യഃ:—(വിചാരം) അത്യുചുത്രന്നീര വാക്ഷചാത്യത്യം കേ
മംതനന.

അംജ്ഞി:—(വിചാരം) അതുത്തനാരെ സമാധാനപ്പുട്ടത്തു
വാൻ ശ്രദ്ധാന്തം സാമത്യം കൊ വേരെതനന.

(പാശ്വാലി സമാധാനപ്പുട്ടനം.)

ഗ്രഹഃ:—എന്നിപ്പോൾ വേതിയുടെ ഇഷ്ടജനങ്ങളെ സന്ദേഹ
ഷിപ്പിക്കുന്നതിനായി പ്രാർക്കയിലോളം പ്രോത്സാഹം.
വേതി തെരുത്തുരുംഘനതയ്ക്കപരയായി ഇവിടെ സുവ
മായിരിക്കും.

സത്യഃ:—(വിചാരം) അത്യുചുത്രന്നീര യാത്രക്കാണ്ടം ചാ
ത്വാലിക്കു വ്യസനമില്ലാതകണാക്കിത്തീത്തിത്തിത്തി.

പാശ്വാ:—(സന്ദേഹത്തോടുള്ളിട്ടി) ഏപ്പോം അവിടെതെ
തികമനസ്സുവോലെ (എന്ന വന്ദിക്കുന്നം.)

ഗ്രഹഃ:—അംജ്ഞ ഭേദം രജസപലവയായ വേതിയെ രാജസങ്ക
യിൽവെച്ചു് അധിക്ഷേപിക്കുകയും അപമാനിക്കുകയും
ചെയ്യു അ ദിഷ്ടനാരെ എതിരെപ്പുറുന്നതിനായി ഇം അ
ംജ്ഞനീ മുകംഞ്ഞരുനെ മുവിൽക്കുട്ടി യമധമ്രാജ്യാനി
യിലേജ്ജു് അധിക്ഷേപിക്കുണ്ടു്. അവകം ചുറപ്പുട്ടതുണ്ടി.

സത്യഃ:—(വിചാരം) വസ്ത്രാക്ഷേപസമയത്തു്, അത്യുചു
ത്രനീ വസ്ത്രംകൊടുത്തു രക്ഷിച്ചതും, അംജ്ഞനന്നീര തും

വുക്കതോഷണാട പുത്രതകൾ മുന്നേഴ്ചിലും പാശ്വാലിയുടെ സമാധാനത്തിനായി സുചിപ്പിച്ച് കൊടുക്കുന്നു.

പാശ്വാ:—(അരജ്ഞിന്റെ ക്ഷേമാദി പരിശൈലേത്താട്ടുടി) അതു ചുമ്പുറുൻ ഒരുപ്പിലും! ഒരുപ്പിലും!

അരജ്ഞി:—പെട്ടി പരിശൈലീക്കേണ്ട; ഭവതി വ്യസനംകൊണ്ട് തങ്ങൾടമില്ലാണ്ടതിട്ടാണോ എന്നാക്കാണ്ടത്തു്. അതെന്നിക്കാറിയാം. ശ്രീവർക്കായണ്ണംകൊണ്ട് നല്ലതു വരും.

സത്യഃ:—(വിചാരം) പാശ്വാലിയുടെ ദർത്തുംകൂടി കേമം തന്നെ.

പാശ്വാ:—(തഥാഴത്തുംകൊണ്ട് ശ്രീവാന്നാട്) ഏതുപറ്റിക്കും വരുന്ന ശ്രദ്ധയ്ക്കും എല്ലാം അവധിട്ടെന്തെ കാക്കണ്ണാംകൊണ്ടെന്നു പിച്ചാരിക്കുന്നുള്ളൂ. (എന്ന വന്നിക്കുന്നു.)

ശ്രീ:—ഡർത്തുംകൂടി വല്ലിക്കെട്ട്. (എന്നോ അന്നാറുമില്ലീട്ട്) ഇന്നി അക്കത്തെല്ലു പൊങ്കും. താൻ പോകെട്ട്.

പാശ്വാ:—അരങ്ങെന്നതനെ. (എന്ന ശ്രീവാന്നായും അരജ്ഞിനന്നേയും വന്നില്ലും സത്യാമയെ നോക്കിച്ചുരിച്ചുകൊണ്ട് പോയി)

ശ്രീ:—അതുവിടെ?

ശാക്കൻ:—(പ്രവേശിച്ചിട്ടും) സപാമിന്റെക്കു തയ്യാരായി. ദേവിയോട്ടുടി അതോടുചേരും.

ശ്രീ:—അരജ്ഞിന! തേരിൽ കയറുന്നതുവരെ നോക്കുവോ വാം, വത്രു. (സത്യാമയുടെ കയ്യവിടിച്ചുംകൊണ്ട്) ദേവി! വത്രു. (ശാക്കകന്നാട്) ശാക്കു വഴിക്കാണിക്കു.

ശാക്കു:—തന്മുരാക്കണ്ണാർ ഇതിലെ ഇതിലെ. (എന്നോ എല്ലാവരും പോയി.)

ശ്രീവാന്നാമെന്ന കണ്ണാമക്കം കഴിഞ്ഞതു.

രിംടാമക്കം

(അനന്തരം ശ്രദ്ധാർത്ഥക്കുന്ന ഭാഗവേദ്ഗ്രന്ഥ
പ്രവേശിക്കുന്ന.)

ഭാഗവേദ്ഗ്രന്ഥഃ—ശ്രീകാരമഹാശ്രീയിലും കവടശാസ്ത്രത്പാത്മ
വിചാരത്തിലും ശാസ്യാരമഹാരാജാവും അപീതിയൻ
തെന്നായാണ്. സാഖ്യാസാഖ്യങ്ങളുടുറി വിചാരിക്കു
മ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു ദിവ്യചക്ഷിപ്പുണ്ടോ എന്നാളുടി
സംശയിക്കുന്നും. തന്നേപ്പോൾ തമിലുള്ള ഈ സ്നേഹവാ
സ്യം ചീർക്കാലം നിലനില്ലോമാക്കുന്നു.

ചുതാടാനാളിൽ കളിക്കുന്ന കളിപ്പുകളിലും

ശ്രീ വിശ്വസ്നേഹി എന്നും ശ്രീ വിശ്വസ്നേഹി

പുതാതകം വിളിച്ചോതിയ വഴി ശരിവോ—

ധിച്ചു ശാസ്യാരരാജൻ

നേതാവായ്മിലാർത്ഥരാജ്ഞക്ഷണർവ്വതകിയുടൻ

മൂഡിത്രഞ്ചും ധരിപ്പി—

ചേതാണ്ണല്ലാങ്ങമൊന്നിച്ചതിരിസമണയും

സംശയം ലേശമില്ല.

1

എന്നാൽ ദേവലശാപം ദേവനാരെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാ
ണ്ണല്ലോ? അതു മരണ്യക്ക് വായകമാവില്ല.

താലം ചുറാിച്ചവീഴ്ചും ചുഴലിക്കളിയലും

വാത്യായനാനു കേട്ടാൽ

ആലം കുരൈപ്പുറക്കണ്ണംപടി വബ്ലമഭമൊ—

ഉള്ളിൽ സംശ്വേഷക്കും

ശീലംമാറുവൊള്ളുടം ദന്തംവീലുതം
രാക്ഷസന്നാർ പറക്കം
കോലം കൈവിട്ടോളിക്കം നരരവയെടയാ—
പ്രേര കേപംകം ക്ഷണാത്തിൽ.

2

വിക്രമിന്നനുക്കണ്ണ് സംസാരിച്ചുകഴിത്താൽ ഗാസ്യാർ
രാജാവു വിവരം എന്നെ അറിയിക്കാതിരിക്കുകയില്ല.
“(എന്ന നടനു നേരെ ഫോക്കിയിട്ട്) ഏറ്റി നാരദനു
ശ്രൂ ഇം നേരിട്ട് വകന്നതു്? ശകനു നന്നായില്ല. “കറ
ബ്രഹ്മംനുനാനാ പിണ്ണക്കം” എന്നാണോ പ്രമാണം.

(നാരദൻ പ്രചവശിക്കുന്നു.)

നാരദൻ:—ഭാനവേദ്യുന്ന ജയിച്ചാലും. ഭാവിശ്രൂത്യസ്തു
ഡവിക്കേട്.

ഭാനവേദ്യുന്ന:—(തെംഴതുംകൊണ്ട്) മരി മരി! കാണാമെ
നു ലേശംവോലും വിചാരിച്ചില്ല? (എന്ന മഹാംഖിയെ
വന്നിക്കുന്നു.)

നാരഃ:—അരഞ്ഞിപ്പോംകൂലിവിട്ടനാണോ വകന്നതു്? എങ്ങോട്ടു
ണോ പ്രോക്കന്നതു്?

ഭാനഃ:—ഞാൻ അലംബുസനുക്കണ്ണു് ഒരു കാഞ്ഞം പറവാ
നിത്രത്തോളും, വനു നാട്ടിലേണ്ണു മട്ടുകയാണോ. അവി
ടത്തെ എഴുന്നുള്ളിത്തെവിടെനിന്നാണുനു മനസ്സി
ലായില്ല.

നാരഃ:— ദൈവലോകങ്ങളിൽ സഖരിച്ച മനഷ്യക്ക് സ്വന്ധ
ത്തിൽക്കൂടി അസാഖ്യങ്ങളായ പല കാഞ്ഞങ്ങളിം സാധി
ച്ച യശസ്വാജിച്ചിച്ചാഗതനായ അജ്ഞനുനുക്കാണുനു
വേണ്ടി ലൈപ്പതവന്നതിലോളും പോയി.

ഡാന:—(വിചാരം) തിവ്യലോകങ്ങളിൽ സഖവർച്ചു് ആ ണം പെണ്ണം കെട്ടവനായി തിരിച്ചുവന്ന അജ്ഞനനെ എന്നാണ്ടു വേണ്ടതു്? (പുണ്ണം) എന്നിട്ടോ കണ്ടില്ലോ? നാര:—കണ്ടു. ധാരുരാജുക്കതനായ ശ്രദ്ധാർ ശ്രീകൃഷ്ണൻ തേരു കേരളാടത്തുവെച്ചുണ്ടോ കണ്ടതു്. ഇംഗ്ലേരുടുവ കൊണ്ടു ശ്രദ്ധാനെ കാണുന്നും പല ഉപദേശങ്ങൾ വാങ്ങാനുംകൂടി സംഗതിവന്നു. അവിടെനിന്നു വരും വഴി മസ്റ്റിനപുരത്തിൽ ചിലരെ കാണേണ്ട അവധ്യ തതിലെഴു് ഇവിടെ വന്നു. വന്ന കാൽം കഴിതെന്തു സ്വന്തു് തതിലെഴു് ധാരുയാണുതാനും.

ഡാന:—കാൽം?

നാര:—അദ്ദേഹത്തിനു ചില കാൽം സാധ്യപ്പാനാണോ.

ഡാന:—എനിക്കും തിട്ടക്കമാണോ. തൊനും പോട്ടു. (എന്ന മന്ത്രിയെ വന്നിച്ചു പോയി.)

നാര:—വേഗം ചെന്ന ശ്രദ്ധാദേഹം ഇന്ത്രനെ അറിയിക്കു കുതണ്ടു. അവൻ യുതിപ്പെട്ടുനേബാൻ തൊനും യുതിപ്പെട്ടുനേബാൻ? രണ്ടാഴ്ചുടെയും കാൽം കു പിക്കിൽ കു സമയത്തു നടക്കുന്നതാണെല്ലോ?

(അണിയായിൽ)

“ഹേ! ഹേ! പ്രാർഥാവനാർ കേരംക്കണാം:

ചൊല്ലാഴിം പ്രിയ മാതൃലന്നർ ശക്കാഡിയും
രാധ്യയന്നാംകൂട്ടെന്നു—

നംസ്ത്രാസാലേഴുനെളളിട്ടുന്ന സഞ്ചയിൽ
സാമ്ഹാരം കുരക്കുംവരും

എല്ലാത്പാനധമരഹാത്തുടൻ നടകളിൽ

വാദവു നിന്മീച്ചവിന്

കൈല്ലും കല്ലുന കേട്ടിടാഖ്യതനെയാ

സ്വാമിക്കതോമ്പിക്കണം.”

3

നാരഃ—(നേരെ നോക്കീടു്) അഭ്യ, കൈറരവസഭാമണ്ഡാവ
ത്തിനെന്നും ഗാംഡീംബും അതിശയനീയംതന്നെ! ശില്പി
കളിടെ ശില്പവിദ്യകൾക്കും മരണാധന്ത്വദിക്കും, ഇം
മണ്ഡാവും ഒരു മാതൃകതന്നെയാണോ.

പൊന്നിൻകനിൽ ഗ്രിലോകപ്രമീതസങ്കളിൽ
പങ്കെടുപ്പാൻ സുരന്നു—

രാന്നിച്ചുത്തും സുധമ്മാസങ്ങളിലുമിടയിൽ

പോയ്യും പങ്കെടുത്തിരുത്തിം

ചെന്നിട്ടബണ്ടതുരുത്തും താൻ യുവസങ്കയിലുമെ—
ന്തരുളതം മുന്നിലേവം

മിന്നിദ്ദോശിച്ചിട്ടിന്നീക്കുന്നസങ്കയിവനം
വിനൃയം നഷ്ടിട്ടും.

4

ഇതു കണ്ണംകൊണ്ട് നിന്മാലായില്ലപ്പോ? ഇന്ത്യൻകാ
ണാൻ പോവുകതന്നെ.

(എന്ന പോയി.)

വിഷ്ണംഗം കഴിഞ്ഞു

(അഭ്യന്തരം കൈറരവസങ്കയിൽ മുഖ്യാധനനും ശക്കനിയും
കണ്ണം ഇരുന്നുകൊണ്ട് പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മിഥ്യാ:—(സഭനൊഴിത്തോടുള്ളി) പ്രജകർക്കു കാലങ്ങുവ
ത്തിനുള്ളൂ സുവബസുകയ്യുണ്ടിം അഭിപ്രാലുമിരാദ്ധ്യുണ്ടിം

വണ്ണാഗ്രമാചാരാനാജ്ഞാനനീജ്യയിലുണ്ടെന്തെ മനസ്മീ
തിയും പ്രാത്യുകംപ്രത്യുകമനേപശിച്ചറിപാനയച്ചീങ്ക
നു മുഖ്യപുരാഖ്യാനതിൽനിന്നു കുട്ടിയ വിവരങ്ങൾക്കാ
ണ്ട് മനസ്സുണ്ട് വളരെ സ്ഥാധാനം തോന്നാനാണെന്നു്.

ശകനി:— അതിലെന്തു അത്രത്രതും? ഉണ്ണോ ആ രീതിയില
ലേപ്പു നടക്കുന്നതും?

അംഗ്ലേ മനാവ! ധർമ്മജാപികക്കെള്ളു എം

നില്ലുപ്പത്പരാക്കീടു വി—

ട്ടിലേപ്പു കാട്ടിലവത്സ്തു നാട്ടിലവരെ—

ക്കേരാറാതയാക്കീഡ്യുവാൻ

ചൊല്ലേറുംപട്ടി നാട്ടവാണാകളിണം

നാട്ടാർ തെള്ളിഞ്ഞെതീവിധം

കീഴ്ലുലാതെ പുക്കും എം ചൊത്രുജിവാ—

നന്ദം പുലത്തീടുണ്ടാം.

6

ഭണ്ണും:—നിങ്ങളുടെ സമാധിമുള്ളപ്പോൾ ഇതിനെന്താണു്
വിഷമും? അതനുസരിച്ചിലാണാരായ ജനങ്ങളുടെ പ്രശ്നം
തന്നെയാണു് മഹാരാജാക്കന്നാരുടെ മഹാഭാഗ്യസന്ധി
തും. വാണിജ്യവന്നാരുടെ കമ്മചോലും നാട്ടിൽ കൈമാ
പ്പാനില്ലെന്നാണു് ചാരണാരിൽനിന്നു മനസ്സുഭായതും.

കണ്ണൻ:— (വിനായത്തോടുള്ളിട്ടി) അതിലതിനേയിപ്പാണ
ബോക്കു? അവരെ ജനങ്ങളെല്ലാംനെയോക്കണം?

ഒമ്പാരം പാണിധ്യവരായ മേഖലപടലം

ശാസ്യാരവ്യൂർക്കാററിനാൽ

കുറം പോക്കുവിൽ തെള്ളിഞ്ഞു.വിലസും

രാജാധിരാജൻ ഭവാൻ

സൈപരം സൈംമുകരണമിക്കാണു പരിലാ.

ഇക്കവാഴിഷ്ടപ്പട്ടം

പാരം സത്യജന്മാളിം കവലയാ—

നന്ദം മുഴക്കം ദിവം.

6

ശങ്കുഃ— പ്രജാഭിപ്രഖ്യിതന്നെന്നാണു് എൻ്റോ അഭിപ്രഖ്യി
യെന്നാണു് താൻ വിചാരിക്കുന്നതു്.

ധീരോദാത്തനിലപ്പു രാജ്യംരേന—

അതിക്കൽ പരം ശ്രദ്ധവേ—

ചോദ്രോഽരാ ഗ്രന്ഥാലമാ പ്രജകളിൽ

ചേരേന്താത്തു രക്ഷിപ്പുവൻ

അരുരോ ഭ്രംഗനവൻ ധരാരേനമാ—

ണല്ലുക്കിലാ മനാവൻ

വേദരോടൊത്തു മരിന്തതിട്ടം തങ്കുന—

കാലംബമരിവിട്ടം.

7

(ശക്കാഡയാടു്) അതിരിക്കട്ടേ. അദ്ദേഹം അന്നതന്നെ
പോയോ?

ശക്കഃ— ഇല്ല. ഇന്ന കാലാന്തര ചോയുമില്ല.

ശങ്കുഃ— എല്ലാം തീച്ഛപ്പട്ടത്തീട്ടേ പോയതു്?

ശക്കഃ— ഇന്നെന്നെന്നുംക്കുന്നാണരാച്ചതു്.

ക്കണ്ണി— അദ്ദേഹം ഒരു ബുദ്ധിമാനം കവടത്തരുന്നുളിൽ
ക്കണ്ണിതുണ്ടതു ഒരു ദിവ്യനാമാണു്. ഇന്നുവജയന്നുള്ള
പ്രംറി വിചാരിക്കുന്ന രീതി കണ്ണാൽ ദിവ്യചക്ഷിന്നു
ഞങ്ങാട്ടി തോന്നിപ്പുകും.

ଶକ:—ପ୍ରଜାପାଲଙ୍କାବିଷ୍ୟତକାରୀ ଏଣାମାତ୍ରମଛି, ଏହି ଦ୍ୱାରା ପିଣ୍ଡଯତକାରୀଙ୍କ ମହାରାଜାବିଗଠ ଆଶାମାନ୍ୟମାତ୍ର ଅରୀବୁଣ୍ଡିରେ^୧. ଅଗଣୀ ଅରୁ ସଭାପ୍ରତିଵରସମୟରେ ମହାରାଜାବିଗଠ କାଞ୍ଚିଂକୁଟାରେ ଆଯିକେହିପିକେକାରୁ ଅର ପଥାନିକେକାରୁ ଚେଷ୍ଟା ଅରୁ ଦୈମୋରଙ୍ଗରେ ପାନ୍ଦୁଲି ଯୁ ଅରତିଗଠର ମହା ଅରଗଭାବିତ୍ତିରେ?

କଣ୍ଠୀ:—(ପୁଣ୍ୟପିରିଯୋଟକ୍ରିଟି) ‘ଆରଗଭାବିତ୍ତିରେ’ ଏଣା ଏତା? ହୁଣ୍ଡୁଫଳ ଆରଗଭାବିକେକାରୁ ହେଲେ? ହୁନାଇୁ ଆରଗଭାବିକେଲେ?

କିମ୍ବୁରୁଃ—

କରିବଂକେକାଣ୍ଡ ପୁଣ୍ଡରିଯେବିରୁ କପିପୋଳବେ
ଅରିଷ୍ଟିକେମନାବଶ୍ୟ ପରିଚିତ ଚେଷ୍ଟିଟିଙ୍କ ନରଳ. ୫
ଶକ:—ଶରିଯାଣୀ^୨, ଆରଲେ କଣ୍ଠୀ! ରାଜନ୍ୟ କଶିତ୍ତରୁ
ଅରବତ୍ରତନ୍ତ୍ରାନତିଗଠ ଯୋକଣବାରୀ ନାଂ ଅର ଯମ୍ଭୁ
ଗୁରୀର କଣେ ଏହିଶେଷପ୍ରତ୍ୟସମ୍ଭବି ମୁଖବନ୍ଦ ହୁଣ୍ଡୁଫଳ
ନନ୍ଦନ ମହାରାଜାବିଗଠ ସିଲିନ୍ଦିତ୍ତକଶିତ୍ତ. ହୁଣ୍ଡେମାଂ

ପେଇରା ଗୁମପଂକ୍ତିରେତ୍ତାତ୍ତ୍ଵବିଲାଙ୍ଘନ

ତାରେଶେଗନହୁଣ୍ଡାଲେଯୁଂ

ମାତ୍ରଗୁଣ୍ଠିନୁରରେତିଗଣିଯକୁଳି

ଦେବେନ୍ଦ୍ରଗନହୁଣ୍ଡାଲେଯୁଂ

ଶ୍ରୀକୃତ୍ତାତ୍ମିକଲୋକରେଚାନ୍ଦ ହରିଯେ—

ହୁଣ୍ଡାଲେଯୁମାନ୍ତ୍ରକୁଳିଲାଙ୍ଘନ

ଚେତଙ୍କ ସେବାମରାଲବଲବଂକୁତିଗନ୍ଧୋ!

ଶୋଭିଷ୍ଟ କିମ୍ବୁରୁଃ ଯନ୍ତ୍ରାଯନ୍ତ୍ରା

(କିମ୍ବୁରୁଃ ଯନ୍ତ୍ରାଯନ୍ତ୍ରା ଲଜ୍ଜିକଣୀ.)

കണ്ണ്:—അരതൊട്ടും അരതിരയോക്തിയാണെന്നു എന്നാൻ പിച്ചാരിക്കുന്നില്ലു. (ഭയ്യാധനക്കാട്)

പണ്ഡാപ്പുമാതനയരിൽ പരമുജപലിച്ചു—

കണ്ണാപ്പുകൾപ്പാലിമ നിങ്ങളുംകാത്തിനേങ്ങീ

കൊണ്ടാടിയങ്ങനെ ലസിപ്പുതു കണ്ണ തന്നേപിം—

കണ്ണോ കൃതാത്മത കൃതാത്മതതനെ രാജുൻ! 10

ഭയ്യാ:—(വിചാരം) ഈ സ്ഥിതിയിൽ ആ പാണ്യവന്നു
രെ കന്ന കാണ്ണാനെന്നതാണു് വേണ്ടതു്? (സ്റ്റേജം)

എല്ലാം കണ്ണറിയുന്ന നിങ്ങളുടെ നൽ—

ക്കായന്നുമിണ്ണോക്കുകക്കാ—

ബദ്ധാതെങ്ങനെ വന്നാക്കിട്ടമീവനി—

സ്വമുഖപദം ദില്ലിഡം

ചൊല്ലാം നിങ്ങളെ കൈമിട്ടക്കവിലവും;

എന്നാൻ ചടക്കപ്രായമാ—

ണില്ലാ സംശയമെന്തിനിങ്ങനെ പുമാ—

വാദം മഹാസക്കം.

11

കണ്ണ്:—(വിചാരം) മഹാരാജാവിന്റെ വിചാരം കേമാത്തന്നു.

ശക്ക്:—(വിചാരം) ഇന്തി മുഖത്തുന്തിന്റെ നാന്തിഡ്രോ
കം ചൊല്ലുകതനെന്നു. (സ്റ്റേജം) അതിരിക്കുന്നു. രാജു
ഭേദമാരായി ശ്രീമൈന്നമാരായി കാട്ടിൽ കിടന്ന കഷ്ട
പ്പുട്ടുന്ന ആ പാണ്യവന്നാരെ, രാജുംയിരാജനായി ശ്രീ
മാനായി വളരെ സുവന്നമായി രാജുഭാരം ചെയ്തുകൊണ്ടി
രിക്കുന്ന മഹാരാജാവെന്നു പോയി കാണേണ്ടതാണു്.

ଆପର କୀଫଟକୀଇୟିକଣ ଅନୁଭୂତିରେ ଆପର କୀଫଟକୀ ଯତ୍ନୁ ଅନୁ ଦୁଃଖମାର୍ଥ କାଳାଟ୍ରେ.

କ୍ଷେତ୍ରେ:— ତୋର ବିଚାରିଷ୍ଟୁଙ୍କୋଣେଇକିଷନ୍ତରେ ଆ ମହାମର୍ଗ ପାଇନ୍ତରୁ. ନମ୍ବର୍କଟ ଲୁଗାରେତର ଅନୁଲୋଚନ ଯୁଂ ଆରଣ୍ୟାଟ୍ର ଚେଗା ବିଷଳକ୍ଷଣାକଣାମନ୍ତରେ? ଏହି ନା କଣ୍ଠରେଗାନାଂ ମିଳାଇତତତ୍ତ୍ଵ?*

କଣ୍ଠୀ:— (ସବେତାଷ୍ଟେତାଟ୍ରକ୍ଷୁଟି) ହୁତ ପାଇର ଅନୁଵଶ୍ୟମ ଯାଇଛିଲୁତାଣାଂ. କଷ୍ଟୀପ୍ରେସ୍ କାଳକେଷିପାଂ ଚେତ୍ତିନ ଗ୍ରୁକ୍ଷେତ୍ର କଣ୍ଠରେକାଣ୍ଟିଂ ଆପର ଆପିଶମ କାଳାନ୍ତି ଅନୁକାଣ୍ଟିଂ ଅନ୍ତିଲ୍ଲିପୁ. ଆପର କାଟିଲିଗିନାଂ ପା ପ୍ରୀଷ୍ଟିକିଲୁଯାନାଂ. (ଏହା କ୍ଷେତ୍ରେଯକରନ ଗୋକ୍ଷଣା)

କ୍ଷେତ୍ରେ:— (ବ୍ୟସନରେତାଟ୍ରକ୍ଷୁଟି) ହୁ କାହିଁଠିଂ ଏହିପ୍ରେସ୍ଟିଂ ତୋର ବିଚାରିକାର୍ଦ୍ଦିଲୁତାଣାଂ. ପକ୍ଷେ ଲୁତିଗାଂ ଆ ଛୁକ୍ର ସମ୍ମତିକିଷମନା ତୋଗାନ୍ତିଲ୍ଲିପୁ. ଆଛୁକ୍ର ଆପ ରକରୀଷ୍ଟି ଏହିପ୍ରେସ୍ଟିଂ ବ୍ୟସନିକିଷକ୍ୟାନାରେ. ଆ ପର ନମହେଲୁକାପି ଯମ୍ଭିଷ୍ଟନମାରାଗେନାନାଂ ପରାକ୍ରମିକ ଲୁଗେନାନାଂ ବିବ୍ୟାହ୍ୟୁସବନନମାରାଗେନାନାଂ ମରଦମା ଣାଂ ଆଛୁକ୍ରଗେଲି ପିରାସାଂ. ପୋରକିଲ୍ ପିଛିରଙ୍ଗମ ମରଦମ ଆରଦ୍ଧକର୍ତ୍ତ ଉଣ୍ଡିତାନାଂ.

ଶକ୍ତି:— ଆତିଗରତା ପେର କି କାରଣାଂ ପାଇନ୍ତରୁ ପୋ ପା! ଏହାର କଷିଗତିଲ୍ଲିପୁ?

କ୍ଷେତ୍ରେ:— ପେପରିବାକାଂ ଦୁରଲ୍ବାଯ ସମଲଙ୍ଘନ୍ତିର ଲୁତିଲ୍ଲା ତେ ନାମକରନା କାହିଁଠିଂ? ଅନୁକ୍ର, ନିର୍ମାତାକଣ କଣାଲୋଚିକିଷାକିରିବିଳି.

(କଣ୍ଠରେଗାନାଂ ଶକ୍ତିରୀଯିଂ ଅନୁଲୋଚିକିଷନାଂ.)

കള്ള്:—എനിക്കൊന്ന തോന്തി; മധ്യരാജാവു കേട്ടാലും:
 “കാടകളിൽ ദേഹങ്ങളാൽ പരിശോധിച്ച ദേഹവു
 ലഭ്യമാരെ സന്ദേതാഷ്ടപ്രിക്കുന്നതിനും അവിട്ടെല്ലാം.
 ചില പരിശോധനയാൽ ചെയ്യുന്നതിനും മറ്റും സാധാര
 ണ രാജാക്കന്നാർ ദേഹം ചെയ്യാതു ചെയ്യുന്നതുക്കാം എന്നു
 നും ദേഹം ചെയ്യാതു ചെയ്യാതു കൊള്ളാമെന്നാറുമീക്ക
 നും” എന്ന പരിശോധന അച്ചുറ്റുന്ന സമ്മതിക്കുമെന്നാണെന്ന
 നിംഫ് വിശ്വാസം.

ശക്ഃ:—ഈതു വളരെ നന്നായി. പോരെക്കിൽ നായാട്ടി
 നു മോഹം തോന്നുന്നബന്ധനാത്മക പരയാം. എന്നാൽ
 തീച്ച്യായും സമ്മതിക്കണം. അവക്കുടെ സമ്മതം വാ
 ണ്ണാൻ വിക്രിഞ്ഞന്ത്രുടെയിംഗായാലെഴുപ്പുമുണ്ടുന്നു വിചാ
 രിച്ചു പോതുവഴി വിക്രിഞ്ഞനെ കണ്ട് ഇതോടു വരാ
 നേരുച്ചുപ്പിട്ടുണ്ട്. വരും.

ഭണ്ഡാ:—ഈ ഉപായംകൊണ്ടുറ്റുന്ന സമ്മതിച്ചു എക്കിൽ,

തന്ത്രിപ്രോ വിവിന്തേളിൽ ഒടികളായ്

ഭിപ്പും നിഷംഗങ്ങളും

കെട്ടിഞ്ഞേസി നടന്ന ഭാരസഹിതം

കിഷ്ടപ്പെട്ടം ത്രികൾ

തട്ടിപ്പാന്ന് കടന്നചെന്ന രസമായ്

കാണ്ണാമവക്സ്പാത്തടം

വോട്ടിപ്പോംപടി പുതുമിറുയതരായ്

കാണിച്ചിട്ടാം വൈഭവം.

കണ്ണ്:— അതുതന്നെയല്ല.

യീരൻ ധമ്പജ, നഗരവീച്ചനിയിയാം
ഭേദൻ, സുദ്രദ്വാരൻ,
വീരൻ കേപാക്കക മാറ്റിതന്നെറ തനയ,—
നാരേവമഞ്ചാളുകൾ
ചാരത്തുണ്ട് പുലത്ത്‌വാൻ പ്രിയതമ—
നാരാവനേ, ശോപികാ—
ജാരൻ പിന്തുണാഡൈനിക്കന തെള്ളിയും
പാഞ്ചാലിയൈക്കണ്ടിടാം.

13

കണ്ണ്:— അനംജനെ ക്ഷണിച്ചതു നന്നായി. ഈകാഞ്ച തതിൽ അയാളിടെ അഭിപ്രായംകൂടി അററിയുന്നതു ഒരു രേ അതുവസ്തുമാണ്. അയാൾ വലിയ നീതിജനനാണ്ടോ?

ശക:— നമ്മളിടെ ഉദ്ദേശം പറഞ്ഞുകൂടാം. വ്യാജം പറയാം. ഏകക്കേശം വിഴുരാഖികളിടെ കൂടുതലിലാണാളും എന്നും.

വികണ്ണൻ:— (പെട്ടുനാ പ്രവേശിച്ച്) ജേപ്പങ്ങൻ സദേശം കൂട്ടേണ വത്തിച്ചാലും. (ശകനിയൈ നോക്കി) അമഹാമൻ ഒയിച്ചാലും. (കണ്ണനെ നോക്കിച്ചിരിക്കുന്നു.)

കണ്ണ്:— ഉണ്ണി! ഇന്നൊന്താണിതു വെക്കിയതു? **വിക:**— ഞാൻ നേരത്ത് വനും. താഴത്തുണ്ടായിരുന്നു. സംക്ഷാരം വരുന്നതു കണ്ടില്ല. കുടവിലാണു നിങ്ങളിലിവിടുവേണ്ടുന്ന മനസ്സും വേഗം ഇങ്ങോടു വന്നു.

ഈക്ക്:—(വിചാരം) ഈ താഴത്തു നീലും പെട്ടനാളും വരുവും മനസ്സുിനു സുഖമില്ലാതാക്കിത്തീർത്ത്. അററിയാം.

ഭാര്യാ:—ഉണ്ണി! ഒലാഷയാറു ചെയ്യുന്നതിനു എന്നാണു മഹിക്ഷനു. ഇവരാട് പഠിപ്പിക്കാതീൽ വളരെ ഉത്സാഹം മായിട്ടാണ് പഠിപ്പാതു്. ഉണ്ണിയുടെ അഭിപ്രായമെന്നാണോ?

വിക്ക്:—(വിചാരം) ഈതു് ഇവർ മുന്നപേരും ആലോച്ചിച്ചും താവും. ബൈബിളിലും കാട്ടിലേജ്ജും പോകണമെന്നാണുദ്ദേശം. (ആലോച്ചിച്ചിട്ടു്) ഇവരുടെ ബുദ്ധി വിചാരിക്ഷണമാർക്കും കായ്യും ഈ പഠിപ്പാതു് ആവില്ല. (കന്നത്തുടി ആലോച്ചിച്ചിട്ടു്) കാട്ടിൽ കിടന്ന കുഞ്ഞുപുട്ടന്ന വാണിയമാരെ ഇവരുടെ ഭൂമ്പംകൊണ്ടു ഇരു ഡംബം കൊ കാണിക്കാനായിരിക്കാം. ഇവരുടെ സംസാരത്തിനിടയ്ക്കു കേട്ട ‘ശരദ്ദേഹം’ ആ പണ്ഡത്തെ ദിശ്യമാനവനായിരിക്കുമോ? എന്നാൽ തീച്ഛതനെന്ന. അവരെ ഉപദ്രവിക്കണമെന്നാളും കുത്തലുണ്ടാവും. ആ ക്ര. ഇങ്ങനെ പറയുക്കതനെ. (സ്റ്റേജ്ജും) ഇതു വളരെ അവസ്യമായിട്ടുള്ളതാണോ? എന്നാൽ നമ്മളുടെ സ്ഥാതിക്കും കന്നത്തുടി പറവാൻബന്ധും.

ഭാര്യാ:—എന്താണതു്? കേട്ടക്കേട്.

വിക്ക്:—പറയാം. നമ്മൾ നിരവരാധികളായ വാണിയമാരെ ചതിച്ച സർവ്വസ്പദവും മരിച്ചാണോ കാട്ടിലേജ്ജും യഥതു്. അവർ സർവ്വത്തെന്ന നമ്മശ്ശേ ഉപദ്രവിക്കാതിരിക്കുകയില്ല. ആ സ്ഥാതിക്കും നമ്മൾ കാട്ടിൽ ചെന്ന

വശാവുന്നതു് അതു മുന്നമല്ല. എന്ന മാത്രമല്ല വള്ള
അതുപത്തും വന്നേയ്ക്കാറാം മതി.

ക്ലിനി:—(വിചാരം) ബുദ്ധിമാന്മാരെ സർപ്പഭാ യൈപ്പോട്ടണം.

കിങ്ങ്:—(വിചാരം) അരമ്മാമൻറെ ഉംഗം ക്രത്തു.

ശക:—(വിചാരം) താഴത്തുനിന്നു് ഇയ്യാളിവിടെ നടന്ന
ആലോചനകൾ വള്ളതും മനസ്സിലാക്കിയെന്നാണോ?
(സ്പൃഷ്ടം) പാണധ്യവന്നാരിൽനിന്നു നാഞ്ചിംകാവത്തോ?
എന്തൊക്കെ മുഖ്യതയാണീതു്? കണ്ണും!!

വികി:—(വിനയത്തോട്ടുടർന്ന്)

ഗുംിതപം കലകം യുധിഷ്ഠിരൂപൻ
യമ്മിഷ്ണനാ വീഞ്ഞവാൻ
ബീമൻ പാത്രവതം ലഭിച്ച വിജയൻ
മാദ്രേയരീജൈവകം
സാമത്യത്തോട് വാണിജന വന്നു—
ലുഗ്തതിൽ ഗമിച്ചാൽ കല—
ക്ഷേമത്തിനോരിടിച്ചുംിലെന്നകമയി—
നമ്മാമനോമ്മിക്കേണ.

14

ശക:—യമ്മച്ചുത്രനിൽ എന്തൊക്കെ ശ്രീയാണാളിയു്?

ക്ലിനിൻ:—

വില്ലും തോൻ വിശിവമാരി ചൊരിഞ്ഞതിട്ടേബാൻ
വില്ലുളിംയന്ന തെളിയും വിജയൻ വികിനി!

നില്ലുംതവാഞ്ഞ വിവിന്തതിൽ മനഷ്യഗന്യ—
മില്ലുംത ദിക്കിലെണ്ണ മുക്കിലെഴുച്ചിച്ചുരിക്കും,

15

വിക: — ഇതാക്ക ശരിയാണോ. (മിണ്ടാതിരിക്കുന്നു.)

ശക: — മഹാരാജാവിന്റെ അതുറുമം സാധിപ്പിക്കുന്നതിനു നമ്മൾ എല്ലാവകം അനുഭേദതാണോ.

കള്ള്: — അതിനാക്കാണോ സംശയമുള്ളതു്?

വിക: — (വിചാരം) മിണ്ടാതിരിക്കുന്നതു് പറ്റിയാവില്ല. വരംപോവുന്നതു് മഴവൻ പരിഞ്ഞൽപ്പാഠം. പിന്നു ഈ ചുംപോലെ ശാവട്ട്. (പുണ്ണം) മഹാരാജാവേ! ഇതുകൂടി കേൾക്കണം:

അതുരംഭം പഴി, മുടിവെള്ളുവകടം,

ശ്രീ പാടിച്ചിപ്പിലും, നി—

സ്ത്രാം സംഗതി, മന്ത്രി പോണ, മരചൻ

ചെയ്യേണ്ടതപ്പിപ്പിണി;

സാരം കേൾക്കുക ‘ഘാഷയാത്ര’യിതിനാൽ

യംലിളിവക്കരിട്ടം

പാരം കൂപ്പുത; നല്ലവക്ക് വിജയം

താനേവമെന്നാം ഫലം.

16

ശക: — (വിചാരം) ഇണ്യാബളിന്തോ ചിലവതാക്ക മനസ്സിലാക്കിയിട്ടിണ്ടോ. (പുണ്ണം) കാട്ടിലപ്പു പോവുന്നതിന്റെ പ്രധാനോദ്ദേശം ഇതപ്പു. രാജാക്കന്മാർക്ക് അവസ്ഥയും അനഷ്ടിക്കുന്നതു് നായാട്ടാണോ. അതു വേണ്ടതല്ലോ?

വിക: — നായാട്ടോ. രാജാക്കന്മാർക്ക് വല അരിവുകളിലും ഒരു തത്തിനു വളിരെ ലാഡവവും ഉണ്ടാക്കുന്നതാണോ. ചെണ്ണുണ്ടതുമാണോ. പക്ഷേ, നായാട്ടിനു വിധിച്ചിരിക്കുന്ന കാലാവസ്ഥമുട്ടി കാക്കുന്നതല്ലോ? ഇന്നുതെത്തു കാലാവസ്ഥ പറരിയതല്ല.

ଶକ:—ଗାୟାଟ୍ରିଙ୍ଗ କୁଳଂ ଗୋକ୍ରାନ୍ତିରେକା? (ବିଚାରଂ)
ହୁଣ୍ଡାରେ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତପ୍ରାତିଃତ ପଠିଯାପିଲ୍ଲ.

କ୍ଷେତ୍ରେ:—(ବିଚାରଂ) ହୁଣ୍ଡାରେ ସଂପାଦୀନତିରେ ବେହୁ
ଲାଞ୍ଛନୀର ଅନୁଵାଦଂ ବାଣୀଗନ୍ଧିଷ୍ଠମଣିଙ୍କୁ^୧. ହିନ୍ଦିଗୁ
ପାର୍ଯ୍ୟକରନ୍ତିରା (ପ୍ରଶ୍ନଂ)

ଆହ୍ୟ ବିକଳ୍ପ! ବତୀମାରୀ ନିରତ୍ୱିବଳୀ
ଚୋହ୍ୟେଣ ତନେହିବିଭେଦେ ଶମିପୁତ୍ରିଷ୍ଠ
ହ୍ୟେ ବିକଳ୍ପ, ମରୀଯାମୋହମିଶ୍ର ପୋତ—
ନିର୍ମୟ ସମୋଦର! ବିଶିଷ୍ଟବିଭୂଲବୁଦ୍ଧେ!

17

ବିକ:—(ବିଚାରଂ) ହୁବର ଛାକ୍ରାନ୍ତିରେ ବନ୍ଦମୟ. ହୁଣ୍ଗ
ସପରିଂ ନିଲ ଗୋକ୍ରାନ୍ତିରନ୍ତିରା. “ତେବୁନ୍ତିରୁ ବତୀକିଷ ପୋ
ବାଣତାର ପୋଯ ବତୀକିଷ ତେବୁନ୍ତିକି” ଅନେକଙ୍କାରୀ
ପଠିବୁ^୨. ବଜାନାତେଲ୍ଲାଂ ଅନୁଵାଦବିକାର. ଅନ୍ତିମୀରୀ
ପୁଣ୍ୟସମତମେଣକିର୍ତ୍ତମାତ୍ରମେ ତାଙ୍କ ପୋବୁଛି. ହୁ
ତିର୍ଯ୍ୟକ୍ତି ପାରେତର୍ଯ୍ୟାଂ. (ପ୍ରଶ୍ନଂ)

ଏକଂ ନାଥକେନ ମୁଖେରୁତେଷ୍ଟିଷ୍ଠିତ
ସପକଂ ଧରିବାକୁ ଧରିବାକୁ
ଅନନ୍ତମାହିଷ୍ମିତିରା ମହାମାର
ନିର୍ମୟମୀତତପମରିନତିରେଣଂ.

18

କ୍ଷେତ୍ରେ:—ଏହିନାହିଁ ଉଣ୍ଠିବୋଯି ଅନ୍ତିମୀରୀ ଅନୁଵାଦଂ
ବାଣୀ ପତ. ତାଙ୍କରେଷ୍ଟାଷେଷ୍ଟିଷ୍ଠିତ ଯାତ୍ରିଷ୍ଠିତ ତାଙ୍କେ
ତର୍ଯ୍ୟାରାକାର.

ବିକ:—କଲ୍ପନାପୋଲେ. ଅନ୍ତିମୀରୀ ଅନ୍ତକଲେଷ୍ଟିଷ୍ଠିତ
ବଜାନାତିର୍ଯ୍ୟକୁ ପୋବୁକରିଷ୍ଠିତ ପୋତିର୍ଯ୍ୟକୁ

എല്ലാവകം:— കാരോ! എന്നാൽ അപ്പേന്തനെ.

കണ്ണ്:— അല്ലോ മഹാരാജാവേ! ധാതുഭട്ട കാൽത്തിൽ
വികിന്നീൻ കരച്ച തടസ്യം പരഞ്ഞതു പാണ്യവന്നാ
രിൽ പക്ഷപാതംകൊണ്ടു, മഹാരാജാവിനപജയം
വകന്നതിലുള്ള ദയംകൊണ്ടാണ്.

ക്രഞ്ഞാ:— ഇതെനിക്ഷ മുദ്ദേപത്തനെ അറിയാം.

(അണിയംഗിൽ വെവ്വെള്ളിനാർ.)

നന്നാമൻ:—

ചൊല്ലാഴിം കലകൾക്കിരിപ്പിടമരോ
സാക്ഷാൽ കരക്ഷാവരൻ
നല്ലാളിന്തുസമ്പ്രദാന കവലയോ—
പ്ലംസം വള്ളത്തനവൻ
നില്ലാതാജാളമല്ലുവത്തികളുമോ—
തേരാറം സ്ത്രീക്ഷം മഹാ—
നെല്ലാദിക്കിലുമൊന്നാപോലെ വിജയി—
ചീടന വിശ്രോതതരൻ.

19

വിക:— (വിചാരം) സാക്ഷാൽ കരക്ഷാവരൻ ധമ്പദത്തു
രല്ലാതെവകന്നതെങ്ങനെ? അപ്പുാം ശ്രീ.

രണ്ടാമൻ:—

തക്കത്തിൽ ജീവനത്തക്കരനിരവഴിയാ—
യുദ്ധിമേൽനിന്നെന്നടക്കം
വൈക്കംതാൻ വേണ്ടകാലങ്ങളിലുതക്കമതീ—
ദൗംകരക്ഷിപ്പുവേണ്ടി

ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧି ପିଟି ଶୁଣୁଥିଲା
ବିଜୀମଳା ସୁଖମାତ୍ର
କାନ୍ତିକାର ମାନମାନ୍ତି—
ପ୍ରୋକ୍ତତତୀତି କାଣିମକ୍ଷଳ ଶେରି ଶେରି
ଯୁତରାଞ୍ଚାତମଜଳ ଭ୍ରମିପାଲଙ୍କ.

20

ଆରତ୍ତାଂଦେବାର,

ଗୁରଳ ମଲ୍ଲୁଗୁମାଯୀ ସକଳକମ୍ବୁଳା
ବେବୁଲୁକୋଣାଶ୍ୱରାଯୀ
ଓଲାରଂ ହା, ଶୁଣିଲାଯୀଟିକ ଶ୍ରୀକନ୍ଦ୍ରି—
ଶୁଣି ମିଳାବେତଯାଯୀ
ଗେରଂ ମଲ୍ଲୁଗୁହାମାଯୀ ସପତ୍ର ନିଯମକ—
ମନ୍ଦିରପାଦଚାର୍ଯ୍ୟାଦମାଯୀ
ପାରଂ ତର୍ଯ୍ୟାଦମାଯୀ ସକଳବୁମାଯୀ ଲୋ!
କାଲମିଳେବମାଯୀ.

21

କ୍ଷେତ୍ରେ:—(କେଟିକୁଠି) ଗେରଂ ବେକାର ଉତ୍ସତିରିଶେତ୍ର. ଅରଛୁ
ଗେକାଣେବାନ୍ତ ପୋବାଂ. ହୃଦ୍ରୁପାର୍ଶ୍ଵ ସତ ପାରିଷ୍କରିତାନେ.
ଏହୁବକଣ:—ଆମେବନ. (ଏହିକା ପୋଯି.)
(ଓଲାହ୍ସଯାତ୍ରାନ୍ତିଶ୍ୱରମେନ୍ଦ୍ର ରଣାମକଂ କରିଲେତ୍ରୁ.)

മുന്നാമങ്കം

(അമ്മന്തരം കുട്ടിക്കുട്ടി പ്രവേശിക്കുന്നു)

കുട്ടിക്കുട്ടി:— “അരല്ലോ ചെറുവതക! വേദവ്യാസമഹംഗി ഇവി ദെ എഴുന്നെള്ളിട്ടണ്ട്. അരതിനാലവിട്ടതെത്ത വന്നിക്കുന്ന തിന്നായി വേഗം ഇങ്ങോട്ട് വരാൻ എന്ന പരഞ്ഞത്താ യിച്ചറഞ്ഞു” അട്ടത്ത പ്രദേശങ്ങളിലെവിടെയോ വിശ്രമിക്കുന്ന ഭീമസേനനേയും അഞ്ജൂനനേയും ഇങ്ങോട്ട് തുട്ടി കൊണ്ടുവരു” എന്ന വലിയതമ്പരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എന്നോട് കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ നട്ടച്ചുജ്ഞ എന്നവ രെ എവിടെയാണരോപജീക്കാണ്ടതു? (അരല്ലോചപിച്ച നേരെ നോക്കീടു)

അരല്ലും തെക്കുപുറത്തുനേക്കരീവര—

ഗ്രേനാംസമുന്നലുമാ—

ഡോപ്പും പുത്തമിയനായൻിട്ടമൊരീ

പുക്കിത്തരയ്ക്കുൽ ക്കുന്നം

സപ്പലും ചെന്ന തിരഞ്ഞീടാം തന്നലുമാ—

ക്കാറും ചെട്ടനാസമല—

തമ്പുപ്പോളുവർ വിശ്രമിപ്പുത്തച്ചില—

പ്പോർം കാണാമാറണ്ട് എന്ന.

1

(എന്ന കരിച്ച നടനാം എടത്തുപറത്തു നോക്കീടു) അതു! കരകെന്നല്ലോ ഈ പോകനാതു? ഈ വിപ്പാനെന്നതിനായിട്ടാണാവോ പറപ്പേട്ടിരിക്കുന്നതു? (എതെക്കിലും വിശ്രിക്കുന്നു) മേ! മേ! ഇവിടെ വരു. കന്ന ചോ ദിക്കെട്ട്.

കരിക്കൻ:—(കോവത്തോട്ടുടർന്ന പ്രവേശിച്ചിട്ട്) എന്നൊണ്ടെന്നു പിളിച്ചെത്തും? കായും കേൾക്കേട്ടു.

വൈദ്യ:—താനെന്നു മുസ്തി എടുത്തിരിക്കുന്നും?

കരിക്കൻ:—താനാധാരം മുസ്തി എടുക്കില്ലോ?

വൈദ്യ:—എട വിഷമേ! കേൾക്കേട്ടു.

കരിക്കൻ:—അരതോ പറയാം. എന്തോ കയ താടിക്കാരൻ വന്നിട്ടാണ്ടെന്നു. അധാരു വിത്രമിപ്പിക്കുവാനുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ കൊണ്ടുവരാൻ നക്കലസമ്പദവന്നാർ തന്നും കണ്ണാർ കല്പിച്ചയച്ചിരിക്കുകയാണോ ഉച്ചനേരത്തു രണ്ടു നാഴിക മുഗ്ദങ്ങളുട്ടി പല്ലുടിക്കില്ലും കിടക്കില്ലോ? എൻ്റെ തലയിലെഴുത്തിനെന്നയായല്ലോ! എൻ്റെ കയ തത്ക്കെടിന്റെ ശക്തികൊണ്ടു വല്ല കൂഴിക്കുള്ളം കേരിവ കും ശേഷമുള്ളവരെ ഉപദ്രവിക്കാൻ. അരതല്ലോ പറയേണ്ടു! താനെന്നേട്ടാണോ പോകുന്നതും?

വൈദ്യ:—വേദവ്യാസമഹാഷ്ഠിയെ വന്നിക്കുന്നതിനും ഭീമസേനാജ്ഞാനമാരെ തുട്ടിക്കൊണ്ടുവരാൻ വലിയ തന്നും കല്പിച്ചിട്ടാണോ.

കരിക്കൻ:—അരല്ലോ. അതു വേദവ്യാസമഹാഷ്ഠിയാണല്ലോ? കമ്പിം തൊനെനവെന്നതാക്കയാണോ പറഞ്ഞത്തും? അതു അതു മഹാഷ്ഠി ഇപ്പോൾുവിടെയാണോ? രണ്ടുനാഴിക കഴിഞ്ഞതിട്ട് പോയാൽ മതിയോ?

വൈദ്യ:—അരങ്ങേയവും വലിയതന്നും തുട്ടി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണോ. കമ്പിം! എൻ്റെയു മുഖതയാണിതും?

ചൊല്ലാൻ കല്പന യഹിച്ചുരമാന്തരമെത്തു—

മില്ലാത്തതിനു തുനിയുന്നവരുത്തമന്മാർ

വല്ലാതകണ്ട മടികൊണ്ട് വെറുത്തുവായാം

ചൊല്ലാൻതുടങ്ങുമവരാന്നയമാധമന്മാർ.

2

താൻ ശ്രദ്ധയോടുള്ളടച്ചി തന്റെ വേല നോക്കി. രാജക്കപ്പു
നീഡു തിയും വെയിലും ഇല്ല. അതു നല്ലവണ്ണം കാം
വെച്ചുാഴി.

കര:— താൻ ശ്രദ്ധിക്കാണ്ട് പറഞ്ഞുവോയതാണോ! ഈ
തൊക്കെ താൻ തന്മുരാക്കരുമാരെ അററിയിക്കേണ്ടതെ.

രൈവ:— താൻ ശ്രദ്ധിക്കാരനാണെന്നെന്നിക്കാറിയാം. കുട്ടം
പേടിക്കണ്ട്. എന്നാണെന്നും സംസാരമാക്കില്ല. വേ
ഗം ചെല്ലു. താനുമവരെ അനേന്ത്രപ്രശ്നിക്കേട്ട്. (എന്ന
രണ്ടാഴും പോയി)

പ്രവേശകം കഴിഞ്ഞു

(അന്നന്തരം വേദവ്യാസമധിക്ഷിയും ധർമ്മപുത്രനും

പ്രവേശിക്കുന്നു)

ധർമ്മ:— (വിഷാദത്തോടുള്ളി വിചാരം) അംഗു മനസ്സു!
പരാപരജനനായ ഈവിട്ടതെത്ത വാക്കുകൾ കേട്ടിട്ടും നീ
യെന്നാണോ? സമാധാനപ്പെട്ടാത്തതു? സമാധാനത്തി
നാം ഈതു നന്നായിട്ട് മറ്ററന്നാണെങ്കിൽ?

ഭവദി:— (ധർമ്മപുത്രരെ നോക്കി)

അല്ലെല്ല ധർത്തനാജി! പാക്കക പതി—

മുന്നാണ്ട് കാലം കഴി—

ഞത്തേല്ല നോക്കു നിപുത്തിയുള്ളി; പരയാ—

മല്ലുക്കപ്പുടാതേവയം

ചൊല്ലേറുവട്ടി വാണികൊള്ളികു; പതി—

നാലായ കൊല്ലുത്തിൽ തോ—

നല്ലെ ചൊല്ലുവത്തല്ലത്തീൻനാജരോ—

ത്തിക്കോൺി രക്ഷിച്ചിട്ടിടം.

3

ധർത്ത — ഇവിടെത്തെ ഈ അനന്തരമം വിഹലമാവിപ്പുനാം
എനിക്കരിയാം. എക്കിലും,

വില്പാളിഗ്രേഷനാകം മുങ്ങ, മുങ്ങുത,നാ—

കാല്ല്,നാക്കം കയക്കാ—

വല്പാത്താഞ്ചീഷ്ടരെനാി പിജയികമി വിലും

പിതൃതം ചൈരിസെന്നും

എല്പാനേരത്തുമോതേനാത്തയികമവരുനായ്

രാത്രിയും തോർന്നുണ്ടാ—

റില്പാ കല്പാണ്മുതേൻ, കനിയുക ശേവൻ!

ഭീതിദം ഭാവികാലം.

4

(എന്ന ദീഘംനിശ്ചാസംഭിട്ടനാ.)

വേദ:—(എഴുന്നേറും ധർമ്മപറമ്പരയുടെ കൈവടിച്ചു പുറത്തെ തലോടിക്കൊണ്ട്) കയ്യും! കയ്യും! എന്താണിങ്ങനെ വ്യസനിക്കുന്നതും? കട്ടം വ്യസനിക്കേണ്ട. ദ്രോണരും അപ്രതിമപ്രഭാവനാണ്. എക്കിലും അദ്ദേഹത്തിനെ കൊല്ലുന്നതിനായി ഒരു ഉടൻബോധംമെന്നുവെച്ചു

ചുപ്പരാജാവു വളരെക്കാലം തച്ചല്ലചെള്ളിട്ട് അതിനാണായ മകനാണ് യുഷ്മിക്കുന്നൻ. അതു വിഹലമാവില്ല. നിശ്ചയമായിട്ടും ഭ്രാന്തരെ യുഷ്മിക്കുന്നൻ കൊല്ലും. പിന്നെ അംഗോവാവുന്നാനും കേട്ടിട്ടില്ലോ? അതിനെന്നും തത്പരം വിചാരിച്ചാലത്തുത്തങ്ങളോകും ചെള്ളിട്ടിള്ളിഡാണോ എന്നും. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനെ ശിവബന്ധി കൊല്ലാതകാട്ട കഴിയുകയില്ല.

യഥഃ— ഈ കമ മുന്നോറിക്കൽ നാരദമഹാഷി എന്നോടും അങ്ങളിലെച്ചുജ്ജിട്ടണോ. (എന്ന കരച്ചു സമാധാനപ്പെട്ടിനാ.)

ദേവനാക്കായ കണ്ണിലുണ്ടി, ശിവനാം
ഗീപാർത്തിക്കണ പ്രീയൻ,
ഭാവം കണ്ട കൊടത്തു പാത്രവത്വം
മറുള്ള ദിവ്യാസ്ത്രവും
എവം ധത്തുനന്നജ്ഞപലിക്കൈയവിട—
പുത്രായിരം കണ്ണര—
ണാവട്ടു, ഭയമോ ധനജ്ഞയനിലി—
യാഹ്വാറ വൈരിപ്രജം.

5

(ആലോച്ചിച്ചിട്ട്) അംഗപ്രത്മമാവിന്നു കമ ഈ ത്രിക്കത്തിൽ പറവാനാളുള്ളതല്ലെങ്കിലും ശ്രദ്ധാന്മ ശ്രീകൃഷ്ണ നിന്തനിനാണദ്ദേഹത്തിനാപത്തും. അതിനാംപുരാമേ,

മല്ലാരിയുടെ കാരണം—
മെല്ലാസ്തമയവും പരം
ചൊല്ലാം നിങ്ങളിലുള്ളപ്പോൾ
വല്ലംതെന്തിനു കണ്ണിതം?

6

യമ്മ്:—(വിചാരം) ഇവിടത്തെ വാക്കുകൾ കേപാക്കണ്ണോ
ഉണ്ടാസം തോന്നുന്നണ്ടു്.

വേദ:—“അരദ്ദേഹത്തിനെല്ലം കാരണ്യമുണ്ടായിട്ടുമിൽനെന
കർന്മായ അവത്രുകൾ സംബവിച്ചുവള്ളോ” എന്ന
വിചാരിച്ച വ്യസനിപ്പാനില്ല,

7

തിരിവൊക്കെ വേചക്രിയ ഫുക്കിരിക്കുന്ന ട്രിബം
ശരീര സുഖമിവയെന്നാൽ ചുററിട്ടം രണ്ടുമാസ്തും
പരിസ്ഥിതിയുമെല്ലാം ട്രിബുസെസൗഖ്യത്തിൽ മത്തു—
ക്രിയക നിലയുണ്ടോ ഭാരമാക്കാനുമണ്ടോ?

യമ്മ്:—(വിചാരം) ഇങ്ങനെയുള്ള മഹാന്മാരകട വാക്കു
കേപാക്കണ്ണോള്ളിങ്ങനെന്നാണോ” സമാധാനമുണ്ടാക്കാതെ
വരുന്നതു്? ഒരുപാടും! സർവ്വാ സജ്ജനസംസ്കർത്താ
നിടവരുത്തണേ!

വേദ—കന്ത്രിട്ടി കേപാക്ക:

“തവസോ മീ പരം നാന്നീ തവസാ വിന്തേ മഹൽ
നാസാല്പും തവസഃ കിഞ്ചിത്തി ഷുല്പസ്തരാഘവി!”
എന്ന കേട്ടിട്ടേലും? അതിനെ നല്ലവള്ളം വിശ്രസിച്ചു
തവസ്സും പഴിവോലെ വല്ലിക്കുന്നതിനായി സത്യം, അതു
ജ്ഞവം, അരങ്കുാധം, സംഖിക്കാഗം, ദമം, ശമം, അനന്ത
യ, അഹിംസ, ശ്രദ്ധം, എന്നിവക്കുള്ള വേണ്ടതുവോ
ലെ അത്രയിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ വ്യസനിപ്പാനിടവരി
ല്ല. എന്നമാത്രമല്ല.

“ഈ യർത്ത ക്രിയതേ കുഞ്ചി തൽ പരഞ്ഞുവള്ളുതേ
നാന്നും ശരീരം യുഞ്ചിത തവസാ നിയമനു്”

ഈതും പ്രത്യേകിം കാമ്മവെള്ളിംഗതാണോ” എന്നോ അരറിയാമല്ലോ?

ധമ്മ:—(പിചാരം) ഈ വാതിലുമിംഗായിട്ടാരാണോള്ളതും? തൊഴുതുംകൊണ്ട് (സ്പീഷ്യം) ഇങ്ങനെയുള്ള മഹാന്മാരകട വാക്കുകൾ കേൾക്കണമോപം അതുക്കാണോ” സമാധാനമിംഗാ വാതിത്തും?

(അരന്നതരം ഭീമസേനനാം അരജ്ഞി നന്നം പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഭീമസേനാജ്ഞി നമ്മാർ:—(മഹാംഗിയക്കണ്ട് ഒക്കരിയോ ട്രിടി തൊഴുതുകൊണ്ട്)

കങ്ങണയൈടവിട്ടനോ”യല്ലെലല്ലാം നശിക്കേ?”

നാകുണ്ണാമവിട്ടിത്തെപ്പുംതുരീപ്പുംവന്നാർ

തിങ്കമൊഴി മനിമാരൊന്നാൽത്തുരച്ചാലതിക്കൽ

പോങ്കുകളുടെന്നതിക്കൂട്ടുമന്നാഡ്പാക്കും.

8

(എന്ന നമ്പുറിക്കുന്നു)

വൈദ:—(അവരപ്പീടിച്ചെഴുന്നേൻപിച്ചിട്ടും) വിജയികളിായിബുദ്ധവിക്രിട്ടി! (എന്നോ അരന്നാറുമിക്കുന്നു)

ഭീമസേനാജ്ഞി നമ്മാർ—(ധമ്മപുത്രരെ നോക്കി തൊഴും കൊണ്ട്) ജേപ്പും സദ്ധ്യാർക്കണ്ണേനു വത്തിരുംപും!

ധമ്മ:—ഈവിട്ടിത്ത അരന്നാറുമംകൊണ്ട് നിങ്ങൾക്ക് നല്ലതു വരട്ടു.

വൈദ:—അല്ലെ ഭീമ! അങ്ങയുടെ സൗഖ്യാകാമരണം തുടങ്ങിയ അത്തുടർക്കമ്മങ്ങൾ കേട്ടിണ്ടു തോൻ വളരെ സഹിതാശിക്കുന്നു.

(ഭീമൻ ലജ്ജിച്ചു തലതു തു നാ.)

വേദ:—അംഗേ അംജിൽന! ഗൃംബകതോഷണംമുതൽ കാ ലക്ഷ്യവധിയാംവരയുള്ള അരത്തുകമ്മണ്ണപം അരങ്ങേഞ്ഞോ ശിച്ചു മരാറ്റുവക്കിം അസാലുമായിട്ടുള്ളതാണോ.

(അംജിൽന ലജ്ജിച്ചു തലതു തു നാ.)

ഭീമ:—നകലസമഭേദവന്മാരെവിടെ?

ധന്മ:—അവർ ഇവിടെനുഴനുള്ളി എത്തിയപ്പോൾത്തു നൊ ഇവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോൾവിഭേദി വിശ്ര മസ്മാനം തയ്യാറാക്കാൻ തൊൻ പരഞ്ഞയച്ചിരിക്ക യാണോ.

അംജിൽ:—ഭീക്ഷ കഴിച്ചായിരിക്കാം എഴുനൊളിത്തു് എ ത്തിയതു്?

വേദ:—അതേ.

സമഭേദവൻ:—(പ്രവേശിച്ചു് എല്ലാവരയും ധമാക്കുമം വന്നിച്ചു്) ഇവിടെജ്ഞ. വിശ്രമസ്മാനം തയ്യാറാക്കി ജേയ സ്ഥാനം കാത്തുനില്ക്കുന്നു. അതേബന്ധുനൊളിം.

വേദ:—എന്നാൽ തൊന്ത്രങ്ങാടു ചെല്ലുടെ (എന്നു് എഴു നോക്കുന്നു.)

(എല്ലാവകം തൊഴുതു് കത്തുങ്ങിനില്ക്കുന്നു)

ധന്മ:—(മഹാംഖിരൈ നിങ്കേരിച്ചു്) ഉണ്ണി! ഇവിടെത്തെ വ ശിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു വോയാി. വേണ്ടതുവോലെ വിശ്രമി പ്പിക്ക.

സമ:—കല്ലുനവോലെ. (മഹാംഖിരാടു്) ഇതിലെ ഇതി ലെ (എന്നു സമഭേദവൻം മഹാംഖിരിയും വോയാി.)

യമ്മ:—(ഇങ്ങനീട്ട്) മഹാനഭാവനായ മഹാഷ്ഠിയുടെ എ ഭാഗനാളിത്തുകൊണ്ടു മനസ്സിനിപ്പോൾ ഒരു തുതാത്മത തോന്നാണ്ടു്. (അംബാധിരായിൽനിന്ന്)

“രക്ഷിക്കണേ രക്ഷിക്കണേ” (എന്ന് എല്ലാവകം കേട്ടിട്ട്) എന്താണിതു്? (എന്ന് ചെവിക്കൊടുക്കണം.)

(രണ്ടാമത്തും അംബാധിരായിൽനിന്ന്)

“ഓശ്യ ധമ്പജ! വീരനായകളിട്ടും

മേ ഭീമ! കാലാരിയായ്—

വിശ്വന്തി പ്രമരിച്ച വീഞ്ഞനിയിയാം

മേ പാത്മ! പാലിക്കണേ

ഇശ്യ പിശ്ചിണ തോറു നിഃഖാലിക്കെയീ—

യാപത്തകരീട്ടവാൻ

ചൊശ്യേദം തിരമേനനിമാങ്കെട വെദും

കഴുക്ക താനാഗ്രയം.”

9

അംബജ്ഞി:—(കേട്ട്, ശൈഖ്യതോടുകൂടി) പേടിക്കേണ്ട, പേടിക്കേണ്ട. നിഃഖാലിക്കെട ആവത്തിനാതാണെന്നു് ഈവിടെ വന്ന വ്യക്തമായി നിന്നുംശയം പറഞ്ഞുകൊംപിൻ. പേടിക്കേണ്ട, കട്ടം പേടിക്കേണ്ട.

രണ്ടുചാരനാർ:—(പ്രവേശിച്ചിട്ട്) രക്ഷിക്കണേ! രക്ഷിക്കണേ! (ധമ്പംപുത്രരു കാഛിയു വീഴുന്ന)

ധമ്മ:—(കരണ്ണയോടുകൂടി) രക്ഷിക്കാം. നിഃഖാലി കട്ടം പേടിക്കേണ്ട. എഴുന്നുറു സങ്കമനിനാതാണെന്നു പറയു.

ചാര:—(എഴുന്നുറു കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) ബലവാന്നാരായ നിഃഖാലി കേരംക്കരണം.

(എല്ലാവകം ഉത്സാഹത്തോടുള്ള കേരിക്കണം)

ചാരനാർ:—മുദ്രാസനന്തരുടങ്ങിയ അനുഭവമാരോടും, ഭാരതത്തിലെല്ലായ ധനംപാരദാന്തരാജിയും, ശക്കനിയാദിയായ ബബ്യുസ്കിളാടംകുടി മന്ത്രങ്ങാധനമാരാജാവിനെ യുദ്ധത്തിൽ ഒരുപ്പിലും ഗസ്റ്റ്‌നാർ പിടിച്ചു കൈട്ടിക്കൊണ്ട് പോയി. ആറുന്നിതവസ്തുലന്നാരം കൂപാലുക്കളിലും നീ ഞേഴ്ത്തേനവനാ രക്ഷിക്കേണോ! രക്ഷിക്കേണോ! (എന്നും ഉരക്കെ കരണ്ടുംകൊണ്ട് വീണ്ടും കാലുടുൽ വീഴുനു.)

ഓമഃ—(കേട്ട് അവധകാരത്തോടുള്ളി)

കളിച്ചുതു കളിച്ചു തന്ത്രങ്ങൾടെ സ-
പ്രസ്പം ഹരിച്ചുള്ളാരീ—
ക്കളിനാരെയിവണ്ണമിശ്ജനമുടൻ
ചെയ്യേണ്ടതാണെങ്കിലും
കൊള്ളിത്തക്കാതുതന്നു നഘ്രാതചീതം
ഗസ്റ്റ്‌രീചെച്ചുണ്ടാ—
ബുംജളില്ലും കരയട്ടു തന്ത്രങ്ങളും
കാക്കില്ലും പോങ്ങുാളിച്ചവിന്.

10

ധർമ്മചുത്രൻ:—ശിവ! ശിവ!

ഓമഃ—വല്ലാതിനിവിടക്കിടന്നാലുമീ—
ക്കൊന്തെയരെക്കാട്ടിൽ വ—
നഘ്രാസത്തോട് കണ്ടുതുതു കളിയാ—
ക്കി മല്ലാധി കാണിക്കവാൻ

ചൊല്ലും മാതൃലഭനാത്തു വന്ന വിത്തി—

ശ്രീട്ടത്തെ പാരാനപ്പിതം

കൊല്ലുംതീയേന കെട്ടിയീട്ടു രസം

പാക്കിവൊളിയും! രസം!

11

ചാരഃ—അരങ്ങും! ഇങ്ങനെ കല്പിക്കുതേ! രക്ഷിക്കണം! രക്ഷിക്കണം! (എന്ന മാറത്തടിച്ചു കരയുന്ന.)

ധർമ്മഃ—കുട്ടം പേടിക്കേണ്ണാ.

അരജ്ഞഃ—ഇവരുടെ ശ്രീട്ടത്തിൽ കണ്ണൻ ഉണ്ണായിക്കുന്നില്ലോ?

ചാരഃ—ഉണ്ണായിക്കുന്ന. അദ്ദേഹം ആദ്യംതന്നെ ഗസ്ത് നായരുടെ ശരവഷ്ടംകൊണ്ടു നെറികെട്ടോടി കാട്ട കേരി കഴിഞ്ഞു.

അരജ്ഞഃ—(അധകാരത്തോടുള്ളി) എന്ന ജയിക്കാനെല്ലൂ ശക്തി സന്ധാരിക്കാനായിരിക്കാം അദ്യാൾ കാട്ട കേരി യതും:

ധർമ്മഃ—(കരച്ചു കോപത്തോടുള്ളി) അധകാരം മതി മതി. ഗസ്ത് നാർ ബലാല്ലുംരേണ സ്രീസമേതനാരായ കുരാജാക്കന്നാരെ പിടിച്ചു കെട്ടിപ്പോയി എന്നുള്ള കാച്ചും നമ്മളുടെ വംശത്തിനുള്ളിട്ടി കൂഷണമായിത്തീർന്നു. (എന്ന പിഷ്ടാദിക്കുന്ന.)

ശീമഃ—(കോപത്തോടുള്ളി) വിത്തികളുണ്ടായാൽ കുലം നിശ്ചയമായിട്ടും ദിഷ്ടിക്കും. അതിനെന്നാട്ടം വ്യസനിപ്പാനില്ല.

ധർമ്മഃ—കുലവർ ശ്രീകാജ്ഞ, കുലം ദിഷ്ടിച്ചേരോ—

ത്തലം മനസ്സും ദിയരിഞ്ഞതിട്ടും മേ

നിലയ്യും നിന്മാംക്രമ വിട്ട മാനമായ

കുലം നായികാത്ത നാടൻ നൃത്യംസകം,

12

ଆଜିରୁ:—(ପିଚାରଂ) ଶେବାଙ୍କ ତେରିତ କରୁଣା ସମୟଂ
ପେଟ୍ରୋଣିଆ ଅରୁ ସଂକଷିପ୍ତ କଟକ ସଂଗରିଯୁଂ ଏହି
ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତର ଉତ୍ସବରେ କରିବାର ପରିବାରର ପାଦରେ
ନାନାଶକ୍ତିର ପାଦରେ କରିବାର ପରିବାରର ପାଦରେ
ମାଲଯାଯିତିତିତମେ ଅରୁବୋ? ହୁଏପରିବାରିଯାଂ!

ଯଥଃ:—ଵାହର କଷ୍ଟତିଲିପକପ୍ରଦ୍ର ଡ୍ୟାତରମାରାଯି ହର
ଗାଂ ପ୍ରାପିତ୍ରିରିକେଣ ଯାତରରାଜ୍ଞମାରେକରିତ୍ରିଷାପ
ଗା ପରିବାରମାନରେ କରିବାରିଯତୁ?

ଶୈମ:—(ପଶୁତାପତ୍ରକାରୀଙ୍କ ପିଚାରଂ) କୋପଂ ଚାହିଁ
ଅତ୍ୟାଶେଣଙ୍କ ଶେବାଗେନ୍ତୁଗେନ୍ତୁଜୀବିନ୍ଦୁ ସମୟଂ ପ୍ରତ୍ୟେ
କଂ ଆରକ୍ଷିତ୍ଵରେ ପରିବାରର ପାଦରେ କରିବାରିଯତୁ?
ବୁଦ୍ଧିମତୀରେ ବ୍ୟାଧିକରଣରେ ପରିବାରର ପାଦରେ!

ଯଥଃ:—ତମିତନନ୍ଦିଲିପିରିପ୍ରବକ୍ଷ ପଲତୁ

ବେରିଷ୍ଟିଗାନ୍ତୁରୁଷଂ
ତମିତନନ୍ଦିଲିପିରିପ୍ରବକ୍ଷ ଯିକମା—

ବେଗାଲୁମେଗୋକ୍ତଗାଂ

ହନ୍ତିକଂ କୁପବିକ୍ର ତତ୍କଳମଲ—

ଏତାତ୍ତିପ୍ରଦ୍ରବେଶପାତିମ—

ତମିତନନ୍ଦିଲିପିରିପ୍ରବକ୍ଷ ମରିବୁକ୍ଷିତ୍ଵରେ—

ରତ୍ନା କଲାଭ୍ରମିକରିବା.

18

ଶୈମ:—(ଅରୁଲୋଚନାରେଣ୍ଟକାରୀଙ୍କ ପିଚାରଂ) ଶେବାଗେନ୍ତୁଗେନ୍ତୁ
ହୁଏନା ସମୟଂ ଅରକାରଗାମାଯିକ୍ରବେଶ ପିତ୍ରିତ୍ର କୋପଂ ଚାହିଁ
ଅତ୍ୟାଶେଣଙ୍କ ଉତ୍ସବ କୋପିକଶବ୍ଦାନ୍ତ ରତ୍ନ
କିମିଂ” ଏହିଗାଂ ଆରକ୍ଷିତ୍ଵରେ ପରିବାରର ପାଦରେ

ഈ സമയം ജേപ്പുജ്ഞനോട് കോപം ചീതയാണെന്നും ഗസ്യർഘ്ഗാക്കട നേരെ കോപിക്കേണ്ടതാണെന്നും അത്യിരിക്കേണ്ടവിട്ടെന്തെ അഭിപ്രായം. അവിടേങ്കൂടി തൊക്കെ മുദ്ദേഷ്ട്രി അറിയാൻ പ്രധാസമില്ലപ്പോ? കോപം വന്നപ്പോളിതൊനും വിചാരിച്ചില്ല. (എന്ന ശൈഖ്യത്തോടുകൂടി സ്വീകൃം) “ഗസ്യർഘ്ഗാക്കട ഒ ഷ്ടിൽനിന്നു ദിശ്യാധനാദിക്കുള്ള ഉടനേ വിട്ടയേണ്ടും” എന്ന തെങ്ങൾ പറഞ്ഞത്തായി അവരെ അറിയില്ല. നിങ്ങൾ നില്ലുണ്ടെന്നും തെങ്ങളിൽനാം വന്നകഴിവുണ്ടു്. ചാരഃ—(സന്ദേഹത്തോടുകൂടി) കല്പനാപാല. (എന്ന പോയി)

അജ്ഞാനഃ—(വിചാരം) അതും കോപിചേരുകില്ലോ ഈ വളരെ നന്നായി.

ധന്മഃ—(സന്ദേഹത്തോടുകൂടി) റാമാലൈപ്പുലബിയന്തിലും വളരെ ഉപദ്രവിച്ചവരും ഇപ്പോൾ കല്പിച്ചുകൂടി അവ മാനിക്കന്നതിനായി വന്നവരും അതു ഈ ദിശ്യാധനാദിക്കും നമ്മളുടെ സ്വാഹാവലംകൊണ്ട് ശരൂഞ്ഞും തീന് ഒരീവിച്ചിരിക്കുന്ന എന്ന കേരംക്കുന്നതുപാലെ ഇതു ശ്രദ്ധയന്നുമരായിട്ടു് മഹാന്താണെല്ലില്ലു്?

ഭീമഃ—ഈ വളരെ ശരിയാണോ. കോപംകൊണ്ടും അരഹക്കാരംകൊണ്ടും തൊന്തിതാദ്യം വിചാരിച്ചില്ല.

അജ്ഞാനഃ—ചാരിന്ന ഇവരെ ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഗസ്യർഘ്ഗാർക്കാനാക്കിയിരുത്തു എങ്കിലെങ്ങനെന്നും ജേപ്പുജ്ഞനും സത്യം ക്ഷുക്കേണ്ടതും? അതും പ്രത്യേകം വിചാരിക്കണം.

ബീമഃ—കാ! ശരിതെന. തൊൻ നുറിക്കുയും കോൺഡ്രൈഡ് മെന്നാണോ സത്യംചെയ്യിരിക്കുന്നതു്. അതും തൊൻ വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. ശ്രദ്ധിയെടുത്താലുവന്റെ കമ പ ഇങ്ങവാവും.

അംജൽ:—ശ്രവാൻ “ഉടനേ കോപിക്കവാൻ തരം കിട്ടം” എന്നോ അങ്ങളിച്ചെയ്യുതു് ഈ ഗസ്റ്റ്‌മാരോട് നമ്മൾ കോപിക്കണം എന്ന വിചാരിച്ചിട്ടാവും.

ധമ്മഃ—ഈതു വളരെ ശരിയാണോ. അവിടെയ്ക്കിൽ മനേ തുട്ടി അംജിയാമണ്ണോ.

ബീമഃ—(കോപതോടകൂടി ആകാശത്തു ലക്ഷ്യംവെച്ചിട്ട്)

കടത്തീയെറുദ്ദേശ്യിയിട്ടുന്നു—

ട്ടിക്കോൺ കോപിച്ച നേ—

രിട്ടന്റമസിച്ച വന്ന ബക്കനു

കാലനാ കാഴ്ചയ്ക്കു തൊൻ

തിട്ടം വിടവന്നുനോക്കിവിന്നേ!

ഗസ്റ്റ്‌രേ! നിഞ്ഞെല്ല—

പ്രോട്ടോപ്പിസ് കൂസുകില്ല വിടവിൻ

ബീമൻ വരുന്നാണെന്താ.

14

അംജൽ:—(വിചാരം) “ഇപ്പോളോന്നിച്ച പോരണ്ട്” എന്നോ ശ്രവാന്നനോടകയളിച്ചെയ്യുതു് ഇതുതന്നുയായി രിക്കം.

ധമ്മഃ—ഗസ്റ്റ്‌മാർ വലവാനുകും ദിവസനുകും ആകുകോണ്ട് സംഘത്തിലാണോ അവരോട് ചെല്ലുണ്ടതു്. അപ്പോൾ അവർ കോപിക്കാണോ ഓവമെങ്കിൽ പിന്ന പരാത്തു കാണിക്കണ്ടാണെന്നുഥിതം.

അജ്ഞം — (കോപത്രോട്ടുടി അതുകാരത്തു ലക്ഷ്യംവെച്ചിട്ട്)

സ്വല്പമം കരതിക്കുക്കുള്ളേ വിടാ—

നത്മിക്കമ്മേന്നാട്ടുൻ

യുദ്ധത്തിനു വരുന്നച്ചുമവരെ—

ക്ഷീസില്ലു കാണാം കുളി

സിലുന്നാക്കട മാംസഫോൺിതമരി—

ചേവുകമെട്ടാപ്പുമായ്

ബഹുപ്പുട്ട് നടന്നിട്ടുകയിവിടെ—

ക്ഷീടന തുളികലം.

15

ഭീമാജ്ഞനനാർ:— എന്നാൽ ഞങ്ങൾ ഗദ്യപ്പുന്നാരെ ഒരിച്ചു ദിശ്യാധനാടകിക്കുള്ളിയുംകൊണ്ട് ഉടനേ തിരുക്കുവിൽ വന്നുകൊള്ളാം.

യമ്മ:— യുദ്ധത്തിൽ നിങ്ങൾ വിജയിക്കുംഡായി ഭേദിക്കേണ്ട! (എന്നനഗ്രമിക്കുന്ന) സമാധത്തിനു നക്കലസമ്മേഖവ സംരക്ഷിടി അയയ്ക്കാം.

ഭീമാജ്ഞനനാർ:— (ഞാഴുതുംകൊണ്ട്) കല്പനവോലെ.

(എന്ന നമസ്കാരിച്ചു പോയി)

യമ്മ:— നക്കലസമ്മേഖവന്നാരെ വേഗം അയയ്ക്കുതനെ. (എന്ന പോയി)

ധാത്തരാജുപരിഗ്രാണനിശ്ചയം എന്ന

മുന്നാമകം കഴിത്തു.

നാർപ്പാർമ്മക്കും

(അമന്നതരം കള്ളിൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കള്ളിൻ: — (ലജ്ജാവിഷാദങ്ങളോടുള്ളടച്ചി) ധാരാജ്ജുഡിരോമ
സ്ത്രീയായ സാക്ഷാത് അരീരാമൻതിങ്കവടിക്കുന്നെന്ന വര
യുല്ലത്തിൽ മുന്നടി പിന്നാക്കംവെച്ചു എന്നുള്ള അപ
വാദം ജീവിതാവസ്ഥാനംവരെ എന്നല്ല ഇതുവരെ തീ
ന്നിട്ടില്ല. വില്ലുംകിർക്കിതിലധികം അപമാനമായി
ടുക്കുമ്പോൾ മരാറ്റാണുള്ളതു്? കട്ടികപിംഗഞ്ചുടി എന്ന മനസ്സി
ലാക്കുന്നതിനു് ഇതൊരു ലക്ഷണമായി തീന്നംവല്ലോ.
(എന്ന ദീർഘംപൂശമായിട്ടു്) അങ്ങും! കഷ്ടം കഷ്ടം!

മല്ലിന തെല്ലിവരൈടേറു മടങ്ങി ഞാനി

വില്ലിട്ടു പാതെ കമ പാണ്യവർ കേട്ടിട്ടേബാർ
ചൊല്ലിച്ചിരിക്കുമവരിശുരൈടൊത്തിങ്ങനു

കില്ലില്ല; ജീവിതമെന്നിക്കു വെറുത്തിട്ടുനു.

1

എൻ്റെ കുറവു കണ്ണപുടിക്കുന്നതിനു ജാഗരുക്കുന്നാരാ
യിരിക്കുന്ന ഭീഷ്മദ്രാണാദികപിംഗം ഇതൊരു വകയാ
യി. ഒരുവദ്ദേശി! ഈ അപവാദത്തിൽനിന്നു നീവത്തി
പൂശുന്നതാണു് വഴി?

യുദ്ധമല്ലത്തിൽ വില്ലിട്ടു ബലബല്ലപ്പുട്ടു ഗതതുവം
ഇല്ലരിത്രിയിലോടുന്ന മിശനാർ ചംവണം ക്ഷണം.

എന്നാലെന്നിക്കുതും ചെയ്യാൻ നീറുത്തിയില്ലല്ലോ. ദി
ന്നുംയന്മാരാജാവെന്നു സ്കൂലംപാശംകൊണ്ടല്ലേ
കേട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്നതു്. (എന്ന നടക്കുന്നു) മുഴുവനുണ്ടുണ്ടു

ടക്കടി മഹാരാജാവിപ്പുഴയിലേയ്ക്കു് എറണ്ണിപ്പോയിട്ടു് സെഡനാണാല്ലോ അതു കാട്ടാളമനാർ പറഞ്ഞത്തു്. അവരെ അരങ്ങേപ്പിക്കുന്നു. (എന്ന ചുററിനടന്ന നേരേ നോക്കി അതുവേഗത്താടക്കടി ദീശ്വരമായി സ്പസിച്ചു്) ഇതാ മഹാരാജാവു്,

ഉർക്കോല്ലും ശ്രോക്കാരം തിക്കമിഴിവഴി കാ—

ടുന്ന ദീശ്വരം സ്പസിച്ചു്
വിൽക്കോൽ പിട്ടാക്കരത്താൽ വിളരിയ വദനം
താങ്ങിയാശ്വാസമീനം
മെയ്ക്കോല്ലും പിട്ട ചിന്താലമരിയിലിവനെ—
പ്രേത്തമോതേത്താത്തു് വാട—
നീക്കോലം കാണ്ണ ക്രേശു! സമജനരികിൽ നീ—
നാരത്നാല്ലീശിട്ടുണ്ട്.

8

(കന്നടക്കാ സുക്ഷിച്ചുനോക്കീടു്) എന്നൊ മഹാരാജാവു് കന്ന പറവാൻ ഭാവിക്കുന്നണ്ടു്. വേഗം അടക്കത്തു് ചെല്ലു കുതനു. (എന്ന നടക്കുന്ന)

(അരന്നതരം പറഞ്ഞപോലെ ദ്രശ്യാധനരം ദ്രശ്യാസനരം പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഈഞ്ഞാ:—(ഇടനെന്തു ചൊട്ടിക്കൊണ്ടു്) ഉണ്ണി! ദ്രശ്യാസന നീ! അതു ധമ്മചുതുർ വളരെ സ്നേഹം നടപ്പിച്ചു് അലീം നംചെയ്യു പുത്തു് തലോടിക്കൊണ്ടു്,

“എന്നണ്ണി! കേൾക്കുക സുയോധന സാമസ്യ—
ഈനാം തുടങ്ങുത്തമയമെന്തി ഗവ്വിതെല്ലാം
എനാം മനഃചുറ വിവളിതമാണെതെല്ലാം
നീനുള്ളിലോത്തു് പെരുമാറുക മംഗളം തേ”

4

ಎಂಂತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತು ‘ಅರವಲೆಪವಿಲೆಪಸ್ತಿರ್’ ಮಾತ್ರ ಅನ್ನ ಮಿಂದಿಂದ ಕಣಕ ತೊಗ್ಗಳ ಇಗರಿಗಿಯತ್ತಾಗಿಯಾಗೋ ಇಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಯಾತಿಸಿಕ್ಕ. (ಎಂಂತ ದೀರ್ಘಸ್ಥಾಸಮಿಳ್ಳಿ ಮೊಹಿಸಿಕೊ.)

ಕಣ್ಣಿ:—(ವಿಚಾರಣೆತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಚಾರ) ಕಾಮಗ್ರಾವಿಕಳ್ಳಿ ಅರಮೆಯವಲವಾಗುತ್ತಾಗೆ ಶರ್ತುಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಗಣಯಂತ್ರಿಗಾರ ಸೋಧಣಾರೋಧತ್ತಿ ಅರಣಾಯಾಗೇನಂತೆ ಇಯಿಚ್ಯಾತಿ ಇಡ್ಡಿಹಂ ಎಂತಾಗೀಷ್ಟುಪೂರ್ಣ ಇತ್ತಾಗಿ ವ್ಯಾಸಗಿಸಿಕೊತ್ತಾಗುತ್ತೋ? (ಅನ್ನ ಲೋಚಿಚ್ಯಾತಿ) ಇಲ್ಲ ವ್ಯಾಸಗಂ ಎಂತಾಗಣಂಿಚ್ಯಾವಾಂ. ತೆ ಈಪಂ ತಮಿಷ್ಟುಹ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಂ ಅರಗ್ರಮಾತ್ರಂ ಉಣ್ಣು.

ಉತ್ತಿಂಬಯಿಕಮಿಗಣತ್ವೀ—

ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ತಾಂತ್ರಿಕ ತೊಲ್ಪಿ ಗೆರಿಕ್ಕಾತ್

ಕೊತ್ತಿಂಬಯಾವಂತಿಂಭಲ್ಪರ್ಮಿ—

ಕೊತ್ತಿಂಬಯತ್ವವರಂತಿ ಗಣತ್ವಾಕಾಂತಿಷ್ಟುಂಬಾ?

೫

ಕಣ್ಣಿ:—(ವ್ಯಾಸಗಣೆತಾಂತ್ರಿಕ) ಅರಷ್ಟೆ ಜ್ಯೋಷಿ! ಸಮಾರ್ಪಸಿ ಈ, ಸಮಾರ್ಪಸಿಕಿ! ಎಂತಾಗೋ ಎಂತಾಗೆ ಇತ್ತಾಗಿ ಕಂಿ ನಮಾಯಿ ವ್ಯಾಸಗಿಷ್ಟಿಕೊತ್ತಾಗುತ್ತೋ?

(ಕಣ್ಣಿಯನ್ನಿಂದ ಮೊಹಂ ತೀಕ್ಕಿ ಸ್ನೇಹತ್ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಣ್ಣಿನ ನಾಗ ಗೊಹಿ ದೀರ್ಘಸ್ಥಾಸಮಿಳ್ಳಿನಾ.)

ಕಣ್ಣಿನ್ನಿ:—(ಅರಂತತ್ತ ಚಪಣಿಕ್ಕು) ದೀವ್ಯಾಖ್ಯಾಸವಣಾಗುಂಬಾರಾಯ ಗಣಯಂತ್ರಾರಣಜಾಯಿಚ್ಯಾ ಮಹಾರಾಜಾವು ಸರ್ವ್ಯಾತ್ಮಕಾಂಶ ಗಾ ವರ್ತತಿಚ್ಯಾಳ್ಯಂ.

(ಕಣ್ಣಿಯನ್ನಿಂದ ಲಜಣಿಚ್ಯಾ ತಲ ತಾತ್ತ್ವಂ)

ಕಣ್ಣಿ:—ಮಹಾರಾಜಾವೇ! ಇಷ್ಟಾಗಾಯ ಇಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೊಹಿ ಅತಗಿಗಣತಾಗೋ?

ഇങ്ങാഃ—(വിചാരം) എനിക്കെ നോക്കാൻ വളരെ അതു മാം തോന്നുന്നണ്ടു്. ഈ സ്ഥിതിയിലെങ്ങനെയാണു് തോൻ കണ്ണൻറെ മുവത്തു നോക്കുന്നതു്?

ഭൃഗാഃ—ഈപ്പേ ജേയും! അടക്കൽ നില്ക്കുന്ന ഇപ്പുനായ കു സ്റ്റനോടെന്നതാണു് മിണ്ടാത്തതു്?

കണ്ണഃ—(വിനയതോട്ടുടർന്ന്) മഹാരാജാവേ! തോൻ നിര പരാധിയാണോ. അതു ഗസ്യർത്തുന്ന ശ്രദ്ധാംഗമയു തെരുവിക്കേണ്ടു വല്ലുത്ത കു തലചുറവുണ്ടായി. അതിനാലുണ്ടോ തോനോടിപ്പോയതു്. അപ്പുതെ നി ഒപ്പെട്ടു രക്ഷിച്ചാൽക്കാളളാമെന്നുള്ള മോഹമില്ലാത്തതി കും ത്രാണിയില്ലാത്തതികും അപ്പേ. നിപുഞ്ഞിയില്ലാത്തതിക്കും അതു വിചാരിച്ചു പരിബേക്കുന്നതേ.

ഇങ്ങാഃ—(വിചാരം) ഇതും തോൻ കേപംക്കേണ്ടിവന്നു. ഈ നി വേഗത്തിച്ചുത്തരം പരായാനത്താൽ കണ്ണൻ കംന മായി വ്യസനിക്കം. (എന്ന മനസ്സുറപ്പിക്കുന്നു)

കണ്ണഃ—(കണ്ണീരോട്ടുടർന്ന്) മഹാരാജാവെന്നാട് പരിബേ ക്കുന്നവക്സം തോൻ ഇവിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു വിചാരിക്കു നില്ലു.

ഇങ്ങാഃ—ഈവ! ഈവ! കണ്ണും! കണ്ണും! അപ്പേ കണ്ണും! എനി ക്കുങ്ങയുടെ പേരിൽ യാതൊരു പാഠവും തോന്നീടി ല്ലു. ഇനി തോന്നുകയും ഇല്ലു. പിന്നെ അതു ഗസ്യർത്തു രെ ജയിച്ചതു തുങ്ങുന്നുനോ വിചാരിക്കുന്നതു്?

കണ്ണഃ—(വിചാരം മഹാരാജാവു തെളിഞ്ഞു സംസാരി ക്കുന്നണ്ടു്. (സ്ഫുരണ്ടു്) ഇതുവരെ എന്നുന്ന വിശ്വാസം

മഹാരാജാവുതന്നെന്നയാണവരെ ഇയിച്ചുതെന്നായിരുന്നു. ഞാൻനാഴിച്ചപ്പോയതിൽപ്പുണ്ടെന്ന അവർ എന്നതാക്കേ
യാണോ ചെങ്ങുതു? എന്നെന്നെന്നെയാക്കേയാണോ കലാശം?
ഭിന്നാഃ:—അതു വിചാരിക്കാൻകൂട്ടി വയ്ക്കാത്തതാണോ. എക്കി
ലും അരഞ്ഞചോദിച്ചാൽ വരയാതകണ്ടു കഴിക്കയില്ലെല്ലോ?
കണ്ണാഃ:—വാസ്തവം മുഴവൻ അറിഞ്ഞാൽക്കൊള്ളാമെന്നു വ
ിശ്വാസിച്ചു.

ഭിന്നാഃ:—വരയാം, കേൾമാൻ:

ചൊല്ലും കണ്ണാഃ! വോൺ തിരിച്ചിവിടെന്നി—
നോടിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാ—
നെല്ലാണ്ണുഭരണാട്ടമാത്രതു നിതരാം
മല്ലിക്കു ഗസ്യർരായ്
നില്ലാതായവർ തൈഞ്ഞെല്ലക്കാംനമായ്
മദ്ദിച്ചുടയ്ക്കു കഴി—
ഞതില്ലും പുതുക്കിളരുമാതുസഹിതം
ബന്ധിച്ചുവല്ലു സദേ!

6

കണ്ണാൻ:—എന്നിട്ട് പിന്നെ?

ഭിന്നാഃ:—തൈഞ്ഞെടുക്കിയിട്ടുന്ന ദീപവഗത്യും ചില
ചാരന്മാരോടിപ്പോയി ഈ വസ്തു ധമ്പിച്ചുവരെ അണി
യിച്ചു. അദ്ദേഹം കാരണയോട്ടുടർന്നു തൈഞ്ഞെല്ല രക്ഷിക്കു
ന്നതിനായി അറാജന്മാരെ അയച്ചു. അവർ ബലവാ
നാരാണാക്കിലും അവിടെ വന്ന തൈഞ്ഞെല്ല വിട്ടുകിട്ടു
മെന്നു താഴേയോട്ടുടർന്നു ഗസ്യർന്നാരോടപേക്ഷിച്ചു. അ
പ്പോൾ ഗസ്യർന്നാൽ ആ അപ്പേക്ഷ സപീകരിക്കാതെ
അവരോട് മല്ലിടാൻ തുടങ്ങിയതിനെന്ന് ശേഷം,

ചൊല്ലുള്ളിഞ്ഞു നന്നം ചോടിപ്പുതുമ കാ—
സീക്കന്ന മാദ്രേയങ്ങം
ക്ലീം പുല്ലുമൊരേനിലയ്യു ചോടിപ്പാ—
ററീടുന്നാരാബ്ദീമന്നം
എല്ലും പുണ്ട് തുള്ളിച്ചിടം വിഗ്രിവമെ—
ചൈത്രനേപാഴാ എന്തെള്ളു—
ചുല്ലുനോളിട്ടുന്ന; കെട്ടി മറകെ—
റൂനയൽക്കു കൊണ്ടോടിനാർ.

7

അപ്പോളിഞ്ഞു നന്നൾ ശൈഖ്യത്തോടുകൂടി അവക്കു കയവി
യത്തിലും പോവാൻ വയ്ക്കാത്ത വിധത്തിൽ ശരകുടം
കെട്ടി സ്വന്നിച്ചു! ഉടനെ ഗസ്യപ്പരാജാവായ ചീത്രസേ
നന്നൾ അഭ്യന്നുന്നെൻ്റെ അടക്കയ്ക്കു വന്നു,

വിപ്പാളിവീര! മതി പോരിമ തന്നെൻ പ്രസാദി—
ചുല്ലാസ്സുമോദരരെയും തവ തന്നീടുന്നെൻ
ഉല്ലാസമാന്നിവരെ വാങ്ങുക; വത്തമാനം
ചൊല്ലാൻ നമ്മകിനി യഡിപ്പിരവാൻപെമത്താം. 8

ധമ്മത്തിനെൻ വിഗ്രഹത്തപമരിവോൻ
സത്യം ത്രിലോകിക്കെഴും
മമ്മസമാനമനനതമംഗളുകരം
കാണ്ണാൻ കയത്തുള്ളവൻ
കമ്മത്തിൽ പിഴ വന്നിടാത്ത വിമലൻ
ധമ്മാത്മജൻതന്നെന്നയി—
റൂമ്മംകെട്ടവരിൽ ധരം കയണയോ
കയേറാമോ ചെയ്യണം.

9

അരതാണ് വേണ്ടതു്. നമ്മൾക്ക് ഇവരെ അവിടെ
കൊണ്ട് എല്ലിക്കേണ്ട ഭാരം മാത്രമേ ഉള്ള എന്ന പറ
ഞ്ഞു തെങ്ങബൈ എന്നി എല്ലിച്ചകൊടത്തു. പിന്നെ
അംഗ്കുംനഗൾ കയ്യും പിടിച്ച വള്ളപ്പെരിമാസത്തോ
ടക്കി അല്ലെ കണ്ണി! നമ്മുനു വികണ്ണനെന്നുടി അറി
യിക്കാതെ ആലോചിച്ച ‘ആ ഇധാലോചന’ അവി
ടെ വിളിച്ചവരെന്തു. തൊന്ത്രപ്പാർശ്വ ലജ്ജകൊണ്ട് സുത
ലംവരെ കീഴുപ്പോടു താനാവോയി.

കള്ളൻ: — (ഭീമംഗലാസമിട്ടിക്ക്) പിന്നെ പിന്നെ?

കുദ്ദുംബാ: — “തന്നിമിത്തം ഇവരെ വഡ്സിക്കുതിനായ്
ഇറുന്നു കല്പനപ്രകാരമാണു് തെങ്ങം വന്നതു്” എന്നും
പറഞ്ഞു.

കള്ളി: — അമുഖ! വികണ്ണനെന്ന ആദ്ദോചനാശക്തി കേമം
തന്നെ! (സ്വീജി) പിന്നെ പിന്നെ.

കുദ്ദുംബാ: — (ഇടനെന്തെന്തു പൊട്ടിക്കൊണ്ടു്)

പിന്നെപ്പായ്തിയേണ്ടക്കുടിയമരം
യമ്മിജ്ഞനാം, യമ്മജൻ

തന്നൊക്കാണവതിനു പാണ്യസുതരം
ശസ്യം തെങ്ങളും.

ചെന്നെന്നതുംപൊഴിതെന്നു കണ്ണി! പരി—
മാസത്തോട് പാഞ്ചാലിയോ—
നേന്നെന്നപ്പാത്തു ചിരിച്ച.....

കിഴ്റാ—(നോക്കീട്ടു വിചാരം) ഇതുവരെ ജ്യൂഡ്സൻ കരിച്ച
തെളിഞ്ഞു സംസാരിച്ചിരുന്നു. കഷ്ടം! ഇപ്പോൾ മുമ്പില്
തെപ്പോലെതന്നെയായി.

വേക്കണ്ടു വിളിഡുന്ന മെയ് ചുട്ട ചുട്ട—

ദ്രീർഘം ശ്രദ്ധിക്കുന്ന മാ!

നോക്കണ്ടു ചിലതോതുവാൻ മൊഴി കഴ—

ഞങ്ങളാക്കാത്തു ചിന്താസ്ഥനായ്

പാക്കണ്ടു ശിവരാമ! തൊൻ വിശ്രാംകൊ—

ഒട്ടുവാൻ വീത്രവാൻ

നോക്കുന്നാണ്ടശലാറുവാനകമല—

കാലസ്യമാരീടുണ്ടോ!

കണ്ണ്—വിനെ യാത്രവരിഞ്ഞു നിങ്ങൾ ഇങ്ങോട്ടും ഗസ്യ
പ്രംബാർ അങ്ങോട്ടും പോയി, അപ്പേ?

കിഴ്റാ—എങ്ങും പോന്നപ്പോൾ അവർ പോയി
ടിന്നു.

കണ്ണ്—(കിഞ്ഞാധനനക്കണ്ടു വിഷാദത്താട്ടുടി) മഹാ
രാജാവു് വളരെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു. തുണ്ടനും
ണാം ചെയ്യണ്ടതു്? (ആലോച്ചിച്ചിട്ടു്) ഇപ്പോൾ ശകനി
യും ദാനവരാജാവും തുടി ഇവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നുകും
വളരെ നന്നായിരുന്നു. അവർ ഇപ്പോൾ എവിടെയോ
ണാവോ? (കനാട്ടി ആലോച്ചിച്ചിട്ടു്) എന്നാം ഇവരെ
പ്പോലെ വ്യസനിച്ചതുകൊണ്ടാവില്ലപ്പോ. (എന്നാം മന
സ്ഥിരപ്പിക്കുന്നു) അനന്തരം ശകനിയും ഭ്രതാന്തനന്ന
ഡാനാവന്നും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ಹಣ್ಣಿ:—(ಶಹನೀಯಾಡಂ ಹಾಗೆವೆಗ್ರಾಹಣಾಡಂತು) ನಿತ್ಯಾಗ್ರಿ
ವಿದ ಉಣಾಯಿತಗಣಕಿರು ವಹಿರ ಗಣಾಯಿತಗಾ ಎಂ
ಂ ತಾಗು ವಿಚಾರಿಸ್ತ. ಅರಣ್ಯಾಫ್ಳೋ ಎತತಿಯಫ್ಲೋ?

ಶಹನಿ:—ಅರಣ್ಯ ಇವಿದ ಉಣಣಂ ಮಹಾರಾಜಾವು ಇಂ
ಸಮಿತಿಯಿಲಿರಿಕಣ ಎಂಣಂ ಕೆಟ್ಟಿಕಾಣು ತಣಾಗ್ರಿ
ಜೋಂ ಘರಪ್ಲುತ್ತತು. ಕಷ್ಟಂ! ಮಹಾರಾಜಾವು ಇಂಡಗ
ವರ್ಗದ ವ್ಯಾಸಗಿಕಣಾವಫ್ಲೋ!

ಕಿಳ್ಳು:—(ವೀಶಿಕಾಣ್ಟು) ಅರಣ್ಯ ಜ್ಯೋಷ್ಠ! ಸಮಾಂಪಸಿಕ
ಗೆಂ! ಸಮಾಂಪಸಿಕಗೆಂ!

ಭಣ್ಯಾ:—(ಮೊಹಂತೀಗಂ ವ್ಯಾಸಗಣತಾಫತ್ತು)

.... ತಾಗಿಗಿ

ಮರಿಪ್ರೀಕಣತಣ್ಣ ಇಂಣಂ?

ಶತ್ರುಹಣ್ಣಾಯ ಪಾಣಿಯವಗ್ಗಾಯದ ಖಾತ್ರಿಖಲಂಕಾ
ಣತ್ಯಾಗಣ ಇವಿಪ್ರೀಕಣತಿಗಣಕಾರ್ಥ ಭೇದಂ ಗಣ
ರ್ಥಾಹಡ ಕಿಳ್ಳುಹಣ್ಣ ಮರಿಕಣತಗಾಯಾಯಿತಗಾ. ಎಂ
ಗಾಲಕಣಯಮಾಯ ಸಪ್ರಾಂ ಅರಿಂಬಿಕಾಮಾಯಿತಗಾ. ಕ
ಷ್ಟಂ! ಕಿಳ್ಳುಹಣವಂ ಅರತಿಗಾ ಸಂಗತಿ ವಹತಿಯಿಲ್ಲಫ್ಲೋ?
ಅರಣ್ಯ ಕಣ್ಣಿ! ತಾಗಿವಿದತಹಗಾ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಗಂ
ಚಯ್ಯಾಗಾಣು ವಿಚಾರಿಕಣತ್ತತು. ಅರಣ್ಯ ಎಗಂಂ ಬ
ಸ್ಯಾಹಣ್ಣಾಡಂ ಸಹೋಡರಗಾರೋಂ ಸೆಸಗ್ನಾತೆಹಣ್ಣಾಡಂ
ತ್ತು) ಕಿಳ್ಳುಸಗಣ ಧರವಿತ ಗಡತಹಿಕಾಣ್ಣ ಹಣ್ಣಿಗ
ಪುರತತ್ತಿಲೆಹ್ಯಾ ಪೊಹ್ಯಾಂಣಿ. (ಬೀಂಘಪಾಸಮಿಂಖು) ಸ್ವಾ
ತ್ತತುಹರಿಸಿ ಸಗತಾಪತತ ಇಗ್ನಿಪ್ರೀಕಣವಗಾಯಂ ಶತ್ರು
ಹರಿಸಿ ಸಗರ್ತಾಹಿತತ ಉಗಾಂಕಣಾವಗಾಯಂ ಇರಿಕಣ

തൊന്ത്രങ്ങളെയാണ് “ശരവിടച്ചേരുന്ന്” അർഹ്യന്തരക്കാണേണ്ടതു്? ഓപ്പുമ്പോൾ കിളേംടം ഉള്ളസീനന്മാരായ ബ്രാഹ്മണരേംടം മറ്റും എന്താണ് “പ്രദയേണ്ടതു്”? അർഹർ ഈ വർഷ മാത്രം ചോദിക്ഷയോജൈന്താണാത്തരം പരദയേണ്ടതു്? “ആ പാണ്ഡവന്മാരെ കംനിനമായി ഉപദ്രവിച്ഛതിന്റെ ഫലമാണിതു്” എന്ന് എന്നോടുതന്നു ചീലർ നേരിട്ട് പറയും. അരത്തെന്തുന്തരയാണ് കേൾക്കേണ്ടതു്? (എന്ന ദീർഘസ്ഥാസമിട്ട് മിണ്ടാതിരിക്കണം.)

ക്ലോ:—(ഇടനെത്തു പൊട്ടിക്കൊണ്ടു്) അർപ്പി ജേപ്പും, ...(ഇതും പറയും അക്ഷിരം പുരപ്പടംതെ വിരമിക്കണം.)

ക്ലീൻ:—(വിചാരം) ഇവരെക്കാണേന്നും ദെയൽത്തിനും ദെയൽമില്ലാതകണ്ണാക്കണം.

ക്രതാ:—(വിചാരം) ഒപ്പും കുലിശക്തി എന്താരാവസ്ഥയ്ക്കിനും സ്വപ്നയോഗിക്കേണ്ടതെന്നും വരാതും മനസ്സിലാക്കിട്ടില്ല നാണ് തോന്നുന്നതു്.

ക്ലിംഗ്കുംബൻ:—വിക്രീഡിപ്പാർഡ വേദവാക്യംപോലെ തോന്നുന്നണ്ടു്. (ആലോച്ചിച്ചിട്ടു്) ഏപ്പേരും കൊണ്ടു മത്തരം കൂർബുലിയും ആയ ഈ തൊന്തനിമിത്തമാണ് വംശത്തിനാളുടി അവമാനം സംഭവിച്ചതു്.

ശക:—(വിചാരം) വിക്രീഡിംഗും രണ്ടാമേടത്താണ് ഗ്രഹിക്കുന്നതാണുകും തോന്നുന്നതു്.

ക്രതാ:—(വിചാരം) കരാബ്രാഹ്മണനെ ശകനം കണ്ടതിന്റെ ഫലം ലണ്ണക്കിരി പററി. ശകനശാസ്ത്രത്തിനാനും സ്ത്രാരം, ശകനം പററിച്ച പററാം! അമ്പും!

ക്രിസ്തുഃ— ജീവിതാശ തീരെ നശിച്ചു. ഈനി പ്രാഥ്യാധവേ
ശംതനന്മാണംചിതം.

കണ്ണ്:— (വ്യസനത്തോടുള്ളിട്ടി) മഹാരാജാവെന്തിനാണോ
വ്യസനിക്കുന്നതു്? (വിചാരം) എൻറെ വാക്കു മഹാരാ
ജാവു കേൾക്കുന്നില്ലെന്ന തോന്നുനു. (എന്ന മനസ്സു
പ്പിക്കുന്നു.)

ക്രിസ്തുഃ—(ക്ലോസനനെ അതിംഗനം ചെയ്തിട്ടു്.)

കാലാന്ത്രികളുമില്ല സോദരരോത്തു നിയും—

നാലാഴിച്ചുഴുമവനീതലമാത്തസൗഖ്യം.

മാലാററി വാണിടക വാനവരോത്തു നാക്കം

ചേലാൻ പാകരിച്ച കാത്തമരങ്ങായോലെ.

യീരൻ. ബുധസ്തിയെഞ്ചാടാത്ത മതിപ്രഗതി—

സാരം ചെട്ടം ശകനി മാത്രംനോത്തു നിത്യം

വീരൻ ധിശാവവിഭവൻ ബലി കര്ണ്ണനൊത്തീ—

ഒരം ഭരിക്കു ഭവാനി മുംബു വൈക്കം.

ഉണ്ണി! കുട്ടം വ്യസനിക്കേണ്ട. ഇവരോന്നിച്ചു പൊങ്കോ
ളി. ജേയുജ്ഞൻ എന്തെന്നായാണോ ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഒ
സ്ത്രീനുപുരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതു്? (കനംകുട്ടി അതിം
ഗനം ചെയ്തു് ഇരിക്കുന്നു.)

ആതാ:—(വിചാരം) അരനുഗ്രഹം നന്നായി. ക്ലോസനനെന്റെ
മുവട്ടികുട്ടി കേൾക്കുട്ടി.

ക്ലോ:—(മാറ്റു കൈവെച്ചു് ഇടനെന്തു പൊട്ടിക്കൊ
ണ്ടു്) അഡ്ദേ ജേയുജ്ഞൻ, പ്രസാദിക്കുന്നു, പ്രസാദിക്കുന്നു!

കർന്മായി വ്യസനിക്കണ എന്നോടിൽക്കെന കല്പിക്ക
അതേ!

അല്ലെ പുത്രജ! ചുട്ടിടം ജലവുമാ—

തതാരേശൻം സൃത്യനം

ചൊല്ലേറും ശിവിയും തണാക്കമനീലൻ

നിശ്വാസവലം നിന്നാവോം

ഇല്ലെ സംശയമഞ്ചി വറ്റി വരളം

കനം പരക്കം മരി—

ചുല്ലേ താൻ തിരുമേനീയായ പരിയുമ—

നൗദാക്കണേ കാക്കണേ.

പ്രസാദിക്കണേ, പ്രസാദിക്കണേ! (എന്ന കാല്പ്പം വീ
ഴനം.)

ഭ്രതാ:—(വിചാരം) കഷ്ടം! ക്ഷേത്രാസനനം തങ്കർട്ടമില്ല.
ഇങ്ങനെന്നാണോ മഹാരാജാവിനെ സമാധാനിപ്പിക്കേ
ണ്ടതു്? ശക്നി എന്ന പരയുന്നതെന്നറിയട്ട.

കണ്ണി:—(വിചാരം) ഇപ്പോൾ വ്യസനത്താൽ രണ്ടാള്ളം
കൈപോലെയായി. ഇവരോടു് എന്തു പരിത്താലുമി
പ്പോൾ. ഉള്ളിൽ കേരുമെന്ന തോന്നാനില്ല. എക്കിലും
ഇങ്ങനെ പറയുകതനെ.

ശക്നി:—(വിചാരം) ഇതു വിചാരബുദ്ധിപ്പാത്താൽ
വിഷമമാണോ. അതെന്തു, കണ്ണിനെന്താ ലാവമെന്നറിയട്ട.

ഭാര്യാ:—ഉണ്ണി! എഴുന്നേക്കു. എഴുന്നേക്കു. (എന്നാം എ
ഴുന്നേല്പിക്കുന്നു.)

(ക്ഷേത്രാസനൻ വിഷണ്ണനായി എഴുന്നേറ്റ
തതാഴ്ത്തു നില്പുന്നു.)

കണ്ണ്:—(വിനയത്താടക്കുടി) അല്ലെ മഹാരാജാവേ! ഞാൻ കരച്ചാനാറിക്കിള്ളാൽ കൊള്ളാമെന്ന വിചാരിക്കുന്നു. പക്ഷേ ഗ്രഖമുദ്ധസ്ഥനാരെപ്പോലെ നിലവിട്ടു പരിത്വപി ക്കുന്ന ഇവിട്ടത്താട് എന്തെന്നയാണോ കാൽം പറയുന്നതു? എന്നു സ്നേഹമിശ്രക്കിലോരു മുറ്റത്തേന്നു മനസ്സുറപ്പിച്ചു ഞാൻ പറയുന്നതു ഗ്രഖമിച്ച കേട്ടാൽ കൊള്ളില്ലാം.

ഭഞ്ജ്യാ—(തങ്ങളിൽ മനസ്സുറപ്പിച്ചിട്ടും) ഞാൻ സാന്തുഷ്ടനായിരിക്കുന്നു. പറയാം.

കണ്ണ്—തന്റെ കീഴിലുള്ള പ്രജകൾ സകലസമയത്തിക്ക് ഘും രാജാക്കന്നാക്കിയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നും എന്ന ഇളതു് ഇവിടേയ്ക്കു സമർത്ഥായിട്ടുള്ളതാണെല്ലാം? അതു സ്ഥിതിക്കു്,

വയ്ക്കേതവം വലയുമരചൻ

തന്റെ ഭിംബം സദാ തന്റെ
കയ്യാലെത്തി പ്രജകൾ നിത്യരാം

തീരുത്തപോരേണ്ടതല്ലോ?

അയ്യാ പാത്താലിതുവഴിയിതാ—

പ്രാണധ്യവന്നാരവഗ്രൂം

ചെയ്യാനല്ലേ മറയവരെ നാം

കാത്തു രക്ഷിപ്പുതില്ലോ?

മഹാരാജാവിനാപത്രതു വരുന്നോപം മഹാജനങ്ങളും ജനപ്രതിനിധികളുമല്ലേ മഹാരാജാവിനു സഹായം? പരാജയം വരുന്നോപം മരിക്കുകയാണോ വേണ്ടതെങ്കിലിലിന്നു നില്ക്കുമെല്ലാത്തു പ്രാവഗ്രൂം മരിച്ചിരിക്കുന്നും?

ഭര്താ: — (വിചാരം) കണ്ണൻ കായ്യും പറയുന്നണ്ട്. പക്ഷേ വേണ്ടതുപോലെയായില്ല.

ശക്ക്: — (വിചാരം) കണ്ണനാം അരുളോചനാശകതി കരയുന്ന വകയാണ്. പക്ഷേ ഇപ്പോൾ പരഞ്ഞത്തു് ഒരു ചു ക്കതിയാണ്.

ഭര്ത്യാ: — ഈതൊക്കെ ശരിയാണ്. എങ്കിലും മനസ്സിനു സമാധാനം വരുന്നില്ല. തൊടുവാനു ചെയ്യാം.

ശക്ക്: — അരപ്പു മഹാരാജാവേ! മനസ്സുമാധാനംശാഖാവാദം ബുദ്ധിതന്നീയാണ് പ്രത്യേകമാവശ്യം.

ഭര്ത്യാ: — (പരിശേഷം തൊട്ടുടർന്ന്) അപ്പും അമ്മാമനോ? തോൻ കണ്ണില്ല. അമ്മാമനിൽക്കു നമസ്കാരം.

ശക്ക്: — അതിരിക്കേണ്ട, കേൾക്കണം:

ഗോത്രദേപഷി വിഗ്രഹഗണ്യതമിയില—

നൗവന്താക്കയോ ചെയ്യവൻ

സ്ത്രിം കൊണ്ടനടപ്പുവൻ പരഹ്രണം

കണ്ണാൽ സഹിക്കാതവൻ

ഘുത്രസ്ത്രൂഹവഴിക്കേട്ടത്ത പണിയെ—

നോത്രം ധരിക്കാതവോ

ചീത്രം പാകവിമുട്ടി ചെയ്യ ചതിയിൽ

ചത്താൽ ചീരിക്കണം ഒന്നം.

വളരെക്കാലം കഷ്ടപ്പെട്ട വനവാസം കഴിച്ചു് ഈ വാണ്യവനാർ നാട്ടിൽ വന്ന നമ്മേണ്ട യുദ്ധം ചെയ്ത രാജും വാന്മുന്ന കായ്യും വളരെ അസാദ്യമായിട്ടുള്ളതാ

ഒന്ന് എന്ന് ഇറ്റര നല്ലവള്ളും അരറിയാം. വല്ലവിധ തതിലും പാണ്യവന്മാർക്ക് രാജ്യം കിട്ടിയാൽക്കൊള്ളാ മെന്ന നന്ന ആരുഗ്രഹവും ഉണ്ട്. എന്നാലതിനു ചു തേങ്ങാധനാദികളെ ഇയിച്ചു ഗസ്ത്രംഗാരെ പാണ്യവന്മാർ ഇയിച്ചു എന്ന വക്കത്തിയാലോകസമയം നമ്മൾ ദയപ്പെട്ട് രാജ്യം കൊടുത്തെങ്കിലോ എന്നാണീ പ്രസ്താവിക്കുന്നതും ഉദ്ദേശം. ഇറ്റര നല്ലവള്ളും അരറിയിപ്പേണ്ടും അല്ലെങ്കിലജൂത്തുനൻ കണ്ണനേക്കാളഡികമായി എന്നതാ കൂടുതലും പരാക്രമമാണ് കാണിച്ചുതും? ഞാൻ തുടെ ഉണ്ടായിരുന്നാല്ലോ. മഹാരാജാവിനും അരണഭവമുള്ളതല്ലോ?

ആരാധന:—(വിചാരം) ശക്കനിയുടെ വാക്കു വേണ്ടവഴിക്കായി. ബുദ്ധിമുഖങ്ങൾക്ക് വഴി തെററില്ല.

ശക:—മഹാരാജാവു ദാനവേദ്രനെ കണ്ടില്ലെന്നോണോ? അതു ദേഹം ഇതാ അടക്കത്തു നില്ക്കുന്നു.

ഭാര്യാ:—(പരിശേഷിച്ചുനോറു) വാസ്തവം, ഞാൻ കണ്ടില്ല. ദാനവേദ്രൻ വിജയിയായിബുദ്ധവിക്കാട്ട.

ആരാധന:—മഹാരാജാവു സദ്വാൽക്കാശങ്ങൾ വത്തിച്ചാലും! യുദ്ധം തുടങ്ങിയപ്പോഴേയ്ക്കും ഗസ്ത്രംഗാർ പാണ്യവന്മാരായിട്ട് രാജിയായിക്കഴിത്തു. അതും മഹാരാജാവിനും അരണഭവമുള്ളതല്ലോ?

ഭാര്യാ:—(വിചാരം) ഇവക്കെട ആലോചന വളരെ ശരീയാണ്. (എന്ന കരാച്ചു സമാധാനിക്കുന്നു.)

ശക:—നമ്മളിവിടെ വക്കംമുന്നുതന്നെ ഇദ്ദേഹം ചുണ്ടെത്തു ചീരിണ്ടപ്രകാരം സൈന്യസൗജ്യം ചുണ്ടി പാണ്യവ

ഈർ താമസിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിനു ചുറവുള്ള കാട്ടക
ഇൽ പത്രങ്ങിയൊത്തി തയ്യാരായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പ
-ക്കേ ഗസ്സർന്മാരോട് വക്സ് പോരാട്ടവാൻ വയ്ക്കും.

ഭാര്യാ:— ശരി, ഇതിനിടയ്ക്കു ദേവലശാപത്തിന്റെ കാമ്പ്
എനിക്കും ഉണ്ടായില്ലെന്നില്ല. (എന്ന കരച്ചുള്ളടി സ
മാധ്യാനിക്കുന്നു.)

ഭ്രതാ:— മഹാരാജാവൊന്നാളുടെ വിചാരിക്കുന്നും. വാണി
വന്നാൽ വിചാരിച്ചാലജ്ഞത്വാസവുമസാല്പുമാണെന്നു
നു വിചാരിച്ചിട്ടാണീ പ്രയോഗമതിനുമുമ്പിലാക്കി
യതു്.

(ഭാര്യാധനൻ ഭ്രതാന്തകനെ നോക്കി മറ്റൊരു തിരഞ്ഞെടുത്തുന്നു.)

ഭ്രതാ:— മഹാരാജാവിനു കരച്ചും തെളിം കാണാൻണെന്നു്.
മനസ്സുബെച്ചു കേൾക്കാമെങ്കിൽ എനിക്കും ചിലതരി
യിക്കാൻണെന്നു്.

ഭാര്യാ:— എന്നർ സത്രാലനായിരിക്കുന്നു. പറയാം.

ഭ്രതാ:— കേൾക്കണം അന്തേ ഭാരതഭൂമിക്കയിനാമന്ത്രം? അ
ഡ്രോ ഭാര്യാധനമഹാരാജാവേ! നല്ലവണ്ണം വിചാരിക്കും.
അതുമത്യാഗിക്കയുംപഠനമണ്ഡലം? ഭംഗംസ്തും പരിഹാസ
വും എന്നും നിലനില്ലെല്ലോ? കാഞ്ചാകാഞ്ചാവിചാരം
ചെയ്യാതെ ഈ മാതീരിയുള്ള നീചകമ്മങ്ങൾ മഹാരാ
ജാവിനെപ്പോലെയുള്ള ഷുഖിമാനാക്സ് ചെയ്യാവുന്നതാ
ണോ? ശത്രുക്കേൾക്കും സന്ദേശപ്രദമായ ഈ ക്രിയ
യിൽനിന്നുണ്ടെന്ന പിരമിക്കുന്നും. മഹാരാജാവിന്റെ
സ്ഥിതി നല്ലവണ്ണം മനസ്സുംത്താണി കേൾക്കും.

രക്ഷണ്ഠൻ തീരമേനീ ഭാനവതപ—

സ്പൃഹയ്യുനായനടൻ

രുക്ഷണ്ഠനിന്മനയൊന്നിള്ളുക്കീയളവിൽ

കാണായ ദിവ്യൻ വോൻ

ഇക്കരും തീരമേനീ വഞ്ചുതമ—

ബന്ധുദാഹരണാൽ പര—

ക്ഷോക്തതക്കത്തുമല്ല, ഭാനവകലം

കാക്കാൻ കടപ്പെട്ടവൻ.

പോരാ; പാർത്തി തുക്കരത്തളിരിനാൽ

സൗഖ്യസന്ധ്യാശ്നിമായ്

നീരാളിപ്പുമായ് മിനക്കീ വിലവേ—

റില്ലാത്തതാക്കിപ്പുരം

വേരാളം സുരസുരരീമന്നികളിം

കാമിക്കമാരീവിയം

അരിജിപ്പാങ ദിവ്യമായ തീരമെ—

യുദ്ധാ നശിപ്പിക്കയോ?

17

ഡെഡത്തൻ കണ്ഠൻ തുടങ്ങിയ ദിവ്യാന്ധുസന്ധനാരാ
യ മഹാരമ്പനാർ അരസുരാംശമാനന്ന ലോകപ്രസിദ്ധ
മാനന്നോ. അവയം നിജ്ഞാക്കമായി അവിടേണ്ണ സ
ഹായിക്കിം.

ക്കയ്യാ:—ഭാനവെന്നുന്ന വാക്കുകളിന്ന കൂഴപ്പുകിക്കും.

കണ്ഠ്:—(വിചാരം) ശകനിയെക്കാളിട്ടേമത്തിനു ചുല്ലി
ശക്തി വളരെ ശുചം.

ശക്:—(വിചാരം) ഭാനവെന്നുന്ന നയം വിസ്തരനീയം
തന്നെ.

ക്രിതാ�— അപ്പേ ഭിഞ്ചാധനമഹാരാജാവേ! ഇതുംകൂടി കേൾക്കാം:

യീരൻ ശാന്തനവൻ തുപൻ ഇങ്ങവരൻ
 ദ്രോണൻ ഇഗത്സമമതൻ
 വീരനാരിവൻ പാണ്ഡവപ്രീയമെഴു—
 നോരേനാ കാണണാ എന്നൻ
 ഭാരം തോന്നാക്കതേ രണ്ണം തൃടക്കവോ—
 രബ്ബുല്ലി മാററീട്ട് ഭി—
 ഷ്ണാരം ദാനവശക്കാർ ചേക്കംവരിൽ
 ക്ഷുദ്രാഭിചാരത്തിനാൽ.

18

യുദ്ധംതന്നെന്ന ആരുസുരമാണോ. ആ മനസ്മിതിയോടുകൂടി അതിൽ പ്രവത്തിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അവരിൽ ആ സുരഭാവം ആരഭരാവപിക്കുന്ന കാഞ്ഞം ഏററവും സുകരമാണോ. അതു അവിടേങ്കും അറിയാമല്ലോ. ശാസ്ത്രസിലുമല്ലേ ഇതു്?

ഭിഞ്ചാ:—(സമാധാനത്തോടുകൂടി) ഏഴുനേരും ദാവവേദ്ര നെ ആലിംഗനംചെയ്യു്) ഏനിക്കു വളരെ ബോധിച്ചു. പരുന്ന പണിയാണിതു്.

ഭിഞ്ചാ:—(വിചാരം) ജൈഷ്ഠൻ സത്തുംജീവനായിരിക്കുന്നു. ബുദ്ധിമാനം വാഗ്മിയുമായ ദാനവേദ്രനു നമസ്കാരം.

കണ്ണൻ:—(വിചാരം) അവു! മഹാരാജാവു് ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി സംസാരിച്ചതുട്ടുണ്ടി.

ശക:—(ആലോചനയോടുകൂടി വിചാരം) ഈ സെസന്റു കൂടിക്കൂടി കുറ്റിലാക്കുന്നും. ആകെ ഇത്രേമാമന്താ ഇനി പുറയാൻ ക്ഷാക്കുന്നതെന്നാവിയണ്ട്.

മൃതാ:—തൊൻ മഹാരാജാവിനുന്നാശ്രിതി ചെയ്യാൻ ഓവി ക്ഷേമണ്ട്^o. പരേതനായ നർക്കാസുരന്നീരു ആസുരമായ ദിവ്യശക്തി അസുരമാരിൽ ലയിച്ചുകിടക്കുന്നണ്ട്^o. അതു അവാഹിച്ചെടുത്തു കണ്ണനിൽ ആദ്വാഹിപ്പിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്^o. അതു കഴിത്താലയുായിരും അതു ജീവന്നാർ വന്നാലും കണ്ണനെ ഇയിക്കാൻ കഴികയില്ല.

ഭിഞ്ചാ:—നിങ്ങളെപ്പോലെയുള്ള സഹായികളുള്ളപ്പോൾ പ്രായോചവേശമെന്നും മറ്റും വരയുകയോ വിചാരിക്കയോ ചെയ്യുത്തന്നെ വലിയ ചാവല്പുമായിച്ചേപ്പായി.

(എല്ലാവരും സന്ദേശചിഹ്നങ്ങൾ കാണിക്കുന്നു.)

മൃതാ:—എൻ്റെ ഉപദേശപ്രകാരം ഇന്ത്യാട്ട് ധാരു ചുറ്റു മഹാരാജാവിനു കരാച്ചിച്ചുംബന്ധത്തിനിടവനു. അതെന്നിക്കരിയാം. അതിന്റെ പരിഹാരത്തിനായി ഈ അപത്തിനായിരും ഡോക്കു ഇം സംശയ്ക്കബെസന്നു തന്ത തൊൻ മഹാരാജാവിനും ഉദകമായി തന്നിരിക്കുന്നു. സദയം സപീകരിക്കണമെന്നാവേക്ഷയുമുണ്ട്^o. അവരെ മനുസ്തിനായുരത്തിലേക്കുടനെ അയച്ചേയ്യും.

ശക:—(വിചാരം) എൻ്റെ മോഹം സാധിച്ചു.

(ഭിഞ്ചായന്നു ചുളകാവുത്തശാത്രനായി സന്ദർഭം ആരുവിൽ കൂളിച്ചു ദാനങ്ങളുനു വരുച്ചുംകൊണ്ട് നില്ക്കുന്നു.)

മൃതാ:—ഇപ്പോൾ മഹാരാജാവിനു സംശയങ്ങളുണ്ടോ തീന്തിന്തേ? മരണത്തില്ലോ മഹിമ കീടക്കുന്നതനും ഭോദ്യം വന്നില്ലോ? ബെസന്നുങ്ങളെ ശരീപ്പുചുത്തി

അരയുള്ളന്തിനു തൊന്ത്രങ്ങളാട്ട് ചെപ്പേട്ട്. (എന്നോ എം ഫ്രോഡ്സന്ന)

ഭാര്യാ:—തൊവരവാൻഡാം ചെയ്യേണ്ടതും എന്നോ എന്നാക്കും അരവിഞ്ഞുള്ളടാ. ഒന്നമാത്രം പറയാം:

എന്നോടേവും പ്രസ്താവിലയിൽ
പാശ്ചായവന്നാരെ വെർവ്വാ—
നിഃന്നാരോന്നായ് പലതുമതളി—
ചെള്ളു സൈന്യം സമസ്യം
തന്നോരദ്ദേശ്യടിമയിവനെ—
നോക്കേണ വേണ്ടതെല്ലാം
വന്നോതാനും കൂപകളരേണ
കാൽ പിടിക്കാം നമിക്കാം.

19

ഭ്രതാ:—മഹാരാജാവിന്റെ വിനയാതിരേകം കരെ കടന്നു. എന്നാൽ തൊൻ പ്രോക്കട്ട്. (എന്ന വന്നിച്ചു കണ്ണിക്കു യും കൂപ്പാസനനേയും നോക്കിച്ചുരിച്ചു ശക്കിയുടെ കയ്യും പിടിച്ചുകൊണ്ട്) തൊന്ത്രിന്നേട്ട്. അവിടെ വന്ന കണ്ടുകൊള്ളിംബു.

ശക്ക്:—അരിയുംനേരയാക്കുട്ട്. എനിക്കു ചിലതാലോച്ചിപ്പാം എന്ന പറവാരമുണ്ട്. ഉടനെ കാണണം.

ഭ്രതാ:—അരിയുംനേരതന്നെ. (എന്ന പ്രോഫി)

കൂദ്ദ്:—അരപ്പേ മഹാരാജാവേ! ആ.. പരമ്പരാഖണവുസന്നിധി യ ഇന്ത്രൻ ഇന്ത്രനേതുടി വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടാവും. അമുഖം ഒരപ്പേട്ട് രാജ്യം കൊടുക്കാതെ ഒരു സമയം,

അര്ഥികളുടൻടത്തിക്കാത്തതേരേത്താത്ത് ലജ്ജാ—
രീതരിധി വിഷാദാർ കൈമനവന്മാരശേഷം
ഹരി ഹരി മനമാളിക്കത്തി വെള്ളീറ്റിച്ചാൽ
ശരി മഹാ സുവിക്കാമല്ലുലില്ലാതജസ്പം.   20

ഭാങ്ഗാ:—അരപ്പേ, കണ്ണ്! വിചാരിക്കി:

നിമ്മായമിരുവൻ സുവിക്കണമെന്നാവെച്ചു!—
ടുക്കാമരം ദനജനം തുണചെയ്യുന്നിശ്ചോ
ഭിമ്മാർച്ചാരികൾ പുമാസുതരേംതെന്തുക്കു—
മിമാതിരിപ്പണികൾ പന്വകടന്നപോകം.   21

കണ്ണ്:—ഈതു നമ്മർക്ക് പലപ്പോഴുമരാവെമുള്ളതല്ലോ? ഈ
പ്പോൾ പ്രത്യേകം പരയാറാണോ?

ഭിന്നാ:—(വിചാരം) ഈപ്പോൾ ജ്യോജ്ഞൻറെ മനസ്സിനു നല്ല
സമാധാനം വന്നു.

ശക:—അരപ്പേ മഹാരാജാവേ! ഈപ്പോൾ മനസ്സിനു സമാ
ധാനം വന്നില്ലോ? അവിട്ടെന്തെ അരുളേംചന വില്ലുതിനു
മായിപ്പോയി എന്നോ അരബ്ദവും വന്നില്ലോ? പ്രായോ
പാവേശം ചെയ്യേക്കിൽ പിന്നെ പാണ്യവന്നാക്കി സുവ
മായി അനുത്തന്നു. അതിന്റെ പുനഃ ഭീഷ്മദ്രാണം
ദിക്കൾ മഹാരാജാവിനെ ഏറ്റു പരിമസിക്കി. ഇങ്ങ്
നീറു പകിട്ടും അവർ നല്ലവന്നും അരിംതതിട്ടുള്ളവരാ
ണോ. ഇവിടേയ്ക്കിതു ശ്രദ്ധതയുള്ള കാഞ്ഞും താൻ ഇതിനു
മുമ്പിൽ അരിംതതിട്ടില്ല.

കിങ്ങാ:—(ലജ്ജയോട്ടുടർന്ന്)

ചൊല്ലോള്ളരി തൊനിത്രു നിങ്പു—
 ശ്രീപ്പാദ്യമിന്നിച്ചിഡിയം
 തെല്ലുംചുവലത്തരങ്ങളിപിട—
 കാണിച്ചു ലജ്ജിപ്പു തൊൻ
 അല്ലേ മാത്രല! ബുദ്ധി കെട്ട നില മ—
 കുന്നോൽ ഭവർബുദ്ധികൊ—
 സഭലു തെങ്ങടെ ജീവിതം സുരക്ഷാ—
 ചാൽപ്പുഭാവപ്രജാ!

22

ശക്ഃ:—അതു പറയാമല്ലോ? അതുപും കണ്ണൻ പറഞ്ഞതും
 വളരെ ശരിയാണോ. ഭ്രതാന്തകൻറെ വാക്കം മനസ്സി
 ലാക്കേണ്ടവതനെ.

കണ്ണൻ:—നമ്മൾക്കും ഇന്നി വേണ്ട കാഞ്ഞം ചെയ്യാൻ വോ
 കൂതനെ. നേരം സന്ധ്യയായി.

ശക്ഃ:—മഹാരാജാവിൻറെ വ്യസനം കേട്ടിരിക്കു കഠിന
 മായി വ്യസനിക്കുന്ന സ്രീജനങ്ങളേയും സമോദരന്മാരേ
 യും സമാധാനപ്പെട്ടതുകയാണിനി അതുപും വേണ്ടതും.

കിങ്ങാ:—അതുനെന്തുനെ.

കിഴ്റാ:—(പടിനേതാട്ട നോക്കീടും)

കാലാവ്യനായ പുഞ്ചൻറെ തിങ്കപ്പുകൊണ്ട്
 മാലാന്നിട്ടുന്ന ക്രഷ്ണാജിസമം ദിനേൻ
 ചെലാൻ്ന് പത്മിന്ദികളീക്കിയരാജരാജ—
 നീലാളുക്കാമണിക്കർണ്ണവോലൈ മയ്യാട്ടിട്ടുന്ന.

23

കണ്ണ:—(കിഴക്കോട്ട് നോക്കീടു്)

വല്ലായ്തീൻമുതകീയിതി ധാത്തരായ്ക്ക്—
നല്ലാസമാൻ വിലസുന്നവിധി വിയത്തിൽ
അല്ലാ തെളിഞ്ഞു പരമാവലുന്നാൻ ഭ്രം—
നല്ലാർക്കലം റൂപതി ചെല്ലുകിലെന്നവോലെ. 24

ശക:—(പടിസ്താട്ട് നോക്കീടു്)

അനാജരം കാലവഗാധിരാജൻ
ദിനാധിയൈത്താൻ ബലമായ് നയിക്കവേ
ദിനാധിപത്രി ഫണിഡിവൃത്താം
വിനാശമായ് വാല്പിയിൽ വീണതാശവോയ്. 25

ഭിഞ്ചു:— (കിഴക്കോട്ട് നോക്കീടു്)

ഇന്നാച്ചുറുൻ തെളിഞ്ഞു കമലമവിലവും
നന്ന വാടിക്കഴിഞ്ഞു
നന്നായ് മോദം നിരഞ്ഞു കവലയന്നികര—
തതിനു ചുട്ടം കരഞ്ഞു
എന്നാലിപ്പോർക്കഴിഞ്ഞു പ്രകലിത മുവൻ
സന്യൂദ്യായികഴിഞ്ഞു 26

തന്നാൽ വന്നിൽബന്നുറിച്ചമഴലക്കലെ—

പ്പോയി ഞാനം തെളിഞ്ഞു

നമ്മൾക്കും അവരെ സമാധാനപ്പെട്ടത്തുവാൻ പോകാം.

(എന്നു് എപ്പോവാം പോയി)

ഭിഞ്ചുംധനസമാശോസനമന്ന

നാലാമങ്കും കഴിഞ്ഞു.

അനവധിമക്കാം

(കര ബ്രാഹ്മണന്റെ പ്രവേശിക്കുന്ന)

ബ്രാഹ്മ:—(എല്ലാടവും നോക്കീടു്) ശരംകാന്തി വളരെ
വിശ്വാസംതന്ന. ഇതാ കാശൗമവസ്ത്രാലംകൃതയായി,
വികസിതപരമവദനയായി ഉന്നതമംസരണപുരനാ
ദയായി ബാലവനിതയേപ്പാലെ ശോഭിക്കുന്ന. (ആ
ലോച്ചിച്ചിട്ടു്) പോരാ,

പാരിൽപ്പുടം മലിനവസ്തുവടിച്ചത്തു
നേരിൽ തടച്ചകുളയുന്ന ശരത്തിഭാനിം
മുരിച്ച വിള്ളുവരകേതി മുഹമ്മദിൽ ചെ—
നുറിക്കിടപ്പുരഞ്ഞലാദിക്കളിക്കണക്കേ.

1

വൊടിച്ചുകൂട്ടിയ അരജുനക്കല്ലോപ്പാലെ മനോധരങ്ങളാ
യ നഭാവിഭാഗങ്ങളിം സ്വസ്ഥക്ഷപ്യപ്പും കൊണ്ടു
ചുവന്നിരിക്കുന്ന ഭ്രമജ്ഞങ്ങളിം മനോജനങ്ങളായ ശാഖാ
പല്ലവങ്ങളോടുകൂടിയിം മതപദ്ധതിരേഹങ്ങളാൽ ശോഭിക്ക
പ്പുട്ടവയായും ഇരിക്കുന്ന ഈ കോവിഭാരവുക്കൾക്കുള്ളിം അരു
ക്കാണു് സന്ദേശത്തെ ഇനിപ്പുകിക്കാത്തതു്? (കനാസ്തി
അനലോച്ചിച്ചിട്ടു്)

ചൊല്ലാൻ മേഘനിര നേടിയ നേട്ടമെല്ലാം
പുല്ലാക്കി വിള്ളുവദമാൻ തെളിഞ്ഞതിട്ടുനാ
ചൊല്ലാം വിള്ളുലവദലമുഖിയില്ലപാതെളിഞ്ഞതി—
ചെല്ലും വെടിന്ത വർമാമുനിമാർക്കണക്കേ.

2

(ഒന്തേ നോക്കീടും) എം എൻറെ പ്രീയസവനം സഞ്ചയം ചൊരിയും അതു ചെപ്പലവന്നേല്ല ഈ വരുന്നതു്? ഈ ജൂഡു അരങ്ങേട്ട ചെന്നു് എതിരേക്കുകതനെന്ന. (എന്ന നടക്കേന്ന)

ചെപ്പലവൻ:—(പ്രേവശിച്ചിട്ടും) ഇന്നി എൻറെ പ്രീയസവനം സഞ്ചയചൊരിയും അതു ശാംസ്ത്രവന്നക്കാണുക്കത നെന്നയാണു് അതുപും വേണ്ടതു്. (നടക്കേന്ന)

ശാംസ്ത്രവൻ:—മോ! മോ! വരു വരു. (എന്നു് അരട്ടത്തു് ചെന്ന കൈയ്യിനേൽക്കു പടിക്കേന്ന)

ചെപ്പലവൻ:—(സന്ദേതാഷത്തോട്ടുടർന്ന്) തന്നുക്കാണുണ്ടാ മെന്ന വിചാരിച്ചപ്പോഴേല്ലോ കണ്ണെത്തിയല്ലോ. ഈതാ സൗ് മനസ്സുണ്ടെന്ന യോജിപ്പു്.

ശാംസ്ത്ര:—അരതിരിക്കുന്നു. നമ്മർക്കാവിടെ ഈരിക്കുക.

(എന്ന രണ്ടാഴ്ചം ഇരിക്കേന്ന)

ചെപ്പല:—ഈവിടെ വിശ്വേഷമൊന്നമില്ലെല്ലോ?

ശാംസ്ത്ര:—പറയത്തക്ക വിശ്വേഷമൊന്നമില്ല. അതുടു; ദേശസമ്പ്രദാം സുവമാണോ? എന്നെന്താക്കൈയാണു് വർത്തമാനം?

ചെപ്പല:— എന്നേസ്സുഛാത്ത ഷുണ്ണാടവികളിലെമരാം സാധുസംഗമനിത്തം

ഇതാനം നേടാം നീഭാനം പലവിധമൊഴക്കം തീയ്യത്തോയത്തിലെല്ലും.

സ്ഥാനം ചെയ്യാം റൂപരംഘട വദവികൾക്കു—
ഞാജരിക്കാം നീനാച്ചാ—

ഡാനറംതന്നെ ദേശാടനമനവധി കാ—

ണാവന്തിടം ചെന്ന കുറഞ്ഞം,

ശാന്തി:— ദേഹസഖാരത്തിനും എന്നിക്കും വളരെ അതുല്യ മിഥ്യ ത്രിട്ടത്തിലുണ്ട്. അരന്നതനെന്ന തന്ത്രം പ്രാരംഭം ഓവിച്ചിപ്പേണ്ട്; പ്രക്ഷേഖ പ്രാരംഭത്തെല്ലാം വളരെ നന്നായി.

വൈദഃ:— അരതെന്താണും?

ശാന്തി:— ഇവിടെ മുന്ത്യാധനാദികളിടെ വരവും മറ്റും നല്ല നേരംപ്രാക്കായിരുന്നു.

വൈദഃ:— കാമോ, അരതെക്കു തന്നു കേട്ട. അതുതനേന്ന യല്ല, ഇവിടെനിന്നു മുന്ത്യാധനാദികൾ മസ്തിഷ്കവും തതിൽ വന്നപ്പോൾ തന്നവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു.

ശാന്തി:— ഉംഗ്രോവും? അവിടെ വന്നിട്ടെന്തല്ലാമാണും നേരം പ്രാക്കും? കേരംക്കണ്ട്, പറയു.

വൈദഃ:— പറയാം. തന്നുനിങ്ങോടു പ്രാക്കു ദിവസം കാലത്തും,

അടവാട തവിട്ടാക്കിപ്പുമിപ്പുജ്ഞങ്ങളെല്ലല്ലാം
ചടചട വെടിവെച്ചും പീരവാദം കമിച്ചും
കടലോട കിടയായിപ്പുനിന്നിലെത്തുന്ന കാലാർപ്പം—
പുടഞ്ഞാട കുക്കാമൻ തത്ര വന്നത്തിയല്ലോ. 4

ശാന്തി:— പിന്നെ, പിന്നെ?

വൈദഃ:— പിന്നെ പുല്ലനാരായ സച്ചിവന്നാർ വനും എതിരോടുകൊണ്ടപ്രായി രാജധാനിയിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു. അവിടെ കംശ പിറുമിച്ചും ഉടനെത്തനെന്ന ശക്കിയോടും കണ്ണനോടുംകൂടി യുതരാജ്ഞങ്ങട അടഞ്ഞലേണ്ണി ചെന്നു. അപ്പോളവിടെ ലീഡ്സുങ്ങം ഭ്രാംകങ്ങം വിഭിന്ന

അം മരും ഉണ്ടായിരുന്നു. യമാന്ത്രം ആചാരാലോപചാരം ഒഴിഞ്ഞം മരും കഴിത്തത്തിന്റെ ശേഷം ദീപ്പുർ ദിന്യാധികാരം നന്നാട്ടിൽനാടെ ചോദിച്ചു.

അല്ലോ കൈഞ്ഞവരാജനോ കിലുമ—

സ്നേഹ മനത പുത്താന്തരമെ—

നെല്ലോമാണോ വന്നെള്ളിൽ പറക്കേണോ

നായാട്ടു നന്നായിരോ?

ചൊല്ലാഴ്ചനോങ്ങ ഓഹാഷപുലിലരവിലം

തോഷിച്ചുവോ ഓഹാഷമ—

ഒള്ളേം കണ്ണു സസിച്ചുവോ വിക്രാം

കൈഞ്ഞനേതയരക്കണ്ണുവോ?

5

ശാന്തഃ:—അരപ്പോൾ ദിന്യാധികാരം എന്തു പറഞ്ഞു?

വൈലഃ:—നനം മറുപടി പറഞ്ഞതില്ല. പിന്നെയും ദീപ്പുർ ചോദിച്ചു:

എന്തിന്നാണ്ടു ഗമിച്ചിട്ടുന്ന വെറുതേ

പോകേണ്ട കായ്യും ഭവാ—

നെന്തിന്നാ വിവിന്തതിലെറു വിഷമം

കാട്ടിൽ കഴിച്ചിട്ടവാൻ

ചീന്തിച്ചിട്ടക സർപ്പമെന്ന വളരെ—

ചൂണ്ടുവൊരം നീ കേട്ടുവോ

വെന്തില്ലെ ഏഴയും സുധാസദ്ധരമീ

പുലേശാക്തിയെന്നാക്കണം.

6

ശാന്തഃ:—ഈ വത്തമാനന്നെല്ലാക്കു അവർ അറിഞ്ഞുകൂടിയോ?

വൈപല:—നാരായണ! അറദ്ദേഹം ഖവർ വകന്നതിനോ എ
അ മുഖരിഞ്ഞു. അതു പോതെ. ഭീഷ്മർ പിന്നെ ചോ
ദിച്ചത്ടേപ്പു കൊപ്പങ്ങൾക്കു:

ബന്ധപ്പുട്ടവനാഡോരീസ്തകനി നോ—
കിക്കാണ്ടു നില്ലുംവൊളി—
സ്രൂജ്യംവലിയിഷ്ടിരസമിതം
വിവ്യാതരം നിന്തേളെ
ബന്ധംകൊണ്ടിമപ്പുട്ടത്തിയുടനേ
കെണ്ണേതയർ ബന്ധം പിടി—
ത്തന്നുതപ്പേശാഴ്ചിച്ചതോത്ത് ചെറുതും
നാണം ഭവാനില്ലയോ? 7

വില്ലൂളിയാം വിജയനെന്നെതാങ സാരത്തെമന്നാ—
ഭയല്ലായ്ക്കും പറയുമീയഭിമാനി കണ്ണൻ
വില്ലൂടി വാടി നെറികെട്ടു കതിച്ചപാണെത—
നെല്ലൂജ്ജനാഞ്ഞിരപ്പതു സത്യമാണോ? 8

ശാംട്ട്:—ബലെ ബലെ; ഭീഷ്മരുടെ ചോദ്യങ്ങൾ കരിക്ക
കൊള്ളിനാണ്ടും. പിന്നെ, പിന്നെ?

വൈപല:—പിന്നെ ഭീഷ്മരിതുംകൂടി ചോദിച്ചു:
ചോല്ലൂളിന്നാങ പാണ്യപ്പറ്റകയാ—
കായ്ക്ക കണ്ണില്ലയോ
വില്ലൂട്ടത്തിനു കണ്ണനുള്ള വിങ്കതും
സൃഷ്ടിച്ചനോക്കീലയോ?

ചൊല്ലാം തൊന്തു കേപിങ്ക കണ്ണന്മദ്ദോ!

കെഞ്ഞവേതയങ്ങം നോക്കിയാ—

ലില്ലാ സംശയമണിയും തുണവുമായ്

കാണം കുത്തുള്ളവർ!

ശാര്ദ്ധ:—കാടിപ്പോകുന്ന കണ്ണൻറ വിക്രതു കാണാൻ സുക്ഷിച്ചു നോക്കേണ്ടതത്തുംവസ്യംതന്നെ. പിന്നെ, കേപിം കുട്ട.

വൈലു:—“ഇന്ന തൊന്തരചചയ്യുന്ന—

തൊന്നാം ബോല്ലും വരാതെ നീ

നിന്നു തുള്ളിം പുമാചുത്രർ

വന്നകൊല്ലും സുഡ്യോധന!”

10

എന്നാളിട്ടി പറഞ്ഞു.

ശാര്ദ്ധ:—ബഹുരസം, ബഹുരസം. ഭീഷ്മർ മഹാവിശീല്യ നാണം. അദ്ദേഹത്തിനെന്റെ വാക്കു വിഹലമാവില്ല. പിന്നെ, പിന്നെ?

വൈലു:—പിന്നെ ഫ്രോണ്ടിൽനെ പറഞ്ഞു:

“ആരാണഗിയെ വിശ്രസിച്ച തലയിൽ—

ചുട്ടുനീതാരാണം ന—

പ്രോരാഗ്രു ലമതിൽ കുട്ടിപ്പുതമുഖിയെ—

അബിന്നലൈല്ലുാജ്ഞാഴം

നേരായ് കെട്ടവതാങ്ക സീംഹവരനെ—

കുട്ടിപ്പുടിക്കിശനാതി—

നാരാണായവനീപ്പുമാസുതരൈഞ്ചം

മല്ലിന ചെല്ലും ഭിഡം.”

11

ശാസ്ത്രഃ—ഹതാക്ഷ കേട്ടിട്ടം ദിഞ്ച്യാധനനാണ് പറ
ഞ്ഞില്ലോ?

പെപലഃ—കണ്ണൻറു നേരെ കനാ നോക്കി, അഭ്രതനെ.
അതിനും ശേഷം ദീഘം ശ്വാസമിട്ടംകൊണ്ട് വളരെ
ഡേന പറത്തു:

“ദേവഖ്രാമണഭക്തിയും വിനയവും
ശ്രൂഢുസന്ധ്യത്തിയും
കൈവന്നന്നതിയാണ് പാണ്ഡ്യസ്വത്തം
നോക്കണമ്പാഴീ നിങ്ങളിൽം
ഭാവം ചേരുന്നാൽ സസ്യിയാണുചിതമി—
ശ്രദ്ധാധ്യമാവത്തിനാ—
നോവം തൊറയവിട്ടതനു വികുതി—
ക്ഷീംക്രാം കേട്ടാൽ മതി.”

12

അഭ്രതനെയ്ക്കു,

“കാതാം തുറന്നി, പ്രാജ്ഞരാജു കാഞ്ഞ—
മേതാബേജനിക്കേശക്കു മനസ്സിലായി
ഭ്രാതാക്കാളേ! വേണ്ട ഗമിച്ചിടേണ്ട
പീതാംഖരാലംഖികൾ ടാണ്യവന്നാർ?”

18

എന്ന വിക്രാംൻ പിന്നാലെ വന്ന പറത്തതെക്കില്ലും
കേട്ടാൽ മതിയായിരുന്നു. പിന്നതെത്ത് അരിഗാഡവംകൊ
ണ്ട് വിക്രാംൻറു വാക്കു് വേദവാക്യമാണെന്നു തൊ
ന്നിയിട്ടുണ്ടാവുണ്ടോ.

ശാസ്ത്രഃ—ഹതിനു ദിഞ്ച്യാധനൻ മറുപടി പറയാതിരി
ക്കില്ല.

ବୈପଳ:—ଉଚିତର କଣ୍ଠରେ ଶକ୍ତିଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ କିମାଂ
ମିଳାଇଥିଲେ ହୃଦୟରୁକ୍ତି^୧ ଏହିକେବେଳେ ଯେବୀ. ପାଇ
ନାହାନ୍ତି କମ ଏହିକେବେଳେ ଅପରାଧୀନୀ. ତୋରାନ୍ତିର
ଜୀବି ହୁଣେବୁ ପୋରିକିଯୁଂ ଚେଷ୍ଟା.

ଶାନ୍ତି:—ଆରୁ କମ ପୋର୍କ. ତାକିମ ବନ୍ଧୁର ନାହାଯି.

ବୈପଳ:—ଆରିତେବତାଣାଙ୍କ?

ଶାନ୍ତି:—ଶବ୍ୟରୁତାଜୀବାଯ ଚିତ୍ରସେନଙ୍କ ହୁବିଟ ଉ
ଣ୍ଟି. ଆରଦ୍ରେଷ୍ଟର କାଳୀଙ୍କ ତରମାଯଦ୍ଦୋ?

ବୈପଳ:—ଆରଦ୍ଦୋ! ଆରଦ୍ରେଷ୍ଟ ହୁତୁବରଦ୍ଦୋଯିଦ୍ଦୋ? ହୁ
ଦ୍ଦୋକ୍ଷେତ୍ରରେ କିମ୍ବାରିବେ?

ଶାନ୍ତି:—ଆରଦ୍ରେଷ୍ଟ ଯମ୍ଭୁଗୁରୁଙ୍କ ଆଜିନ୍ତିନରଙ୍କ କିମ୍ବା
ଛୁ ସଂସାରିଛୁ କେବଳିରିକିଯାଣାଙ୍କ. ହୁଦ୍ଦୋର ଯୁଗ
ତେବେଳୁ ବରାରାଯିତ୍ତରେ.

ବୈପଳ—ଆରଦ୍ଦୋକ୍ଷେତ୍ରରେ ତୋରାନ୍ତିପ୍ରତିକିର୍ଣ୍ଣ ପୋଯି କିନ୍ତୁମୁଖୀ
କିମ୍ବା ବେଳୁଙ୍କ କଟିଛୁ ବରାର. ତାରଙ୍କ ଯତ୍ର. ବେଢି ଯ
ରତ୍ନର ପୋଯାବାବ.

ଶାନ୍ତି:—କାହୋ! ତୋରଙ୍କ ବରାର, ପୋଯାବା. (ଏହିମା
ରଣକୁଳିଙ୍କ ପୋଯାଯି.)

ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ କଷିତ୍ର

(ଆରନାତରଙ୍କ ଚିତ୍ରସେନଙ୍କ ଯମ୍ଭୁଗୁରୁଙ୍କ ଆଜିନ୍ତିନରଙ୍କ
ପ୍ରବେଶୀକରଣା.)

ଚିତ୍ର:—ଆତ୍ମ ଶରିଯାଣାଙ୍କ. ସତ୍ୟସମସ୍ତାନାଯୀ ଜୀବିକେ
ନା କିମ୍ବା ଯମ୍ଭୁଗୁରୁ ଗେବର୍ତ୍ତକରିଛୁ କି ତୁମଙ୍କିରୁ

മോക്കത്തിലസാല്പുവും സാല്പുമല്ലേ? വിചാരിച്ചു. ഒക്കിന്നവള്ളമാനങ്ങളാട്ടുടി വിനയപുരസ്സും ദിന്യാധനൻ വെത്സമീപത്തിലിങ്ങെന തൊഴുതുംകൊണ്ട് നിന്മ സംസാരിക്കാനിടവനില്ലേ?

ക്രിപതി കലവന്ധന രാജസൂയം കഴിച്ചു-

മെള്ളാക സുകൃതി സുപ്പത്തൻ ധർമ്മരാജാത്മജാതൻ

തിരുവടി തിരുവുവിൽ കാത്തു കൈകൈട്ടി നില്ലേ-

ണ്ണാദവനിവന്തിപ്പോൾ ഒഗ്രിയായ് നില്പുമെന്തു.

ഇതിനു മുമ്പിൽ സംഭവിക്കാത്തതും ഈനീ സംഭവിക്കാനിടയില്ലാത്തതുമല്ലേ ഇതും? ശ്രവംക്കാക്കണ്ണുത്തി നന്ദിപിടയാണതിങ്കും?

അംഖം:—ജൈഷ്ഠൻ സ്നേഹത്തോട്ടാട്ടുടി അട്ടക്കൽ വിളിച്ചു കയ്യിരേഖ പിടിച്ചുകൊണ്ടു് ഉപദേശപൂർണ്ണം ദിന്യാധന നന്നാട് സംസാരിക്കബോൾ ദില്ലാസനന്നർ കണ്ണം മിവവുമാണു് കാണോണ്ടാതു്. പോര; കോപക്കുത്തുവത യുടെ കോമരംപോലെ ദേഹം മുഴവൻ വിരച്ചിക്കും. പക്ഷേ പിടിച്ചു വരിത്തു കൈട്ടി നിറുത്തിയ അവിടു തെന യെപ്പുട്ടിക്കാണു് കലിമുഴത്തു തുള്ളാത്തതും.

ചീതു—ശരിയാണു്! തൊന്തം കണ്ടു. മറ്റുള്ള സോദരന്മാരും കന്നിച്ചുണ്ണായിക്കുന്ന സ്മൃജനങ്ങളും ഇവിടെ വളരെ ഒഗ്രിയായിട്ടാണു് പെതമാറിയതെന്നാണുന്നർ അറിവും. വിക്രിയന്നും ഇവക്കുടെ കൂട്ടത്തിലുണ്ണായിക്കുന്നില്ല, ഉണ്ടോ?

അരംബം: — ശരീരാണം. അവിടെനിന്നിവരിഞ്ഞോടു എറ്റവുംപൂർണ്ണമായ ചില ഭാനവന്മാരു പിശാച്യക്കേളാ കു ക്കു തുടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതു വികിനിന്നും അതു വി ടിച്ചിപ്പിലും. അതുകൊണ്ടെത്രുമും കനിച്ചു വോന്നിരെല്ലാണും. ആ സ്ഥൂജനങ്ങളുടെ സംസാരത്തിൽനിന്നിവിടെ യുള്ളവർ മനസ്സിലാക്കിയതും.

யം:—(വിചാരം) പ്രേക്ഷാപഠനം അടക്കത്തിൽ വായ്യുള്ള ഓർമ്മക്കാരം.

அற ஜன்: – காள்ளுகெயூங் கைநியெயூங் ஹவிடெ ஹா தூக்கதீ
லினா காண்டிலூ. உள்ளாகாமாயிருநா.

ചിത്ര:—വരാന്തത്തു വളരെ നന്നായി.

ഭാഷ്ടിയനാളി വാദിച്ചുർ
ഭാഷ്ടിയിൽ പെട്ടിടാള്യാക്ക്
തുംബ്രിതനെ മഹാഭാഗ്യ-
സ്ഥാപ്തിയോരവരായി നാം.

16

யന്മ:— കഴിവെന്ന കമകൾ കളിയ്ക്കു,

**അരല്ലേ ഗസ്യവ്യംജപ്പുവര! ശ്രീമതേ
പാരിതിൽ പുന്നമിഞ്ഞോ—**

ക്കല്ലു പാത്താൽ ഭവാനിരോധ ദിനമണ മേ_

ମିଶ୍ରବାନାଳୁଳ ଆଶ୍ୟକି

ചൊല്ലേറും താങ്കളെല്ലാം ടിവസമിവിടെയി

തെരുവേളാനിച്ചുമോ! പാ-

അതില്ലെങ്കിൽ മൊത്തത്തിൽ മനങ്ങൾക്കുകൂടം

ପ୍ରାଣ୍ୟ କୁତନାଙ୍କିଟିଳା.

18

അരഞ്ഞഃ:—(സന്ദേശത്തോട്ടുടർന്ന്) ഗസൽരാജാവായ ഈ വിചിന്നാനിച്ചുതീരനോ സന്ദേശപ്പോൾ സംഗതി വന്നതു വിചിത്രതിങ്ങളോപം ധാർത്തരാജ്ഞന്മാർ ചെയ്തിട്ടുള്ള തൊക്കേ വളരെ അനുറദ്ധമാണെന്നാക്കി തോന്ന നംബിട്ട്.

ചിത്രഃ:— സത്യം ക്രൂയമകനാ ഭാവമം—
വദ്ദേഹം ശമം ശ്രദ്ധമോ—

തത്ത്യുന്നതം പമമാഞ്ജവം പരമ്പരാ—

നന്ദം തവഃപ്രാഭവം

ഇത്യാദ്യഗൃഹണങ്ങളെല്ലാങ്ക വേദ—

പാർപ്പത്തിൽ വന്നീവിധി—

പ്രീത്യാ വാഴ്തിനെന്നതുഡേം വളരെ നാലു
മോഹിച്ചുരാളിയീവൻ.

17

ധർമ്മിഷ്ഠനായ അദ്ദേഹം വർത്തമാനങ്ങൾ കാരണം സമയങ്ങളിൽ വേദവ്യാസമഹംിയും നാരഭമഹംിയും മന്ദം വളരെ സ്നേഹത്തോട്ടുടർന്ന് വണ്ണിച്ചു കേടുകേട്ടാണോ കാണാന്നതിനോ ആദ്യമായി ആഗ്രഹം ഇനിച്ചുതും. പിന്നൊ അജ്ഞനർ സപർഥത്തിൽവെച്ചു് അദ്ദേഹം വർത്തമാനങ്ങൾ വളരെ വിസ്തൃതിയു പരിഞ്ഞക്കുപ്പാണെന്ന് ആഗ്രഹം ഏറ്റവും വലിച്ചു. എന്തിന്നയിക്കം പരിഞ്ഞാ, ഒദ്ദേശത്തു പേജേന്നും കൂവചെയ്യാൽ ആ അഭീംഘം ഇപ്പോൾ സാധിച്ചു.

അരഞ്ഞഃ:—(വിചാരം) സപർഥത്തിൽവെച്ചു ജ്യോജ്ഞന്നർ വർത്തമാനം ഇദ്ദേഹം പിന്നോയും പിന്നോയും ചോശി കാണുന്നും.

ചിത്രഃ— അല്ലോ അജ്ഞൻ! അന്തു് ദേവകളിടെ സന്തോഷ
ഭാജനമാണല്ലോ?

എന്തിരു മൊദ്ദമയി! താനൊക്കുമിച്ചു നല്പ്-
പന്തിക്കിരിപ്പുതിലമത്യഗണം സമന്വം

ചിന്തിച്ചിട്ടിട്ടുന്ന തവ ദർശനമന്ത്ര താങ്ക—

ഈന്തിനു ഭഗവിപരയുന്ന സുരേന്ദ്രസുന്ദരോ! 18

അജ്ഞൻ—(തൊഴുതുംകൊണ്ടു) ഭഗവിധാണുന്ന വിച്ചാരി
ചൂൽ സകടമാണോ.

എല്ലാക്ഷിം പുജ്യർ നിഞ്ഞംക്കയിക്കമിവരില്ല—
ഭേദാക വാസലവുവും ഹാ!

ചൊപ്പാഴിം സൗമ്യവായ്യും കരണ്ണയുമരിച്ചു—
ബാധതിനുള്ളവണ്ണം

ഇല്ലാ ചൊല്ലിപ്പുലിപ്പിപ്പുതിനു വിഘ്നമോ!
കൂട്ടുസാലും മനഹ്യ—
കുപ്പാം തപ്രദർശനത്താൽ കശലിക്കിയുന്ന
മത്ത്യരീജ്ഞാദരണാർ. 19

ചിത്രഃ— ദയോധനാദികൾ എന്നില്ലോ അനാനുധമമാണോ
ചെങ്ങളും. അവർന്നിമിത്തമാണല്ലോ നിങ്ങളുണ്ടി
ചുരിക്കാൻ സംഗതി വന്നതും.

ധർമ്മഃ—(വ്യസനത്തോട്ടുടർ)

മല്ലാടിയുന്ന ചീലരോക്കൈ മരിച്ചതോത്ത്
വല്ലാത്ത കണ്ണിതമെന്നിക്കേരിയുന്ന ചീത്തം
എല്ലാം ക്ഷമിക്കണമതോത്ത് വരോടനിശ്ചി—
മല്ലാതിരിക്കണമനന്തള്ളണംബുരാശേ!

20

ചിത്രഃ—അതിനെപ്പറ്റാറി വ്യവസനിക്കേണ്ടാ. ഒരേവേദ്യൻ ഉടനെത്തുവന്ന അന്തുള്ളക്കാണ്ട് ജീവിപ്പിച്ചിട്ടു.

ധർമ്മഃ—അതുവോ? അതു തനാനാറിന്ത്തില്ല. യുദ്ധത്തിലുണ്ട് കളിവിഭേദങ്ങൾ വല്ല അപരാധവും ചെയ്തിട്ടണക്കില തനാക്ക ക്ഷമിക്കണണ.

ചിത്രഃ—(ചിരിച്ചക്കാണ്ട്)

പോരിൽ പാണ്ഡിവാ പാത്മരം വിത്തെഴും

മാദ്രേയരം ഭീമരം

നേരിട്ടേന്നാടെട്ടത്ത വിക്രമഗ്രം

കണ്ടിട്ട സത്തുഷ്ഠനാൽ

ഭരിഞ്ഞുമമണ്ണചുണ്ണ തലയിൽ

മുംഖിച്ച് പോന്നതു ഓ—

തനാരിൽ പ്രീതികലന്നട്ടത്തമരക്കീ

തനാനന്നപനാങ്കയോ?

21

ധർമ്മഃ—ഒങ്ങ്ങാധനാദികളുടെ ഈ ഘറപ്പാട് സഹസ്രാക്ഷി നെങ്ങെന്നയാണാറിന്തത്തു?

ചിത്രഃ—അതു^o ശരിഞ്ഞെന്തെങ്കിലും പറയാം. ഗ്രവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനിവിംബ താമസിക്കുന്ന കാലത്തുണക്കാശിന്ത്യ ലാത്തുവോപം നേരംപോക്കു പറയുവാനുത്തമുണ്ടുണ്ടുന്ന അതിമീശ്വരാധനാരക്കാണ്ട് നാട്ടുവർത്തമാനം പറയിക്കുക കും പതിവായിരുന്നവെല്ലോ? അതിനീടുകയിൽ അവരിൽനിന്ന കിട്ടിയതാണോ ഈ ദിവ്യാഖാനക്കുടെ കത്തതും. ഗ്രവാനം കരാച്ചുണ്ണ പരിശോഭയില്ല. എങ്കിലും അതിനീന്ന വേണ്ടണ പരിഹാരങ്ങെല്ലാം അതു

ലോച്ചിച്ചുറച്ചു. അതു നാരഭൻമുഖാന്തരം പ്രപ്രതിയിൽ വരുത്തുന്ന തീച്ച്‌പ്ലേട്ടത്തി. അതിനു നാരഭനെ വിചാരിച്ചും കഴിഞ്ഞു. അതാണും ഗ്രവാനിവിടെനിനും എഴുന്നെള്ളുവാനിരു യുതിപ്ലേട്ടതും. തേരിൽ കേരിയപ്പോഴേങ്കും നാരഭൻ അവിടെ എത്തി.

അജ്ഞൻ:—എന്നും, വളരെ നേരം അവർ രണ്ടുപേരുംകൂടി സപകായ്ക്കും പറയുകയുണ്ടായി. അതു കഴിഞ്ഞു നാരഭൻ പോയതിനുശേഷം ഗ്രവാനെന്നോടും ‘ജൈഷ്ഠൻറു മനസ്സിനുലച്ചിലുണ്ടാക്കാതെ പ്രത്യേകം മനസ്സിൽത്തിയിരിക്കണം’ എന്നും അരക്കുളിച്ചുള്ളിട്ടുണ്ടും തേരു വിട്ടതും. സംഭാഷണത്തിനുംകൂടും അവർ രണ്ടുപേരും എന്ന പ്രത്യേകം നോക്കിക്കാണിക്കുന്നിരുന്നു.

ധർമ്മ:—പിന്നെ, പിന്നെ?

ചീതു:—നാരഭൻ ഗ്രവഭാജതാനസരണം സപ്രത്തിൽ വന്നും ഇന്റുനെ സകലവിവരങ്ങളും അറിയിച്ചു. ഒപ്പ് രാജാവായ ഇന്റുന്ന് ഉടനെ എന്നെ വരുത്തി വിവരം പറഞ്ഞു സെസന്യുദ്ധേണ്ടകൂട്ടി എന്നു ഇന്ത്യാട്ടയച്ചു. ഈ വത്തമാനം താൻ സംക്ഷേപമായോ മുന്തായനാളികൾ കേൾക്കേ അരബജനാരെ അറിയിച്ചിട്ടുമുണ്ടായിരുന്നു.

ധർമ്മ:—തെങ്ങളുടെ നേരെ ഇതു സ്നേഹവാസല്പ്യങ്ങളും കൂടി ചെയ്യാറുന്ന ഗ്രവാൻ നമസ്കാരം. എന്നാലെഴു നെഞ്ഞുള്ളുന്ന സമയം എന്നോടും അരബജനാരോടും ഉള്ളെല്ലാ ഗ്രവാന്റെ സംഭാഷണം ഇപ്പോഴേണ്ടത്തുനോക്കുന്നും ഗ്രവാനെന്നും ഉള്ളിൽ വിചാരിച്ചായിരുന്നു എന്നു

തൊന്തരവാദിക്ക്. ഇംഗ്രേസ്റ്റീൻ പ്രത്യക്ഷിത്തിൽ പറയുന്നതും മറഞ്ഞുബില്ലിക്കശോചരമാണെന്നോ.

അരജ്ഞം: — ‘ഉടനെ കൊഡിക്കുവാൻ തരം കിട്ടം’ എന്ന പ്രത്യക്ഷിത്തിൽ അരങ്ങളിച്ചെഴുപ്പോർ എന്നിക്കും സംശയമണായി. കനം ചോദിക്കാൻ തോന്തരിയില്ല. മായാമാനഷൻ, നമസ്കാരം!

കാവല്ലാരൻ: — (പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടും) സ്വാമി! ഗസ്പ്രതാജാവിനെ കാണാൻ കൈ ദേവക്കുതൻ പുരത്തുവന്ന നില്ലുന്നു.

ധന്മഃ: — എന്നാൽ ചേഗം ഇങ്ങോടു പഠിത്തയുണ്ട്. കട്ടം താമസിപ്പിക്കുതും.

കാവഃ: — കല്പനയോലെ (എന്ന പോയി)

അരജ്ഞം: — (വിചാരം) ഈ ദേവക്കുതൻ അരച്ചുനേറ്റു കല്പനപ്രകാരം ഇത്രേയത്തിനെ കൊണ്ടുവോക്കുവാൻ വന്നിരിക്കുയായിരിക്കാം എന്നാണ് തോന്തരന്നതും.

ചിത്രഃ: — (വ്യസനത്തോടുള്ളിട്ടും വിചാരം) ഇവരായി പിരിയാറായി എന്നാണോ?

ധന്മഃ: — എന്തിനാണാവോ ദേവക്കുതൻ വന്നിരിക്കുന്നതും?

ചിത്രഃ: — അതുവോ? എന്നും അതുതന്നെന്നാണും വിചാരിക്കുന്നതും.

ദേവഃ: — (പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടും) നേരെ നോക്കി അതുള്ളതോടുള്ളിട്ടും അതാണനീറ്റുന്നില്ലരാജംവിന്നും അടക്കാത്തി

ଯମ୍ବାୟମ୍ବିବେକମେ ବିନ୍ଦୁ-
ପତତିନେର ସର୍ପିସପମେ

ନିମ୍ବାୟ ନିଶମତିନିଲ୍ଲ ପୋଙ୍ଗହୋ

ସାକ୍ଷାତ ପରମ୍ପରମମେ

ଶମ୍ବାପାୟମକରୀଟିଂ କରଣ ନ୍ତୁ-

କୁଷିକଣ ସର୍ପପାତ୍ରମେ

ଶମ୍ବାନାନିଦିନେ ଯନନ୍ଦିଯନନ୍ଦନ

କାଳାନ୍ଧୀରୀପୁଣ୍ୟବାନ୍.

22

(ଆଲୋଚିତ୍ତିକ୍) ଲୁହ ରୁଗ୍ରାପେଇମଲ୍ଲାତେ ଲୁହିଟ
ଆଜମିଲ୍ଲୁଗାଣମ୍ବ୍ଲୋ କାବଲ୍ଲାରି ପରିତତତ୍ତ୍ଵଂ. ଆତୁ
କୋଣିତ୍ର ଯମ୍ବଜନ୍ମତନ୍ତରାଯାଣଂ (ଏଣଂ ଅରଥତ୍
ଚେଲ୍ଲାନଂ)

(ପେବନ୍ତନେକଣ୍ଠୀ ଏଣିଲ୍ଲାବତଂ ଯମାନ୍ତମଂ ଆତୁଚା
ରୋପଚାରଣମି ଚେତ୍ତାନା.)

ପେବ:—ଶବ୍ଦରୁତାଜାବୁ ସର୍ପାତ୍ମକାଯେଣ ପତତିତ୍ତୁଲ୍ଲାପି
ତିକମନାଲ୍ଲିଲ ଉତନ ସପ୍ରତିଲେଖ୍ଯ କୋଣ୍ଠିବନ
ପାଠ ଅରହୁଲ୍ଲିତ୍ତୁ ତେବେ ତାନ ପେବରାଜାବୁ ଏଣିନୀ
କଲ୍ପିତ୍ତୁ ଯତ୍ତିରିକଣା. ଉତନ ଏଣିତାନ୍ତିତ୍ତ ପୁରବ୍ଲ୍ଲ
କଣା.

(ଯମ୍ବପୁରୁଷ ଅରହୁଲ୍ଲାନନ ଯୃଗନ୍ତିକଣା.)

ପ୍ରିତ୍ତ:—ଅରତେନତନୀ, ତେବେ ତର୍ଯ୍ୟାରାକ୍ଷିକେଣାହିଁ.

ପେବ:—ଅରତେନତନୀ. (ଯମ୍ବପୁରୁଷୋଟି) ମହାରାଜାବୁ
ଜୟିତ୍ତୁଲ୍ଲାପି! ଏବାଠ ସପ୍ରାମିଯିତ କଲ୍ପନ ନଟତତକେ.
(ଏଣଂ ପୋଯି.)

ചിത്രഃ:—നിങ്ങളിടെ അറഗവാദമുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ മഹാരാജാവിനേരു അഭ്യന്തര നിരപ്പരാധിയായിരുന്നാൽക്കൊള്ളാമെന്ന വിചാരിക്കുന്നു.

യമ്പത്രുകും അജ്ഞാനം—ഇവിടെത്തെ എഴുന്നോള്ളത്തിനു വ്യസനമുണ്ടെങ്കിലും ദേവരാജാവിനേരു കല്പന തെങ്ങംകും തള്ളിക്കൂട്ടല്ലോ!

ചിത്രഃ:—കട്ടം വ്യസനിക്കണ്ണ; ഇന്റും മരത്തുക്കളോടുകൂടി പുതുൻ, നമ്മൾ, ദീംഖിമപ്പും തുടങ്ങിയ അസുരന്മാരെ നിറുമ്പിച്ചു സപർശം സംരക്ഷിക്കുന്നവോലെ അറബിജൂഡാരോടുകൂടി ധാത്തരാജുന്നാരെ മുഴവറം കൊന്ന ദീപ്പും ശമാക്കേ തീന്ത് വള്ളരക്കാലം വസുദയരയെ രക്ഷിക്കാൻ സംഗതി വരും.

(അരണിയറയിൽ)

“തേരെ തെയ്യാരാക്കി അടിയൻ കാത്തുനില്ലോനോ.”

ചിത്രഃ:—(കേട്ടിട്ടും) കാ! എന്നാൽ ഞാൻ പുരപ്പുട്ടെന്നു.

(എന്നും എഴുന്നോള്ളുന്നു.)

അജ്ഞാ:—(തൊഴുതുംകൊണ്ടും) മാതാപിതാക്കന്നാരോടും വിശ്വഷിച്ചു മുങ്കാമനായ ചിത്രരമമഹാരാജാവിനോടും ഞാങ്ങളിടെ വത്തമാനം പ്രത്യേക്കും പരഞ്ഞതാൽക്കൊള്ളാമെന്നാറു മീക്കും.

ଯମ୍ବ:—(ତତ୍ତ୍ଵାଧିକାରୀଙ୍କୁ) ଆହୁତିରୀଯ ପାଣ୍ୟମହାରା
ଜୀବିନୋଦଂ ତତ୍ତ୍ଵାଧିକ ବତ୍ତମାନଂ ପ୍ରତ୍ୟେକଂ ଏବଂ
ଶତାବ୍ଦୀକାଳୀମନ୍ତ୍ରମହିଳାଙ୍କୁ

ଚିତ୍ର:—ନିଃପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ ରଖାଇଛି ଅବେଳାଙ୍କ ଏବଂ ସରତା
ପାଦପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ ସପ୍ରିକରିଛି.

ଯମ୍ବପୁରୁଷଂ ଆହୁତିରୀଯଃ— ତତ୍ତ୍ଵାଧିକଙ୍କ ନିଃପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ
ଅବେଳାଙ୍କ ଏବଂ ପାଦପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ ଅବେଳାଙ୍କ ଏବଂ
(ଏହା ନାମପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ ଅବେଳାଙ୍କ)

ଚିତ୍ର:—ନିଃପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ ଯଶୋଦାଙ୍କ ଅତୁଚାନ୍ଦୁତାରଂ ନିଃପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ
ଏହା ନିଃପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ ଅବେଳାଙ୍କ ଏବଂ ପାଦପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ
(ଏହା ନାମପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରେ ଅବେଳାଙ୍କ)

କେଳେପ୍ରାପୁରୀଙ୍କ ନିଃପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରୀମସି—

ଶ୍ରୀକିଳାନ୍ତିକାନ୍ତିକା—

ଶତପଥ୍ବାରୀ କେଣରବରେତ୍ରାଦ୍ୟାତ୍ମତରିତ୍ରି ଏବଂ

ତୋଳ୍ପିତ୍ର ବୁଦ୍ଧିତ୍ରିକାଳ

ହୃଦ୍ୟାରୀ ନିଃପ୍ରତିବିନିମ୍ୟରୀ ଏବଂ

ଲ୍ୟାଙ୍କ ତୀର୍ତ୍ତ ବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ପିତ୍ର—

ତୀର୍ତ୍ତିହୃଦ୍ୟାରାହୀକାଳୀତତ୍ତ୍ଵଙ୍କ ଏବଂ

ଜ୍ଞାନିହୃଦ୍ୟମେକାଇନୀ—

28

ହୃଦ୍ୟକାଳୀନିହୃଦ୍ୟକାଳୀ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ଵକାଳୀ ଏବଂ
ଜ୍ଞାନିହୃଦ୍ୟକାଳୀ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ଵକାଳୀ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ଵକାଳୀ
ଏହାଙ୍କ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ଵକାଳୀ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ଵକାଳୀ ଏବଂ

(ഭാരതവാക്യം)

ഒഴുന്നാങ്ങട ഒമ്മപ്പുവേമാം
 ത്രിത്വാട്ടമാറ്റിച്ചുരിൽ
 കഷ്ടപ്പാടകൾ ചേത്തിടാത്ത നിലയിൽ
 സൃഷ്ടിയു വീക്ഷിപ്പുവൻ
 ഇഞ്ഞാങ്ങട ഭാവി കാത്തങ്ങളിടം
 കാങ്ങുപ്പണ്ണൻ മുണ്ണാർ -
 തുഷ്ടൻ തുറുമെന്തി തുണ്ണിലഗവാൻ
 സദ്യം സഹായിക്കണം.

24

(പ്ലിന്ന് പ്ലിപ്പാവങ്ങം പോയി)

ചീത്രസന്ദാനമെന്ന അരണ്യാമക്കം കഴിഞ്ഞെ.

